

**Universitatea Pedagogică
de Stat „ION CREANGĂ”
din Chișinău**

str. Ion Creangă, nr. 1, MD - 2069,
Chișinău, Republica Moldova
www.upsc.md

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU
FACULTATEA FILOLOGIE ȘI ISTORIE
CATEDRA LIMBĂ ȘI COMUNICARE

**PROGRAMUL DE STUDII
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI ENGLEZĂ (ALOLINGVI)**

CICLUL I (LICENȚĂ)

240 CREDITE

Plan de învățământ -2018

CATALOGUL CURSURILOR

Denumirea programului de studii			Limba și literatura română și engleză (alolingvi)			
Ciclul			I, Licență			
Denumirea cursului			Introducere în studiul literaturii			
Facultatea/catedra responsabilă de curs			Facultatea de filologie, Catedra de Istorie și Teorie Literară			
Titular de curs			Oxana Gherman			
Cadre didactice implicate			Oxana Gherman			
e-mail			oxana.gherman@yahoo.com			
Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.003	3	I (alolingvi)	I	90	45	45

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul universitar Introducere în studiul literaturii urmărește familiarizarea studenților cu cele mai importante probleme ale reflecției teoretice asupra literaturii și dezvoltarea unor abilități de analiză și interpretare a textului literar. Scopul cursului este de a pune la îndemna studenților filologi o serie de noțiuni teoretice de bază, urmărind, totodată, și înțelegerea evoluției unor forme literare, modificarea unor canoane și a unor abordări teoretice în ce privește funcțiile literaturii și definirea acestora.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Competențe cognitive: se exprimă, preponderent, în <i>competența lectorală</i> , prin care studentul va demonstra înțelegerea funcționării diverselor fenomene literare; cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic.
Competențe de învățare: se manifestă, preponderent, în <i>competența lectorală</i> – informarea la zi privind problemele de teorie a literaturii; capacitatea de a identifica sursele credibile ce vizează analiza și interpretarea corectă a unui text literar.
Competențe de aplicare: se exteriorizează, preponderent, în <i>competența pragmatică</i> , prin care studentul va interpreta adecvat fenomenele literare din texte de diferite tipuri; va modela exemple de procedee artistice cu parametrii indicați; va respecta principiile poeziei și hermeneuticii literare.
Competențe de analiză: se vădesc, preponderent, în <i>competența pragmatică</i> , prin care studentul va recurge la anumite principii și criterii de analiză literară, argumentându-și opțiunea cu referințe la sursele credibile; va efectua analiza literară complexă a textelor literare de orice gen/ specie; va ști să examineze mai multe puncte de vedere și să ia o decizie științific întemeiată.
Competențe de comunicare: se demonstrează, preponderent, ca o <i>competență literară</i> generală, cu întarșii de <i>competență socioculturală</i> , prin valorificarea potențelor expresive ale structurilor literare în propriile texte metaliterare.
Competențe la nivel de integrare: se probează ca o <i>competență literară</i> generală, prin care studentul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar și este capabil să discute problemele de poetică; face dovada (a) unei viziuni de sistem asupra fenomenelor atestate; (b) a înțelegerii importanței și a locului teoriei literare între disciplinele literaturii; (c) a capacității de a sesiza erorile în hermeneutica textului, cauzate de necunoașterea noțiunilor literare.
Finalități de studii
Să opereze cu principalele instrumente de lucru și concepte ale disciplinei; Să aproprieze diverse metodologii de cercetare a textului liric, epic și dramatic; Să identifice și să analizeze argumentat fenomenele literare într-un text artistic, la diferite

niveluri și din diverse perspective.

Să rezolve problemele specifice analizei literare, prin metodele utilizate în poetică.

Sr identifice marile perioade/curente ale studiului literaturii ei caracterizarea lor;

Să demonstreze o viziune generale asupra sistemului de concepte literare, prin orice produse evaluabile (referat, comentariu, eseu, analiză complexă a textului).

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul literaturii.

Studenții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza un text literar cu grad de dificultate mediu.

Conținutul unităților de curs

Introducere în curs. **Știința literaturii. Critica, istoria și teoria literară.**

Opera literară. Formă și conținut. Structura operei artistice. Moduri și genuri în literatură. Genul – o cheie de lectură. **Genuri și specii literare. Liricul.** Speciile genului liric. Evoluția formelor lirice.

Eul liric. **Epicul.** Evoluția formelor epice. Instanțele narative (autor concret – autor abstract – narator – narator – cititor abstract – cititor concret). Funcțiile și problematica naratorului.

Dramaticul. Speciile dramatice. Evoluția formelor dramatice. **Figura de stil.** Limbajul figurat.

Figuri fonologice. Suprastructura fonoestetică: figurile prozodice. Funcțiile versului și utilitatea

analizei prozodice. Figuri morfologice. Figuri sintactice. Figurile semantice. Tropii. Comparația și

antiteza. Epitetul și personificarea. Metafora (L. Blaga). Alegoria și simbolul. Elemente de **poetică a**

narațiunii. Tehnici și strategii narrative. Personajul literar. **Tipologia personajelor.** Modalități de caracterizare a personajului literar. **Teatrul.** Instanțele spectaculare. Structura textului teatral.

Didascaliiile. Dialogul, monologul, solilocul. Acțiunea dramatică (actul, tabloul, scena). **Curentele literare.**

Strategii de evaluare

Evaluarea orală la examenul final presupune proba teoretică (prezentarea a două subiecte teoretice) și proba practică (analiza unui fragment de text literar).

Evaluarea curentă se bazează pe (1) rezultatele a 2 lucrări de laborator, (2) o lucrare de evaluare curentă practică, (3) un test de cunoștințe, (4) participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor (5) o evaluare complexă.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Bahtin, Mihail, *Probleme de literatură și estetică*, Editura Univers, 1982.

2. Balotă, Nicolae, *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze românești și străine*, Editura Minerva, 1976.
3. Barilli, Renato, *Poetică și retorică*, Editura Univers, 1975.
4. Călinescu, G. *Universul poeziei*, Minerva, 1971.
5. Călinescu, Matei, *Conceptul modern de poezie*, Paralela 45, 2005;
6. Crăciun, Gheorghe, *Introducere în teoria literaturii*, Ed. Magister/Cartier, 1997
7. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Polirom, 1998
8. Duda, Gabriela, *Introducere în teoria literaturii*, Editura ALL, 1998
9. Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Pontica, 1997;
10. Genette, Gérard, *Introducere în arhitext. Ficțiune și dicțiune*, Univers, 1994

Opțională:

11. Genette, Gérard, *Figuri*, Univers, 1978.
12. Hugo Friederich, *Structura liricii moderne*, Univers, 1998.
13. Ingarden, R., *Opera de artă literară*, Univers, 1979;
14. Marino, Adrian, *Hermeneutica ideii de literatură*, Editura Dacia, 1987
15. Marino, Adrian, *Biografia ideii de literatură*, vol. 1-6, Editura Dacia, 1991-2000
16. Ricoeur, Paul, *Metafora vie*, Univers, 1984
17. Tiutiuca, Dumitru, *Teoria operei literare*. - Galați, 1992.
18. Tomașevski, Boris, *Teoria literaturii. Poetica*, Univers, 1973
19. Wellek, René și Warren, Austin, *Teoria literaturii*, Univers, 1968
20. Wellek, René, *Conceptele criticii*, Univers, 1970

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Limbă și comunicare
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Filogie, Catedra Limbă și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	Liliana Neaga, lector
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S1.01.O.005 S1.02.O.013	12	I	I și II	360	180	180

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Cursul de <i>Limba și comunicare</i> oferă studierea limbii române de către studenții alolingvi, îmbogățirea vocabularului, impune în mod deosebit conștientizarea de către student a relației gândire-vorbire pentru a depăși contradicția psihologică surventivă în urma influenței limbii materne. De asemenea, cursul oferă oportunități de consolidare a fenomenelor gramaticale ale limbii române sub aspect funcțional, ceea ce asigură limbii studiate eficiența și corectitudine. Cursul <i>Limbă și comunicare</i> constituie o disciplină fundamentală, constituind drept bază lexicală, lingvistică și terminologică pentru disciplinele filologice ulterioare.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<p>Competențe cognitive:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Cunoașterea structurii limbii române;2. Înțelegerea și cunoașterea gramaticii funcționale a limbii române. <p>Competențe de aplicare:</p> <ol style="list-style-type: none">3. Interpretarea varietăților de mesaje orale și scrise din mediul familiar, informal, academic, de specialitate (profesional), social;4. Recunoașterea structurilor gramaticale și modelelor de exprimare specifice diferitor acte situative; <p>Competențe de analiză și sinteză:</p> <ol style="list-style-type: none">5. Analiza și compararea sistemelor lingvistice ale limbii române și limbii materne;6. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate;7. Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul comunicării interpersonale, de grup sau publice.8. Întocmirea/redactarea unor sinteze, în rezultatul unor discuții. <p>Competențe de comunicare:</p> <ol style="list-style-type: none">9. Demonstrarea abilităților de a sistematiza, analiza și generaliza faptele ce țin de comunicarea

orală și scrisă în limba română literară.

10. Comunicarea liberă despre subiectele noi din domeniul studiat, prin cercetare independentă și prin utilizarea cunoștințelor acumulate la orele de curs;
11. Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă

Competențe de învățare

12. Identificarea problemelor discutabile de producere corectă a textelor orale și scrise;
13. Realizarea diferitor tipuri de texte orale și scrise în limba română literară;
14. Redactarea greșelilor comise în procesul lansării mesajului oral și scris;

Finalități de studii

- să dispună de un vocabular activ, în vederea realizării unui discurs;
- să delimiteze o situație comunicativă de alta;
- să redacteze mesaje fluente și coerente în diverse situații comunicative;
- să realizeze descrierea succintă a unui eveniment, personaj, fenomen în baza reperelor propuse;
- să interpreteze multiaspectual un text literar/nonliterar;
- să posede cunoștințe cu privire la istoria, cultura și civilizația poporului român;
- să prezinte o viziune de ansamblu asupra structurii limbii române;
- să analizeze faptele de limbă în conformitate cu cunoștințele achiziționate
- să cunoască gramatica funcțională a limbii române;
- să integreze elementele gramaticii funcționale în actul comunicativ;
- să opereze cu clișee verbale adecvate situației de comunicare.

Precondiții

- să posede vocabularul fundamental al limbii române
- să cunoască gramatica funcțională a limbii române
- să cunoască normele ortoepice și ortografice ale limbii române

Unități de învățare

Teme lexicale de bază:

Semestrul I: 1. Să facem cunoștință. Poezia “Formular” de Gr. Vieru. CV- ul. Cererea. 2. Alma Mater – UPS „Ion Creangă”. Din istoria universității mele. 5. Cum e să fii student în altă țară? (despre specificul sistemului de învățământ european și american). Problemele actuale ale învățământului național: constatări și soluții. 5. Apostoli ai cuvântului. Pedagogul de ieri, de azi și de mâine. Scrisoarea de mulțumire. Felicitarea. 6. Chișinău – oraș al tinereții. Din istoria capitalei Republicii Moldova. 7. Nu poate fi nimic mai presus decât Patria. Să ne cunoaștem rădăcinile. 8. Moldova de azi - probleme, atitudini, soluții. 9. Adio, toamnă. Bun venit, iarnă!

Semestrul II: 10. Fii în centrul evenimentelor!(mass-media). 11. Internetul. Din istoria internetului. Avantajele și dezavantajele internetului. 12. Cartea – ghidul vieții! Din istoricul cărților. 13. Omul fără de prieteni e ca pomul fără cetini... 14. Două iubiri umane fac una divină... 15. Dragobetele – sărbătoare națională a dragostei. Tradiții și obiceiuri de Dragobete. 16. Primăvara – reînviere, speranță, viață.. 19. De la natură ne vine tot ce e perfect. 20. Sarut, femeie, mîna ta... 21. Munca este părintele gloriei și al fericirii. 22. Personalități din cultura românească. 23. Personalități din cultura universală. 24. Provocările lumii contemporane.

Teme gramaticale de bază:

Semestrul I: 1. Limbă și comunicare. Specificul limbii române. Cuvântul – unitate fundamentală a vocabularului. Familia de cuvinte. Sinonime. Antonime. Omonime.

2. Clasa substantivului. Substantivul – definiție generală. Clase semantico-gramaticale de substantive (subst. comune vs. proprii, concrete vs. abstracte, animate vs. inanimate, simple vs. compuse, primare vs. derivate etc.). Flexiunea substantivului. Categoriile gramaticale ale substantivului: gen, număr și caz. Declinarea substantivului cu articol horățit și nehotărît. Reguli de utilizarea a substantivului cu sau fără articol. Locuțiunea substantivală.

3. Articolul. Tipuri de articole. Articolul definit și indefinit. Articolul posesiv. Articolul demonstrativ. Utilizarea corectă a articolelor în limba română.

4. Adjectivul - aspecte definatorii. Flexiunea adjectivului. Adjective variabile și invariabile. Formarea adjectivelor de la alte părți de vorbire. Gradele de comparație ale adjectivelor.

5. Clasa pronumelui. Pronumele – trăsături definatorii. Categoriile gramaticale ale pronumelui; categoria persoanei. Tipologia pronumelui. Pronumele personale. Forme accentuate și forme neaccentuate. Pronume reflexive. Pronume de politețe. Pronume posesive. Pronume demonstrative. Pronume nehotărîte. Pronume negative. Pronume relative și interogative. Pronume de întărire.

Comportamentul funcțional-sintactic și funcțional-discursiv al pronumelor.

Semestrul II: 7. Clasa numeralului Clasa numeralului – definiție, particularități definatorii. Clasificarea numeralelor. Numerele cardinale. Ortografia numeralelor compuse. Numerele ordinale. Declinarea numeralelor ordinale în prepoziția și postpoziția substantivului. Numerele colective. Numerele distributive. Numerele adverbiale. Numerele multiplicative. Numerele fracționare. Valorile numeralelor.

8. Clasa verbului. Verbul – definiții, caracteristici. Clasificarea verbelor. Criterii (semantic, sintagmatic, morfologic). Verbe regulate / neregulate. Verbe tranzitive/ intransitive. Verbe personale / unipersonale / impersonale. Categoriile gramaticale ale verbului. Modurile personale. Modul indicativ. Modul conjunctiv. Modul condițional. Modul imperativ. Modurile nepersonale. Infinitivul. Participiul. Gerunziul. Supinul. Analiza gramaticală a verbului.

9. Clasa cuvintelor neflexibile. Adverbul – caracteristici definatorii. Tipologia adverbului; criterii de clasificare. Gradele de comparație ale adverbilor. Locuțiunile adverbiale – recunoaștere și interpretare. 10. Prepoziția – definiție, tipologie. Raporturile exprimate de prepoziții. Locuțiunile prepoziționale. 11. Conjunția – definiție, tipologie. Conjunțiile coordonatoare și subordonatoare. Locuțiunile conjuncționale. 12. Interjecția – definiție, tipologie. Comportamentul funcțional – sintactic al interjecțiilor. Interjecții simple și compuse. Punctuația interjecțiilor.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

Metoda analizei lingvistice etc. problematizarea, conversația euristică, explicația, metoda exercițiului, analiza g lucrul în pereche/ grup, tehnici de comunicare orală și scrisă, metode și tehnici ale dezvoltării gândirii critice), p asistată de calculator (power point).

Strategii de evaluare

Sem I: testare scrisă; evaluare I și II, examen scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Sem II: testare scrisă; evaluare I și II, examen oral (proiect).

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

1. Cazacu Tamara, Diana Vrabie *Gramatica limbii române în scheme și tabele*. Chișinău, 2006.
2. Cenușă F. *Limba română (comunicare, gramatică, vocabular)*... Chișinău: Arc, 2009
3. Iordăchescu I. *Captarea atenției și actualizarea cunoștințelor*. Chișinău: arc, 2015.
4. *Limba română pentru alolingvi*. Culegere de texte. Chișinău: Pro Didactica, 2006.
5. Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Editura Polirom, Iași, 2008
6. *Limba care ne unește (1-3)*. Chișinău PNUD, 2004.
7. Popescu Ștefania *Gramatica practică a limbii române (cu o culegere de exerciții)*. București, 1997.
8. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare (Departamentul relații interetnice)*, Chișinău: Editura Cartier, 2003.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Lucrul cu textul (elemente de cultură și civilizație românească)
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.01.O.006	3	I	I	90	45	45

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul oferă studenților alolingvi cunoștințe de bază de istorie, de geografie, de etnografie și folclor, de artă, de literatură, pentru a-i familiariza cu unele elemente de cultură și civilizație românească și a-i face să acceadă la o cunoaștere corectă și nuanțată a realităților și a caracteristicilor Republicii Moldova și a poporului ei. Disciplina „Lucrul cu textul” contribuie la formarea unui șir de competențe generale în acord cu *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi* elaborat de Consiliul Europei. Obiectivul nostru nu este doar predarea-învățarea limbii române, dar, în primul rând, pregătirea unui cadru didactic multilateral dezvoltat. Cunoașterea culturii și civilizației românești facilitează receptarea adecvată a literaturii române. Ascultînd cursul studentul va putea pătrunde cu adevărat în esența limbii române, avînd cunoștințe din istoria ei, evoluția și constituirea poporului ei, despre valorile și specificul acestuia.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- identificarea și utilizarea izvoarelor fundamentale din care se pot obține informații cu privire la trecutul și prezentul românilor
- receptarea unor mesaje diverse în limba română și a unor reprezentari artistice din cultura și istoria românilor;
- aprecierea faptelor din trecut și prezent pornind de la consultarea unor surse diverse;
- producerea unor mesaje orale pe marginea temelor abordate
- traducerea unor texte cu caracter istoric din limba engl/ rusă în limba română
- aplicarea diverselor tehnici și strategii de comunicare orală sau scrisă.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Să descrie un eveniment istoric;
- Să prezinte în sistem și în evoluție particularitățile culturii naționale;
- Să descifreze texte aparținînd diferitor stiluri funcționale: text științific, document, descriere, publicistic, etc.

- Să producă texte verbale și nonverbale
- Să se încadreze în comunicarea de grup în procesul realizării diverselor sarcini instructive;
- Să analizeze un eveniment sau a un fapt istoric, folosind surse multiple de informare

Precondiții

- ✓ cunoașterea limbii române, a normelor limbii române literare la toate nivelurile, cunoștințe de bază, conform curriculumului de gimnaziu și liceu, despre istoria românilor, istoria culturii naționale, educație civică, geografia a Moldovei, ect.
- ✓ competență de comunicare orală și scrisă, capacități de interpretare a textelor literare; capacitate de abordare independentă a subiectelor adecvate vârstei și subiectului.

Unitați de învățare:

1. *Câteva generalități.* Republica Moldova – privire geografică (situarea pe continent, vecinii, relieful, clima, apele, vegetația și fauna, populația, regiunile istorico-geografice și orașele mai importante, organizarea administrativ-teritorială actuală, turismul). Limba română, limbă romanică: formarea poporului și a limbii române; elemente latine în vocabular, fonetică, morfo-sintaxă; elemente traco-dace; influențele vechi (slavă, greacă, turcă, maghiară) și noi (franceză, italiană, germană, engleză) exercitate asupra limbii române; dialectele limbii române. Antroponimie românească: numele de familie și prenumele. 2. *Elemente de istorie a românilor:* Dacii- strămoșii noștri. Regii daci. Decebal. Burebista. Formarea statului moldovenesc. Dragoș Vodă. Etimologia toponimului “Moldova”. Domnitori moldoveni. Ștefan cel Mare. Vasile Lupu. Dimitrie Cantemir. 3. *Republica Moldova – stat independent.* Simbolurile naționale ale Republicii Moldova. Sărbători naționale. 4. *Elemente de civilizație românească:* Elemente specifice vieții poporului român. Îndeletniciri. Meșteșuguri . Casa țărănească. Casa mare. Costumul național. Cultul pâinii. Bucătăria tradițională. 5. *Elemente de artă românească:* Pictura românească: Nicolae Grigorescu, Ion Andreescu, Ștefan Luchian... Sculptura românească: Constantin Brâncuși, Alexandru Plămădeală... Muzica românească: George Enescu, Gavriil Muzicescu, Eugen Coca, Ștefan Neaga... Cinematografia românească (Emil Loteanu, Grigore Grigoriu...) 6. *Locuri de atracție publică din Republica Moldova:* Mănăstirile Moldovei. Cetățile Moldovei.

Strategii de predare și învățare

problematizarea; metoda proiectului; studiul de caz; graficul T; metoda exercițiului, acvariumul; lucrul în pereche/ grup

Strategii de evaluare

- evaluarea continuă / curent (pondere 60%), prin teste, probe practice și /sau fișe de lucru, metoda proiectului;
- evaluare sumativă (pondere 40%) prin examinare orală, interviu.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Gheorghe Doca, *Cultură și civilizație românească în dialoguri bilingve/* București, Editura Fundației Culturale Române, 2001.
2. Ileana Mureșanu, Victoria Moldovan, Maria Gurzău-Cegledi, *Cunoștințe de cultură și civilizație românească,* Budapest, 2002

3. Mihail Purice, *Limba română prin cultură și civilizație*, Chișinău, 1997.
4. Mircea Goga, *Cultura și civilizația poporului român. Sinteze*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999.
5. Teodora Irinescu, *Elemente de limbă, cultură și civilizație românească pentru străini*, Iași, Editura Demiurg, 2005.

Opțională:

1. Claude Karnoouh, *Românii. Tipologie și mentalități*, București, Editura Humanitas, 1994.
2. Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, București, Editura Univers, 1999.
3. Mihail Purice, *Limba română*, Chișinău, 1997.
4. Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, București, Editura Humanitas, București, 2000.
5. *Sărbători fericite, Anthologie de conferințe radiofonice, vol. I, 1932-1935*, București, Societatea română

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	DVC (dezvoltarea vorbirii coerente)
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.02.O.014	2	I	II	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina DVC vine să completeze și să continue obiectivele propuse de disciplina Limbă și Comunicare. Cursul își propune să formeze la studenți competențe de utilizare adecvată a vocabularului în corespondere cu situația de comunicare. Să formeze competențe de redactare a diferitor tipuri de texte, respectând anumiți parametri.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<ul style="list-style-type: none">• identificarea principiilor de funcționare a stilurilor în societate;• reproducerea textelor ce aparțin diferitor stiluri funcționale;• utilizarea corectă a modelelor de stiluri în vorbire,• restructurarea conținutului textului după criteriile / condițiile / reperatele cerute;• argumentarea prezenței anumitor elemente lexicale în text.
Finalități de studii realizate la finele cursului
<ul style="list-style-type: none">- să utilizeze un vocabular corespunzător temelor propuse;- să aplice cunoștințele la nivel de comunicare și discuție, precum și la nivel de scriere corectă a textelor coerente- să utilizeze corect structurile gramaticale specifice unui anumit stil în comunicare și scriere;- să redacteze un text argumentativ, respectînd parametrii acestuia;- să producă texte nonliterare corespunzătoare stilului oficial administrativ și publicistic;- să dezvolte trecerea de la o idee mai simplă la alta complexă.
Precondiții
Studenții trebuie să posede cunoștințe despre noțiunile de bază din domeniul limbii române, respectînd normele ortoepice și ortografice; să posede cunoștințe elementare despre stilurile funcționale ale unei limbi; să cunoască principiile de elaborare și structura de bază a unui text coerent.

Unitați de învățare

1. Textul coerent – formă a comunicării în scris. 2. Comunicarea cu caracter descriptiv. Particularitățile textului descriptiv. Descrierea naturii. Structura unui text de descriere a unui colț din natură. Peisajul. Descrierea unui tablou. Descrierea unui animal. Descrierea unei persoane. Portretul moral și fizic. Descrierea unui interior. Descrierea unei călătorii. Jurnalul de călătorie. 3. Comunicarea cu caracter narativ. Elementele subiectului artistic. Modalități de caracterizare a personalului. 4. Comunicarea cu caracter meditativ. Eseul. Textul reflexiv. Poezia filosofică. 5. Textul argumentativ. Elementele textului argumentativ. 6. Compoziții cu caracter publicistic. Redactarea diferitor tipuri de texte publicistice (interviul, reportajul, date meteo, publicitatea, anunțul...). 7. Compoziții cu caracter oratoric. Discursul public. Cerințele prezentării unui discurs public. 8. Compoziții cu caracter epistolar. Tipuri de scrisori. Itețelul. Mesajul on-line. 9. Compoziții cu destinație oficială. 10. Probleme ale exprimării corecte. Lucrul asupra greșelilor de exprimare: tautologii, pleonasme, cacofonii, etc.

Strategii de predare și învățare

- Metoda exercițiului;
- Lucrul în pereche/ grup
- Tehnici de comunicare orală și scrisă

Strategii de evaluare

- Probă de evaluare scrisă;
- examinare orală.

Bibliografie

1. Avram M. Probleme ale exprimării corecte, București, 1987.
2. Coteanu I. Gramatică. Stilistică. Compoziție. București, 1990.
3. Guțu V. Dicționar al greșelilor de limbă, Chișinău, 1998
4. Paliu A. Cultura comunicării, Chișinău, 1999
5. Parfene C. Compozițiile în școală, Iași, 1996

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Folclor și Mitologie
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie, Catedra de istorie și teorie literară
Titular de curs	dr.conf. Victoria Baraga
Cadre didactice implicate	dr.conf. Victoria Baraga
e-mail	victoriabaraga@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F.02.O.012	3	I	II	90	45	45

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Descriere succintă a corelării/integrării cursului cu/în programul de studii Cursul cuprinde două etape ierarhice și succesive ale culturii literare: mitologia ce relevă climatul și/sau strategia spirituală și folcloristica ce le exprimă pe acestea în termenii categoriilor estetice formulate de creatorul popular. Studiarea noțiunilor generale despre mit, categoriile cugetării mitice, mitologiile poporului român. Analiza miturilor fundamentale ale culturii românești și valorificarea lor în literatura cultă. Cercetarea folclorului românesc. Caracterele specifice ale folclorului. Poezia de ritual și ceremonial. Proza și poezia populară. Mitologia și folclorul – sursă de inspirație pentru literatura cultă. Investigarea unor opere concrete inspirate din mit sau folclor.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului - Competențe cognitive: cunoașterea terminologiei din domeniul folclorului și mitologiei; cunoașterea rigorilor artistice ale textului folcloric sau mitologic. - Competențe de învățare: cunoașterea și utilizarea vocabularului adecvat textelor folclorice și mitologice. - Competențe de aplicare: utilizarea diverselor tehnici de analiză a textului folcloric; - Competențe de analiză: evaluarea textelor din perspectivă folclorică și mitologică; - Competențe de comunicare: se demonstrează ca o competență literară-artistică generală, precum și socioculturală, în toate textele literare, prin respectarea normei folclorice. - Competențe la nivel de integrare: conștientizarea fenomenului literar atât popular cât și cult ca un sistem cultural.
Finalități de studii - să cunoască particularitățile și clasificarea miturilor; - să știe teoria folclorului literar și categoriile acestuia; - să analizeze textele folclorice; - să aplice cunoștințele din studiul mitologiei și folcloristicii în analiza textului literar concret; - să determine etapele literare în funcție de modul de preluare a folclorului; - să ia atitudine față de afirmațiile unor critici sau ale folcloriștilor; - să-și expună propriul punct de vedere argumentat.
Precondiții - o cultură literar-artistică acumulată prin receptarea și interpretarea lucrărilor de referință ale literaturii populare;

- competența de comunicare orală și scrisă, capacitatea de interpretare a textelor beletristice.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Mitologia: categorii generale. Conceptul de mit raportat la termenii de cultură și civilizație. Categoriile cugetării mitice: spațiul, timpul, cauzalitatea și finalitatea mitică. Conceptul de mit. Elementele constitutive ale mitului: mitemul, mitoidele. Sistemul de mituri. Mitogeneza, mitosfera. Mitologia. Cercetători și studii de referință în mitologia universală și cea română.

Tema 2. Mitologiile ancestrale ale poporului român. Mitologia predacă. Mitologii tribale, premituri totemice. Tatuajul totemic. Scrierea pictografică de la Tărtăria. Mitologia protodacă. Mitologia dacă. Dualismul mitic sau henoteism dac. Gebeleizis/Zamolxis. Credințele, datinile și tradițiile mitologiei dace. Mitologia daco-romană. Sinteza mitologică. Traian/Decebal. Mitologia creștină română. Mitogeneza română: caractere esențiale.

Tema 3. Complexul generativ al mitologiei române. Mitologia sorții. Ursele. Mitologia morții. Eroizarea mortului. Sărbătorile funerare. Bradul, fereastra sufletului, nunta mortului, pasărea sufletului, stâlpii funerari și ornamentele rituale. Mitologia strămoșilor și moșilor. Conceptele de moș, strămoș și moașă. Legea pământului și judecata bătrânilor. Zeii Moși: Moșii și Babele. Haosul. Mitogoniile. Teogonia. Dualismul teogoniei române. Cosmogonia. Arborele cosmic – bradul, șarpele precosmic. Antropogonia. Ciclurile antropogonice. Spița căpcăunilor, spița uriașilor, spița oamenilor propriu-zisi și spița uricilor. Etnogonia. Mitul etnogonic daco-roman al lupului. Etnogonia română: mitul lui Traian și al Dochiei. Legende etnogonice despre: Dochia, Transilvania (Ardeal), Moldova și Țara Românească. Nomogonia. Erotogonia. Dragostele.

Tema 4. Panteonul român: Daimonologia. Conceptele de daimon și demon. Specii de daimoni. Practici antidemonice. Semideologia. Cultul moșilor. Bătrânul Crăciun, Baba Dochia, „Zâni” și Zâne: Omul sălbatic, Fata sălbatică, Dragobetele, Zburătorul. Deologia. Fărtatul și Nerărtatul. Cerul Tatăl. Urcarea la cer, la munte. Ridicarea Raiului de pe pământ. Soarele Sfânt. Solarismul – dominantă mitică. Aspecte ale cultului solar: măștișorul, hora, roata, Călușarii, focul, heraldica. Ipostaza antropomorfă a soarelui: Făt-Frumos. Luna Sfântă. Cultul lunii, heraldica, Ileana-Cosânzeana. Stelele Logostele. Meteorologie mitică. Datina Paparudelor, Caloianul, Alaiul Caprei și al plugușorului. Pământul Mumă. Toponimie mitică. Hidromitologie. Fitomitologie. Arborii sfinți. Reprezentările mitice ale vegetației: Sânzienele, Drăgaicele, Tatăl și Muma Pădurii, Păunașul Codrilor. Zoomitologie. Bestiarul arhaic popular și cult. Lupul. Ursul. Bourul (Zimbrul, Taurul), Capra, Șarpele, Balaurul, Ariciul. Mitologia ocupațiilor. Păstoritul, agricultura, viticultura, apicultura. Eroologia. Eroii mitici și eriarzii mitici, eroii mitici istoriați și eroii istorici mitizați. Eroul eponim, eroul salvator, eroul civilizator, eroul cultural, eroul pastoral. Animale eroi.

Tema 5. Folcloristica: principii generale. Folcloristica. Cercetători și studii de referință. Tipurile de cercetare în folcloristică. Cultura populară și folclor. Cultura populară spirituală și materială. Caractere specifice ale folclorului. Caracterul oral. Caracterul colectiv. Raportul dintre individ și colectivitate. Caracterul tradițional. Raportul dintre tradiție și inovație. Caracterul anonim. Caracterul sincretic. Categoriile folclorului literar.

Tema 6. Poezia de ritual și ceremonial. Cadrul funcțional și coordonate estetice. Performerul și beneficiarul. *Poezia obiceiurilor calendaristice.* Poezia de urare. Poezia descriptivă. Poezia colindelor. Poezia de incantație. Poezia colindelor religioase. *Poezia ceremonialurilor de trecere.* Poezia riturilor de naștere. Spectacolul nunții și poezia sa. Orațiile de nuntă. Cântecul de despărțire. Poezia ceremonialului de înmormântare. Poezia bocetelor. Poezia descântecelor.

Tema 7. Litetatura aforistică și enigmatică. Provesbe și zicători, ghicitorile.

Tema 8. Proza populară. Coordonatele povestitului. Categoriile funcționale și determinări

structurale. Basmul despre animale, Basmul fantastic. Legenda. Snoava.
Tema 9. Cântecul epic. Origine, evoluție și tipologie. Epica fantastico-mitologică. Epica eroică. Cântecul epic istoric și haiducesc. Balada nuvelistică. <i>Miorița. Meșterul Manole.</i>
Tema 10. Cântecul liric și strigăturile. Categoriile literare și muzicale. Cântecul de leagăn. Doina și cântecul. Strigăturile. Fond tematic și imagistic.
Tema 11. Mitologia română și artele. Mitologia și arta. Mitologia și literatura. Motive mitice în creația lui M. Eminescu. M. Sadoveanu și mitologia. Romanele <i>Baltagul</i> și <i>Creanga de aur</i> . Mitul metempsihozei la L. Rebreanu: romanul <i>Adam și Eva</i> . Mitologia și sculptura/pictura/muzica/coregrafia/arta filmului.
Strategii de evaluare
Evaluarea în scris la examenul final presupune 5 probe teoretice. Evaluarea curentă se bazează pe o lucrare de evaluare curentă, un test de cunoștințe, participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor, 1-2 referate și o evaluare complexă. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.
Strategii de predare și învățare
Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbaterile; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.
Bibliografie
Obligatorie: <ol style="list-style-type: none">1. Vulcănescu Romulus, <i>Mitologie română</i>, Editura Academiei, București, 1985.2. Pop, Mihai, Ruhăndoiu, Pavel, <i>Folclor literar românesc</i>, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1990.3. Eliade, Mircea, <i>Mitul eternei reîntoarceri</i>, București, 1999.4. Kernbach, Victor, <i>Dicționar de mitologie generală</i>, București, 1984.5. Coman, Mihai, <i>Mitologie populară românească</i>, Editura Minerva, București, 1986.
Opțională: <ol style="list-style-type: none">1. Eliade, Mircea, <i>Sacru și profanul</i>, București, 1992.2. Vrabie, Gheorghe, <i>Folclorul – Obiect, principii, metodă, categorii</i>, Editura Academiei, București, 1970.3. Lovinescu, Vasile, <i>Mitul sfâșiat</i>, Iași, 1993.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Limba română contemporană. Fonetica
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Sv. Dermenji-Gurgurov, dr.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	sv_dermenji@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1. 02.O.014	3	I	II	90	45	45

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul oferă informații despre structura fonetică a limbii române, noțiuni științifice despre unitățile segmentale și suprasegmentale, descrie teorii științifice despre silabă și silabificare. Disciplina formează competențe și abilități de utilizare a materiei studiate în analiza și caracterizarea limbii române contemporane

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive:

1. Cunoașterea dinamicii foneticii generale și particulare;
2. Înțelegerea și cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului lingvistic.

Competențe de aplicare:

15. Interpretarea științifică a proceselor și fenomenelor de dezvoltare a foneticii;
16. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul fonetic.

Competențe de analiză și sinteză:

1. Analiza și compararea sistemelor fonetice ale limbii române și limbii materne;
2. Demonstrarea abilităților de analiză a teoriilor științifice despre apariția și dezvoltarea sistemelor fonetice ale limbilor;
3. Analiza teoriilor științifice despre clasificarea și caracteristica elementelor de bază ale foneticii;
4. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate;
5. Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul comunicării interpersonale, de grup sau publice.
6. Întocmirea/redactarea unor sinteze, în rezultatul cercetării literaturii de specialitate sau al unor discuții.

Competențe de comunicare:

1. Descrierea sunetelor limbii române sub aspect articulatoric, receptiv, acustic și fonologic;
1. Comunicarea liberă despre subiectele noi din domeniul studiat, prin cercetare independentă și prin utilizarea cunoștințelor acumulate la orele de curs;
2. Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă

Competențe de învățare

1. Identificarea problemelor discutabile de fonetică;
2. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru limba română actuală.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Interpretarea limbii ca un fenomen social specific;
- Caracterizarea foneticii din punct de vedere al stratificării limbii;
- Analiza vocalelor, semivocalelor și a consoanelor limbii române;
- Tipologizarea vocalelor românești după trei criterii;
- Clasificarea consoanelor românești conform locului și modului de articulare;
- Aplicarea în demersul didactic a caracteristicilor unităților segmentale și suprasegmentale ale limbii.

Precondiții

- să cunoască lexicul activ al limbii române (Limbă și comunicare),
- ✓ să formeze corect structuri gramaticale (Limbă și comunicare).

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Fonetica ca obiect de studiu. Fonetica și fonologia. Noțiuni generale despre fonetică. Ramurile foneticii. Relațiile foneticii cu alte discipline.
2. Sunetele și fonemele. Aspectul articulatoric și perceptiv al sunetelor. Aspectul acustic al sunetelor
3. Clasificarea sunetelor. Deosebirile dintre vocale și consoane. Vocale și semivocale. Aspectul fonologic al sunetelor. Fonemul și alofonele lui.
4. Diftongii. Triftongii. Vocalele în hiat.
5. Alternanța fonemelor. Morfonologia și obiectul de studiu al ei. Noțiunea de morf. Categoriile de alternanțe.
6. Silaba. Silabificarea. Teoriile silabei. Structura silabică a limbii române.
7. Unități fonetice suprasegmentale. Accentul. Tipurile accentului sub aspect fonologic. Tipurile accentului sub aspect morfonologic. Funcțiile accentului.
8. Unități fonetice suprasegmentale. Intonația. Tipurile de intonație. Componentele intonației.
9. Grafia. Ortografia.
10. Ortoepia românească în raport cu structura limbii.

Strategii de predare și învățare

- predarea asistată de calculator (power point);
- problematizarea;
- descoperirea;
- metoda analizei lingvistice etc.

Strategii de evaluare: testare scrisă; evaluare I și II, examen scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie

de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Pușcariu S. **Limba română. Vol.2. Rostirea.** București, 1959.
2. Rosetti Al. **Introducere în fonetică.** Ediția 2. București, 1967.
3. Corlăteanu N., Zagaevschi V. **Fonetica.** Chișinău, 1993
4. Dermenji-Gurgurov Sv., **Fonetica limbii române.** Cahul. 2010
5. Andrei, Mihail, Ghiță Iulian, **Limba română. Fonetica, Lexicologie, Morfosintaxă.** Sinteze și exerciții. – București: Editura Corint. – 1996.
6. Bărbuță Ion, **Limba Română. Gramatică, ortografie, punctuație.** Chișinău: S. n. 2004.
7. Cantemir, Grigore, **Limba română contemporană (Fonetica).** Studiu teoretico-practic pentru studenții Facultății de Filologie (suport didactic), Tipografia din Bălți, 2012.
8. **Gramatica limbii române.** Sub redacția acad. Alexandru Graur, Mioarei Avram, Laurei Vasiliu. – București: Editura Academiei, vol. I, 1966.
9. Rosetti, Alexandru, Lăzăroiu, A. **Introducere în fonetică,** București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
10. Turculeț, Adrian, **Introducere în fonetica generală și românească.** – Iași: Casa Editorială Demiurg, 1999.
11. Zugun, Petru, **Limba română contemporană. Fonetica și Fonologia.** – Iași: Universitatea „Al. I. Cuza”, 1976.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Introducere în lingvistică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Sv. Dermenji-Gurgurov, dr.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	sv_dermenji@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F. 02.O.01	4	I	2	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Cursul reprezintă o introducere în lingvistica generală prin prezentarea câtorva dintre temele fundamentale abordate de această disciplină (originea limbajului, procesul de comunicare, semnul lingvistic, funcțiile limbii, metodologie, clasificarea limbilor, progresul în limbă etc.). Selectarea tematicii ține cont de criteriul utilității imediate pentru studenții din anul I, alolingvi, nefamiliarizați cu noțiuni de lingvistică. Disciplina formează competențe și abilități de utilizare a materiei studiate în analiza și caracterizarea limbii române contemporane.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<p>Competențe cognitive:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Cunoașterea dinamicii lingvisticii generale în timp și spațiu.2. Înțelegerea și cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului lingvistic. <p>Competențe de aplicare:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Interpretarea științifică a proceselor și fenomenelor de dezvoltare a lingvisticii.3. Amplificarea cunoștințelor prin acte de investigație privind dificultatea de a stabili originea limbii române. <p>Competențe de analiză și sinteză:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Analiza detaliată a faptelor lingvistice atestate.2. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul de studiu și cel profesional.3. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate.4. Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul comunicării interpersonale, de grup sau publice.5. Întocmirea/redactarea unor sinteze, în rezultatul cercetării literaturii de specialitate sau al unor discuții. <p>Competențe de comunicare:</p> <ol style="list-style-type: none">3. Cunoașterea surselor lexicografice și științifice (normative) de documentare privind corectitudinea exprimării orale și scrise.4. Însușirea tradițiilor, culturii și literaturii vorbitorilor limbii-țintă.

5. Perceperea subiectelor noi din domeniul studiat, prin cercetare independentă și prin utilizarea cunoștințelor acumulate la orele de curs.

Competențe de învățare

1. Identificarea problemelor discutabile de lingvistică generală
2. Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă
3. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru limba română actuală.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Interpretarea limbii ca un fenomen social specific;
- Relevarea esenței teoriilor idealiste și materiliste privind apariția vorbirii;
- Interpretarea dihotomiei limbă-vorbire în accepția lui F. de Saussure, B. De Courtenay;
- Raportarea formelor de existență a limbii la comunitatea istorică de oameni;
- Definirea formelor propriu-zise ale limbii: graiul, dialectul, interdialectul, limba literară, limba populară;
- Conștientizarea caracterului normat, standardizat al limbii literare;
- Distingerea factorilor externi și interni ce influențează procesul de convergență și divergență a limbilor;
- Determinarea și compararea particularităților limbilor izolante, aglutinante, flexionare și polisintetice;
- Recunoașterea nivelurilor limbii și a unităților lor constitutive.

Precondiții

- să cunoască lexicul activ al limbii române (Limbă și comunicare),
- ✓ să formeze corect structuri gramaticale (Limbă și comunicare).

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

11. **Obiectul lingvisticii.** Principalele discipline sau domenii de cercetare din sfera lingvisticii. Lingvistica ca știință. Legătura lingvisticii cu alte științe. Lingvistica sincronă și lingvistica diacronică. Legătura dintre lingvistica și alte discipline: literatură, filosofie, psihologie, sociologie; psihologia lingvistică, sociolingvistica, filosofia limbajului – noi domenii ale lingvisticii generale.
12. **Scurt istoric al concepțiilor lingvistice până în secolul al XIX-lea.** Antichitatea – descrierea limbii sanscrite. Evul Mediu: interesul pentru filosofia limbajului; curente: realismul și nominalismul; gramaticile speculative. Renasterea. Secolele 17 și 18: filosofia limbajului este determinată de rationalism și empirism; Descartes și gramaticile raționale; dicționare poliglote.
13. **Originea limbajului.** Teorii privitoare la originea limbajului: teoria originii divine; teoria evolutionistă.
14. **Funcțiile limbajului.** Funcția de comunicare. Funcția denominativă. Funcția emotivă. Funcția poetică. Limbajul ca act de vorbire. Funcțiile limbajului după Roman Jakobson. Funcția metalinguală. Funcția fatică.
15. **Procesul de comunicare.** O perspectivă neurofiziologică. Emiterea mesajului. Transmiterea mesajului. Receptarea mesajului. Limitele comunicabilității prin limbaj.
16. **Clasificarea limbilor.** Clasificarea genealogică. Familii de limbi; familia limbilor indoeuropene.

Clasificarea tipologică tradițională.

17. **Contactul dintre limbi.** Bilingvismul.
18. **Metodologia lingvistică.** Metode comune cu alte științe. Metode proprii lingvisticii: fundamentarea lingvisticii științifice. Metoda comparativ-istorică; geografia lingvistică; metode moderne.
19. **Semnul lingvistic.** Teoria lui Ferdinand de Saussure. Accepțiile semnului lingvistic. Trăsăturile semnului lingvistic. Funcțiile semnului lingvistic. Arbitrar și motivat: motivarea absolută și motivarea relativă.
20. **Ramificațiile stilistice ale limbii.** Stilurile funcționale. Criteriul socio-profesional. Limba literară.
21. **Ramificațiile antropologice ale limbii.** Limbajul copiilor.
22. **Metoda comparativ-istorică.** Istoric. Scopul metodei. Principiile metodei. Noțiuni generale: limba-bază, etimon, limbi neatestate/limbi atestate. Importanța metodei pentru realizarea unei clasificări genealogice a limbilor.
23. **Metode moderne.** Structuralismul. Metode structurale. Comutarea. Analiza în constituenți imediați.
24. **Progresul în limba.** Diversificarea funcțiilor limbii. Fonetică: creșterea inventarului de unități organizate într-un sistem. Morfologie: reducerea categoriilor nominale și verbale; sincretismul cazurilor; creșterea numărului de părți de vorbire. Sintaxă: sporirea complexității unităților. Lexic: creșterea inventarului de cuvinte.

Strategii de predare și învățare

- predarea asistată de calculator (power point);
- problematizarea;
- descoperirea;
- metoda analizei lingvistice etc.

Strategii de evaluare: testare scrisă; evaluare I și II, examen scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

OBLIGATORIE:

1. S. Berejan, I. Dumeniuc, N. Matcaș. Lingvistica generală. Chișinău, 1989.
2. Eugen Coșeriu, Prelegeri și conferințe (1992-1993), supliment la "Anuar de lingvistică și istorie literară" T.XXXIII, 1992-1993, seria A lingvistică.
3. Eugen Coșeriu, Lingvistică din perspectiva spațială și antropologică, Editura Știința, Chișinău, 1994.
4. Eugen Coșeriu, Introducere în lingvistică, Editura Echinoc, Cluj, 1995.
5. Crestomație de lingvistică generală (ediție îngrijită de acad. Ion Coteanu, Editura Fundației "România de Măine", București, 1998.
6. Dicționar general de științe. Științe ale limbii, Editura Științifică, București, 1997.
7. I. Dumeniuc, N. Matcaș. Introducere în lingvistică. Chișinău, 1985.
8. Al. Graur, L. Walt. Scurt istoric al lingvisticii, ed. III. București, 1977.

9. Al. Graur, S. Stati, L. Walt. Tratat de lingvistică generală. București, 1971.
6. Introducere în lingvistică, ediția a III-a, Editura Științifică, București, 1972.
10. Emilian Ionescu, Manual de lingvistică generală, Editura ALL, București, 1992.
11. Lyons, John, Introducere în lingvistica teoretică, Editura Științifică, București, 1995.
12. Mounin Georges, Istoria lingvisticii, Editura PAIDEIA, București, 1999.
13. Ferdinand de Saussure, Curs de lingvistică generală, Polirom, Iași, 1998.
14. Marius Sala, Ioana Ventilă-Rădulescu. Limbile lumii. Mică enciclopedie. București, 1981.
15. Tratat de lingvistică generală, Editura Academiei, București, 1971.
16. Valentin Țurlan, Lingvistica generală și comparată, Galați, 1981.
17. Emanuel Vasiliu, Introducere în teoria limbii, Editura Academiei, București, 1992.
18. Vraciu Arion, Studii de lingvistică generală. Iași, 1972.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	<i>Retorica și lectura expresivă</i>
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.03.A.023	2	II	3	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Disciplina <i>Retorica și lectura expresivă</i> este orientată spre formarea unor abilități de citire expresivă a textelor în limba română, de formare a competenței de comunicare orală la studenții alolingvi viitori pedagogi școlari.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Competențe cognitive: 6. Cunoașterea diferitor tipuri de texte; 7. Cunoașterea și respectarea normelor ortoepice ale limbii române literare;
Competențe de aplicare: 17. Interpretarea științifică a procesului de formare a culturii interpretative a textului limbii române; 18. Aplicarea modelelor de lectură expresivă corectă în procesul de comunicare în limba română; 19. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul rtoricii.
Competențe de analiză și sinteză: 7. Analiza genurilor textelor din limba română; 8. Identificarea și analiza argumentată a problemelor de pronunție a limbii române; 9. Analiza procesului de articulare a sunetelor limbii românei; 10. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate.
Competențe de comunicare: 2. Descrierea tipurilor de intonație a limbii române; 3. Dezvoltarea competenței de comunicare orală expresivă în limba română; 4. Aplicarea modelelor de intonare corectă în procesul de comunicare în limba română;
Competențe de învățare 3. Identificarea problemelor de articulare corectă a sunetelor limbii române; 4. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru limba română actuală.
Finalități de studii realizate la finele cursului
✓ identificarea unităților suprasegmentale ale vorbirii;

- ✓ argumentarea prezenței anumitor elemente intonaționale în diferite tipuri de texte;
- ✓ identificarea tipurilor de texte literare;

Precondiții

- să cunoască tipurile de texte și caracteristica lor (Introducere în studiul literaturii),
- să cunoască unitățile segmentale și suprasegmentale ale limbii (Fonetica),
- să cunoască textele incluse în manualele școlare de limba și literatura română (școala alolingvă) (Didactica limbii române)

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Obiectul de studiu al cursului. Obiectivele cursului.
2. Logica vorbirii artistice.
3. Accentul de intensitate și accentul tonal. Intonația.
4. Pauza logică, psihologică și acțiunea lor reciprocă cu unele elemente ale intonației.
5. „Citirea” semnelor de punctuație.
6. Lectura artistică. Frazarea.
7. Expresia artistică a cuvântului. Speciile genului.
8. Citirea textului descriptiv.
9. Citirea textului narativ.
10. Lucrul asupra baladei.
11. Poezia patriotică.
12. Sonetul. Etapele de lucru.
13. Fabula. Metode de lucru.
14. Poezia lirică.
15. Textul liric.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

- lectura individuală;
- citirea pe roluri.

Strategii de evaluare: testare scrisă pentru evaluarea I, examen oral.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Avram M. Probleme ale exprimării corecte, București, 1987.
2. Cantemir, Grigore, Limba română contemporană (Fonetica). Studiu teoretico-practic pentru studenții Facultății de Filologie (suport didactic), Tipografia din Bălți, 2012.
3. Corlăteanu N., Zagaevschi V. Fonetica. – Chișinău, 1993

4. Coteanu I. Gramatică. Stilistică. Compoziție. București, 1990.
5. Dermenji-Gurgurov Sv., Fonetica limbii române. Cahul. 2010
6. Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. – București, 1989
7. Guțu V. Dicționar al greșelilor de limbă, Chișinău, 1998
8. Norme ortografice, ortoepice și de punctuație ale limbii române. – Chișinău, 1981.
9. Rusu G. Arta vorbirii. Chișinău, 1998
10. Turculeț, Adrian, Introducere în fonetica generală și românească. – Iași: Casa Editorială Demiurg, 1999.
11. Zugun, Petru, Limba română contemporană. Fonetica și Fonologia. – Iași: Universitatea „Al. I. Cuza”, 1976.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	<i>Limba română contemporană. Lexicologia.</i>
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.02.O.0292	3	II	III	90	45	45

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul descrie sistemul lexical al limbii române contemporane, prezintă structura vocabularului din punct de vedere al etimologiei, frecvenței, semantic etc. în cadrul cursului se dezvoltă competența de analiză morfematică a cuvintelor, de analiză a relațiilor semantice dintre unitățile lexice.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Competențe cognitive: 8. Cunoașterea sistemului lexical al limbii române; 9. Cunoașterea și respectarea principiilor de structurare a lexicului românesc;
Competențe de aplicare: 20. Interpretarea științifică a proceselor din sistemul lexical al limbii române; 21. Aplicarea modelelor de analiză lexicală în limba română; 22. Exprimarea opiniei în raport cu problemele din domeniul lexicologiei limbii române.
Competențe de analiză și sinteză: 11. Analiza și compararea elementelor lexice ale limbii române și limbii materne; 12. Identificarea și analiza argumentată a fenomenelor lexice, caracteristice limbii române; 13. Analiza procesului de evoluție a vocabularului limbii române; 14. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate.
Competențe de comunicare: 5. Descrierea vocabularului limbii române din punct de vedere etimologic, lexical etc. 6. Dezvoltarea competenței de comunicare orală în limba română; 7. Aplicarea modelelor utilizare corectă a unităților lexice în procesul de comunicare în limba română;
Competențe de învățare 5. Identificarea problemelor din domeniul lexicului limbii române;
Finalități de studii realizate la finele cursului

să determine relațiile semantice din limba română;
să argumenteze sensurile realizate prin procedee artistice;
să demonstreze abilități de analiză structurală a unităților lexicale.

Precondiții

să cunoască lexicul activ și pasiv al limbii române (Limbă și comunicare),
să cunoască istoria apariției limbii române literare (Literatura veche)
să cunoască procedeele artistice (Introducere în studiul literaturii)

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Definiția lexicologiei. Importanța vocabularului.
2. Unități lexicale.
3. Structura etimologică a vocabularului. Fondul original. Împrumuturi. Formații românești.
4. Structura vocabularului după frecvența cuvintelor. Fondul lexical principal. Masa vocabularului.
5. Structura morfematică a cuvântului.
6. Mijloace de îmbogățire a vocabularului. Mijloace interne. Mijloace externe. Împrumuturi. Calcul lingvistic.
7. Structura semantică a vocabularului. Sens și semnificație. Semnificant și semnificat. Denotație și conotație.
8. Relații semantice. Monosemie și polisemie. Incompatibilitatea semantică. Sinonimia. Antonimia. Omonimia. Paronimia. Hiponimia.
9. Structura stilistică a vocabularului. Valori expresive și stilistico-funcționale.
10. Onomastica și toponimia.
11. Lexicografia. Dicționare. Glosare. Dicționare și glosare de diferite tipuri.

Strategii de predare și învățare

predarea asistată de calculator;
lucrul în echipe;
lucrul în perechi;
metoda exercițiului etc.

Strategii de evaluare: 2 testări scrise, examen combinat oral-scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Avram M. Probleme ale exprimării corecte, București, 1987.
2. Bahnaru V. Mutații de sens: cauze, modalități, efecte. Chișinău, 1988.
3. Bidu-Vrînceanu A. Structura vocabularului limbii române contemporane, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
4. Brâncuș G. Vocabularul autohton al limbii române, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
5. Coteanu I. Stilistica funcțională a limbii române, București, Editura Academiei, 1975.
6. Guțu V. Dicționar al greșelilor de limbă, Chișinău, 1998
7. Norme ortografice, ortoepice și de punctuație ale limbii române. – Chișinău, 1981.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Literatura Universală
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie, Catedra de istorie și teorie literară
Titular de curs	dr.conf. Victoria Baraga, conf. dr. Viorica Zaharia
Cadre didactice implicate	dr.conf. Victoria Baraga, conf. dr. Viorica Zaharia
e-mail	victoriabaraga@gmail.com vi_zaharia@yahoo.fr

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
G.03.O.020	6	II	III	180	90	90

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar *Istoria Literaturii Universale* constituie o introducere în istoria fenomenului literar mondial, fiind destinat studenților filologi, interesați de o pregătire riguroasă și de atingere de performanțe maxime atât în procesul de învățare, cât și în activitatea pedagogică. Disciplina face tandem cu celelalte ramuri ale științei literare Teoria și Critica Literară, Poetica și Retorica, Semiotica și Stilistica. În același timp, *Istoria Literaturii Universale* se întegrează în mai vastele discipline Istoria Culturii și Civilizației și Estetica. Conținutul cursului constituie o sinteză coerentă și unitară, cu funcționalitate teoretică și practică, a concepției asupra fenomenului literar mondial. Atenția se concentrează asupra problemelor fundamentale din aria fenomenului literar universal. Algoritmii preconizați pentru analiza literară iau în considerație stadiul investigațiilor specializate, achizițiile teoretice și metodologice în vederea surprinderii cât mai reușite a miracolului fiecărei creații și a semnificării inefabilului caracteristic textului literar. Studenții trebuie să obțină pe final capacitatea de a combina observațiile critice cu uneloe comentarii filozofice și psihologice, să emită judecăți axiologice și metaliterare, având conștiința faptului că literatura face parte dintr-un complex cultural indivizibil. Cursul presupune și cunoașterea literaturii critice la temă și cuprinde întreaga perioadă a istoriei literaturii universale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- **Competențe cognitive:** cunoașterea obiectului de studiu al disciplinei; identificarea metodelor de cercetare în domeniu; determinarea particularităților fenomenului literar postmodern.universal.
- **Competențe de învățare:** capacitatea de a însuși și a analiza informații; de a efectua analize literare pe textele reprezentative pentru diferite estetică literare; de a exemplifica adecvat temele și motivele literare specifice uneia sau alteia dintre mișcărilor literare.
- **Competențe de aplicare:** capacitatea de a opera cu conceptele de literatură universală, generală și mondială; de a identifica particularitățile literaturii realiste și a celei simboliste; de a discrimina între realism și modernism; de a integra sau diferenția avangarda în /de modernism; de a identifica însemnele postmodernismului în fenomenul cultural și în textul artistic;
- **Competențe de analiză:** capacitatea de analiză comparativă, de explicare a noutății de viziune a operelor semnificative din literatura universală; de a identifica temele, motivele și

particularitățile specifice anumitor epoci, curente, fenomene, scriitori, opere literare.

- **Competențe de comunicare:** se demonstrează în practica de analiză a fenomenului literar, atât în cadrul orelor, cât și în cel al evenimentelor literare sau culturale. Dezvoltarea culturii teoretice de a dialoga

polemic cu oponenții. Stabilirea de corespondențe între literatura română și cea universală.

- **Competențe la nivel de integrare:** conceperea fenomenului literar ca parte integrantă a unui sistem cultural; aprecierea importanței cunoașterii literaturii în formarea personalității; determinarea

nivelului de sincronizare a literaturii române cu fenomenul literar universal, Proiectarea unor cercetări interdisciplinare în diversele ramuri ale științei literaturii în vederea integrării socio-culturale; lărgirea receptivității față de ideile teoretice deschizătoare de noi perspective pentru studiul literaturii; deschiderea față de schimbările survenite pe plan literar în concordanță cu ritmul dezvoltării culturii generale.

Finalități de studii

- Să se orienteze cu lejeritate în materia nouă a literaturii universale;
- Să cunoască epocile și curentele literare, scriitorii reprezentativi și operele acestora;
- Să-și exprime atitudinile și gândirea critică prin interpretarea cât mai personală a valorii unor texte literare sau fenomene culturale;
- Să explice și să interpreteze relația dintre autori, opere, structuri tematice, idei;
- Să identifice și să explice anumite interferențe; arte plastice – literatură, muzică – literatură, filosofie – literatură etc.
- Să identifice și să comenteze anumite fenomene din literatura națională în raport cu fenomenele literare (curente, școli, mode literare ș.a.) din literatura mondială.

Precondiții

- Pentru a asculta acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.
- Să dispună de o cultură literar-artistică formată prin lectura și receptarea textelor literare.
- Sunt necesare cunoștințe elementare din domeniul teoriei literare și poeziei.
- Studenții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a comenta și analiza opera artistică.

Conținutul unităților de învățare

Tema 1. Literatura antică. Istoria Literaturii Universale – știință a literaturii. Obiectul și importanța Istoriei literaturii universale. Locul Istoriei Literaturii Universale în contextul științelor umaniste. Colaborarea cu alte discipline ale științei literare: Istoria Literaturii Naționale, Teoria Literaturii, Poetica Istorică, Literatura Comparată, precum și extra-literare: Istoria Culturii și Civilizației, Estetica etc.

Prezentare panoramică a succesiunii epocilor și a curentelor literare și culturale.

ANTICHITATEA. Mitul și gândirea mitică. Mitologia sursă de inspirație pentru literatura antică. Literaturile Orientului antic. Literatura sumero-babiloniană. *Epopoea lui Ghilgamesh* - cea mai veche operă a literaturii universale. Literatura egipteană. Culegerile legate de cultul morților. Imnurile închinat zeilor. Lirica cu caracter profan *Cântecul harpistului*, *Convorbire a unui dezamăgit cu sufletul său*.

Literatura ebraică. *Biblia* – cartea cărților. Tipurile de scrieri din *Vechiul Testament*: texte cosmogonice (*Facerea*), texte sapiențiale (*Cartea lui Iov*, *Ecleziastul*), texte lirice (*Cântarea Cântărilor*, *Psalmi*), texte didactice (*Pildele sau proverbele*) etc. Literatura indiană. *Vedele*. Poezia epică: *Mahabharata* și *Ramayana*. Literaturile chineză, persană și arabă.

Literatura antică greacă. Periodizarea și particularitățile evoluției literaturii antice grecești. Creația populară orală, cântăreții profesioniști – aezii, recitatorii ambulanzii – rapsozii. Concepția colectivă asupra tuturor lucrurilor în poemele epice eroice. Eposul lui **Homer**. Poemele epice *Iliada* și *Odiseea* și problema homerică. Tema, subiectul, protagoniștii epopeilor. Rolul zeilor și al eroilor. Poetul epic **Hesiod**. Suportul mitologic al poemului genealogic *Teogonia*. Poemul didactic *Munci și zile*. Poezia lirică – expresie a atitudinii subiective. Direcții ale liricii: **Solon, Sapho, Anacreon, Pindar, Teocrit**.

Tragedia antică greacă. Importanța genului dramatic în perioada antică sau clasică. Corul – expresie a conștiinței publice. Baza mitologică și abordări particulare: modificări, completări, interpretări. Funcția etico-educativă a tragediei elene. **Eschil** – părintele tragediei grecești. Dragostea pentru oameni și încrederea în forțele civilizației în *Prometeu înălțuit*. Noul crez moral și religios, exprimat în trilogia *Orestia*. Ddestinul tragic și datoria morală și cetățenească la **Sofocle**. *Oedip rege* – cea mai zguduitoare tragedie din antichitate. *Antigona* – lupta dintre legile cetății și cele nescrise ale sângelui. Analiza psihologiei personajelor la **Euripide**. Dezvăluirea universului interior al eroinei abandonate în *Medeea*.

Comedia antică greacă și rolul său. **Aristofan** – părintele comediei grecești. Diversitatea problemelor abordate. Proza antică greacă. Romanul lui **Longos** *Dafnis și Cloe*.

Literatura Romei Antice. Originile literaturii latine. Perioada influenței grecești. Teatrul latin. Caracterul dramatic al comedii lui **Plaut**. Satira moravurilor și imaginile vieții de familie. Tipul bogătaşului zgârcit în *Oala cu bani*.

Literatura latină în epoca lui August. **Virgiliu**. Elogiul naturii și al vieții pastorale în *Bucolicele*. Simpatie și prețuire pentru omul de la țară și îndeletnicirile lui în poemul didactic *Georgicele*. Erudiția, simțul civic și sensibilitatea umană în epopeea *Eneida*. Critica socială în satirele și epodele lui **Horățiu**. Varietatea subiectelor în ode. **Ovidiu** – cel mai mare poet elegiac al latinității. Etapele creației. *Arta iubirii* – sfaturi în câștigarea și menținerea iubirii. Tezaurul popular valorificat în *Fastele și Metamorfozele*. Elegiile exilului: *Tristele și Ponticele*.

Tema 2. Literatura Evului Mediu. Condițiile istorice și culturale ale Evului Mediu. Reflectarea spiritului epocii în diferite sfere ale manifestării umane. Factorii care au influențat dezvoltarea literaturii medievale. Poetica efectului. Literatura medievală în limba latină. Poezia goliardilor.

Începuturile literaturii în limbi naționale. Premizele apariției unor literaturi în limbi naționale. Eposul eroic medieval. Eposul irlandez: *saga*. Eposul scandinav: *Eddele*. Poezia scanzilor. Poemul anglo-saxon *Beowulf*. Franța: *Cântecul lui Roland*. Spania: *Cântecul Cidului*. Germania: *Cântecul Nibelungilor*. Rusia: *Cântecul oastei lui Igor*.

Cavalerismul – atribut al societății feudale europene. Romanul curtean. Ciclul romanelor antice și ciclul breton. Romanul *Tristan și Isolda*. Poezia cavalească: temetica. Franța: truverii și trubadurii. Italia: școala siciliană și școala dulcelui stil nou. Literatura orașelor. Poezia alegorico-didactică: *Romanul Trandafirului*. Teatrul medieval. Temetica și poetica în Testamentul lui **François Villion**.

Prerenășterea. **Dante Alighieri**: poet și gânditor. Jurnalul intim sentimental *Viața nouă*. Operele în proză ale lui Dante. *Divina Comedie* – sinteză a existenței umane și artistice. Grandioasa arhitectură a poemului. Izvoarele operei. Subiectul. Personajele. Motivul călătoriei în „lumea de dincolo”. Semnificațiile simbolice și alegorice ale poemului.

Tema 3. Renașterea europeană. Renașterea ca epocă istorică și culturală. Trecerea de la mentalitatea medievală la cea renaștă. Umanismul – mișcare culturală și concepție despre lume. Reafirmarea omului în diferite domenii. Laicizarea și individualizarea literaturii. Motivele specifice epocii, personajul renaștă, formele literare noi sau predilecte, estetica literară și cea lingvistică.

Renașterea în Italia. Apariția fenomenului renașcentist. **Francesco Petrarca**. Conflictul interior al poetului dintre intelectul medieval și melancolia lumii noi. *Canzonierul* – povestea iubirii pentru Laura. Sentimentul formelor frumoase. **Giovanni Boccaccio** – fondatorul literaturii Renașterii, nuvelist renumit. Structura unitară a povestirilor din *Decameconul*, tematica, reflecția spiritului șovăielnic a unei lumi în tranziție. **Niccolo Machiavelli**. Satirizarea viciilor în comedia *Mătrăguna*. Comedia dell'arte – o formulă nouă de teatru. **Ludovico Ariosto**. Poemul cavaleresc *Orlando furiosul*.

Renașterea în Franța. Extinderea renașcentismului italian în Franța. Particularitățile culturale autohtone. **François Rabelais**. Erudiția și umanismul autorului. Structura romanului *Gargantua și Pantagruel*. Semnificația alegoriei și a simbolurilor operei. Satira și umorul lui Rabelais. Cercul Pleadei și școala lioneză. Manifestul Pleadei. **Pierre de Ronsard**. Lirismul. Tema iubirii, motivul horațian „fugit irreparabile tempus”.

Renașterea în Spania. Romanul picaresc. **Miguel de Cervantes Saavedra**. *Iscusitul hidalgo Don Quijote de la Mancha* – cel mai bun roman al Renașterii spaniole. Structura și subiectul operei. Imaginea lui Don Quijote – oscilarea între aspirații și posibilități, între ficțiune și realitate, între luciditate și nebunie.. umorul înțelept al lui Sancho Panza. **Lope de Vega**. Comedia *Câinele grădinarului*. **Calderon de la Barca**. Ideea deșertăciunii și a iluzionismului vieții. Capodopera *Viața este vis*.

Renașterea în Anglia. Direcții ale romanului. **William Shakespeare** – cel mai mare scriitor englez și unul dintre cei mai mari dramaturgi ai tuturor timpurilor. Poezia. Tematica și caracterul sonetelor. Ideea înfruntării timpului prin dragoste, prin urmași și prin artă. Dramele istorice. Figura protagoniștilor în *Richard al III-lea* și *Henric al IV-lea*.

Tragediile lui William Shakespeare. Locul și valoarea omului într-un univers de lăcomie, ură și violență. Conflictul dintre bine și rău atât în relația dintre oameni cât și în conștiința personajelor. Tragedia lui *Hamlet, prinț al Danemaricii*. Frământările și umanismul personajului. *Macbeth* – suferința unei conștiințe morale în urma săvârșirii răului. Tragedia părerilor iluzorii în *Regele Lear*. *Othello* – tragedia încrederii înșelate. *Romeo și Julieta* – imn al iubirii. Comediile abordarea umanistă a motivului dragostei. Optimismul comediei *Cum vă place*.

Umanismul german. **Desiderius Erasmus**. Bucuria comunicării. Verva satirică în *Lauda nebuniei*. Paradoxul și echivocul – formule ale scriitorului.

Tema 4. Clasicismul. Literatura secolului al XVII-lea. Contextul istoric și cultural, raționalismul lui Rene Descartes. Climatul baroc. CLASICISMUL. Clasicismul francez. Constituirea doctrinei. Principiile curentului: raționalismul, imitația naturii, imitația anticilor, relația artă-morală, relația artă-geniu. Regulile clasicismului: verosimilul, conveniența, miraculosul, unitățile (de timp, de loc, de acțiune), puritatea genului și a stilului.

Marii clasici francezi. **Pierre Corneille** – renovatorul tragediei moderne. Noțiunile de eroism și glorie în piesa *Cidul*. Confruntarea dintre trăirea personală și îndatorirea civică în *Horațiu*. **Jean Racine**. Relieful tragic. Teatrul marilor pasiuni. Gustul pentru conflictul psihologic. Dedublarea și criza personajului racinian, aflat în forța pasiunii și a destinului. *Fedra* – o tragedie nominalistă: problema n-o constituie culpabilitatea ci tăcerea Fedrei. Ideea fidelității conjugale, a demnității umane și a curajului sacrificial în *Andromaca*.

Molière. Simțul teatrului și stilul lui Molière. Percepția comică a realului. Filosofia lui Molière: legea comunității, legea morală a măsurii, legea socială a solidarității. Ridicolul excentricității în comediile lui Molière: *Avarul*, *Tartuffe sau Impostorul*, *Mizantropul*. **Jean de la Fontaine**. Ridicarea fabulei la înălțimea literaturii de valoare universală. Compoziția fabulelor similare piesei de teatru. Varietatea fabulelor.

Tema 5. Iluminismul. Literatura secolului al XVIII-lea. ILUMINISMUL . literatura franceză în „Veacul lămpii”. **Montesquieu**. Noutatea viziunii generale despre societate, instituții,

moravuri, forme de guvernare în *Scrisori persane*. **Denis Diderot**. Adeziunea autorului la direcția burgheză, moralizatoare și sentimentală: *Jacques Fatalistul*, *Călugărița*. **Jean-Jacques Rousseau** – precursor al sentimentalismului preromantic. **Voltaire**. *Candid sau optimismul* – roman antiiluzionist.

Literatura engleză și germană în secolului al XVIII-lea. Cultivarea romanului de aventuri și călătorii, precum și a romanului picaresc. **Daniel Defoe**. *Viața și nemeipomenitele aventuri ale lui Robinson Crusoe*. **Jonatan Swift**. *Călătoriile lui Guliver în jurul lumii*.

Aspirațiile intelectualității germane. **Johann Wolfgang Goethe** – cel mai complex și reprezentativ scriitor al Germaniei. Etapele liricii. Romancierul și memorialistul. Confesiunea în romanul *Suferințele tânărului Werther*. Omul de teatru și dramaturgul. *Faust* – opera majoră a scriitorului. Tragismul vieții și al cunoașterii. Problema binelui, arăului și a libertății. Neliniștea faustică.

Tema 6. Romantismul. Apariția romantismului. Trăsăturile generale ale curentului. Fundamentele teoretice, filosofia romantică germană: Fichte, Schelling, Schopenhauer, Nietzsche, August și Friedrich Schlegel. Principiile esteticii romantice: subiectivismul, valorificarea artistică a resurselor inconștientului, imaginația, visarea, ironia romantică. Modalitățile artistice utilizate. Personajul și cadrul romantic. Teme și motive dominante.

Literatura romantică germană. **Novalis**. Crezul poetic și filosofia „idealismului magic”. Culegerea *Immuri către noapte*. Celebrarea nopții ca mister creator și simbol al infinitului. Romanul *Heinrich von Ofterdingen*. Motivul florii albastre, simbol al dorului nemărginit, motivul minerului, simbol al căutării valorilor spirituale. **E.T.A.Hoffmann**. varietatea gamelor fantasticului. Romanele *Motanul Murr*, *Elixirurile diavolului*, culegerea de povestiri *Frații Serapion*. Sensibilitatea poeziei lui **Nikolaus Lenau**: deznădăjduire și melancolie. **Heinrich Heine** – poet al naturii. Peisajul marin și drumurile de munte.

Literatura romantică engleză. Fenomenul „reînvierii romantice” în Anglia. Poezii lacurilor. **William Wordsworth** – părintele romantismului englez. Manifestul din volumul *Balade lirice*. **Samuel Taylor Coleridge**. Atmosfera misterioasă și simțul culpabilității în *Balada bătrânului marinar*. **Walter Scott** – întemeietorul romanului istoric. Subiectele și atmosfera romanelor, vitalitatea personajelor și coloritul local. Romanul *Ivanhoe*. Conflictul dintre băștinașii anglo-saxoni și cuceritorii normanzi.

A doua generație romantică. **George Gordon Byron**. Conturarea personajului byronian: *Peregrinările lui Childe Harold*, *Poemele orientale*, tema faustică în poemul dramatic *Manfred*. Poemul satiric antiromantic *Don Juan*. Sensitivitatea poeziei lui **John Keats**. Treptele creației lui **Percy Bysshe Shelley**. Poemul dramatic *Prometeu descătușat*.

Literatura romantică franceză. „Mișcarea romantică” în Franța. Poezia lui **Alphonse de Lamartine**: sensibilitate și emoție, melancolie și visare. Spontaneitatea confesiunii. Drama singurătății morale în poezia lui **Alfred de Vigny**. Poezia meditației filosofice. Tema eroului sortit nenorocirilor. Soluția luptei. Poezia lui **Alfred de Musset**: dragoste de viață, sensibilitate nervoasă, tonul conversativ. Poet al pasiunii în elegiile intitulate *Noapțile*.

Victor Hugo – poet, romancier, eseist, pamfletar, dramaturg. Aspecte ale liricii: trăirea personală, evenimentele timpului și cadrul natural. Poezia epică: *Legenda secolelor*. Romanul *Notre-Dame de Paris*. Subiectul, personajele: catedrala, mulțimea... *Mizerabilii* – roman cu o construcție monumentală, cu aspect de frescă și ritm de epopee. Tema salvării și înălțării omului prin bunătate și căință. Drama *Hernani* – tema iubirii și geloziei, a onoarei și ospitalității.

Romantismul italian. **Giacomo Leopardi** – poet al disperării și durerii. Romantismul rus, cadru istoric și cul tural. **Alexandr Sergheevici Pușkin** – poet de o deosebită intensitate și puritate a sentimentului. Explorarea tradițiilor populare. Predominarea dimensiunii lirice. Poemele epice de proporții ample. Romanul în versuri *Evgheni Oneghin*. Proza și dramaturgia. **Mihail Iurievici**

Lermontov. Motivele centrale: exaltarea vieții, a naturii și a iubirii.. accente de revoltă contra societății. Poemul *Demonul*.

Romantismul american, ambianța epocii. **James Fenimore Cooper.** Romanele cu temă autohtonă: viața și conflictele indienilor și pionierilor americani. **Edgar Allan Poe** – precursor al poeziei moderne. Creator al unui univers ciudat, dominant de groază, fatalitate, prezența morții. Sugestia atmosferei. **Walt Whitman.** Poemul *Fire de iarbă*. Afirmarea individualității puternice și generoase, dragostea pentru oameni și natură, elogiul vieții citadine.

Tema 7. Realism și naturalism în literatura universală. Schimbarea atitudinii estetice.

Realism. Definiția și sensurile termenului. Simultaneitatea realismului și romantismului. Condiții de impunere și manifestare. Manifestul lui Courbet. Primul teoretician al realismului, Champfleury. Trăsături ale literaturii realiste. Realizările concrete ale realismului ca atitudine estetică bine determinată sunt legate de climatul specific fiecărei literaturi naționale în sec. XIX. Punctul de plecare este Franța. Dar literaturile realiste din Anglia, Rusia, Norvegia, SUA sunt la fel de valoroase pentru patrimoniul literaturii universale.

Realismul în arte se referă la acuratețea și detaliile concrete ale vieții și ale problemelor sale, fie că e vorba de pictură, literatură, dramă sau film. Aceasta nu înseamnă însă că arta trebuie să fie fotografică: o pictură a unui individ arătându-și caracterul adevărat poate fi mai realistă decât o fotografie.

Naturalismul și literatura nonrealistă. *Numele curentului. Importanța biologicului în structura personalității omului.* Naturalismul, ipostaza extremă a Realismului, urmărește reproducerea tuturor aspectelor realității, până și cele mai sumbre și mai abjecte. Naturalismul se naște și se dezvoltă în condiții istorice și culturale similare cu ale Realismului. Este o școală literară care are drept obiective aplicarea în artă a metodelor științei pozitive, reproducerea realității cu obiectivitate perfectă și sub toate aspectele sale chiar și cele mai vulgare. Emil Zola este considerat drept șef, legitimând naturalismul atât prin romanele sale cât și prin opera teoretică. Este vorba, de fapt, despre un realism exacerbat frecventat mai ales în literatura franceză între 1870 și 1890 și născut ca o reacție polemică la romantismul patetic. Întemeiat pe teoriile despre influența mediului, despre psihologia vazută ca manifestarea a fiziologicului, despre ereditate, romanul naturalist are de înfățișat condiția umană supusă determinismului social și biologic, într-un stil neutru, incolor.

Tema 8. Romanul realist și marii romancieri. Teatrul realist. Impunerea romanului realist este concomitentă cu inovațiile în domeniul imprimeriei, evoluția publicațiilor periodice și a cotidienele ieftine care își deschid paginile scriitorilor pentru foiletoane, de asemenea, cu momentul în care sunt întrunite anumite condiții necesare apariției unei literaturi de masă. Romanul dobândește, pe lângă un public numeros, și o anumită „demnitate” literară, contemporană. Toate acestea contribuie la

promovarea romanului ca gen literar major.

Balzac este scriitorul care constata, pe la 1830, o slăbire a mijloacelor romanului și găsea ca soluție pentru revigorare amănuntul desprins din realitatea imediată. În prefața la *Comedia umană*, romancierul anunță că în acest amplu proiect va încearca un inventar al tuturor viciilor ei virtuozilor umane, invenar nefăcut de niciun istoric de până la el.

Prin definiția sui-generis a romanului, într-unul din capitolele romanului *Roșu și negru*, **Stendhal** este considerat unul dintre întemeietorii romanului modern. **Gustave Flaubert**, maestru al stilului în arta realistă.

Realismul englez. **Dickens** și romanului social. Specificul realismului rus. Literatura angajată în lupta socială. **Dostoievski**, promotor al psihologismului în literatura europeană. **Tolstoi** și epopeea Rusiei.

Tema 9. Revolta lirică de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Parnasianismul. Principiile școlii parnasiene. Scriitorii parnasieni și artă lor impersonală din “turnul de fildeș”. Th. Gautier și teoria “artei pentru artă”. Opunerea artei oricărei utilități. Refuzul de a aborda probleme ale lumii înconjurătoare.

Baudelaire, poetul care a revoluționat esențial lirica, prin modernitatea creației sale: În opera sa coexistă elemente romantice, parnasiene și simboliste.

Simbolismul, curent literar apărut în Franța la sfârșitul secolului al XIX-lea, ca reacție împotriva romantismului, parnasionismului și naturalismului, promovând conceptul de poezie modernă. Estetica și poetica simbolismului european. În concepția simbolistilor, descrierea rece, parnasionă, ca și observația meticuloasă, naturalistă, urmărind să decupeze “o felie de viață”, nu pot surprinde altceva decât o realitate superficială, o lume a aparențelor.

Înainte de a fi definită această nouă orientare, în **1857**, când în poezia europeană se prelungea **romantismul**, **Charles Baudelaire** publica volumul de poezii *Les Fleurs du Mal (Florile raului)*, ce conținea deja elementele unei noi sensibilități și anunța, deci, revoluția poetică modernă. Așadar, **Charles Baudelaire** se situează la răspântia dintre romantism și simbolism, iar simbolistii și-l revendică drept precursor, biografia și opera lui întruchipând perfect mitul *poetului blestemat* (viața de boem sa ilustrează revolta împotriva societății și revanșa artistului, conștient de propria superioritate, față de spiritul burghez).

Poeții simbolisti vor prelua din școlile anterioare tot ce se potrivea spiritului lor neliniștit și dornic de „altceva” decât ceea ce le putea oferi mediul ambiant și vor fi receptivi la tot ce este nou. În domeniul filozofiei, artelor (picturii, muzicii), științelor. La baza simbolismului stă osmoza dintre *poet și lumea din jur*, dar nu în sensul căutărilor de **analogii** ușor de stabilit între starea de spirit și natură, ca în poezia populară sau la romantici, ci în sensul că **simbolistii** văd în sufletul individual chintesența vieții cosmice, a palpului vital existent în întreaga natură.

Tema 10. Secolul al XX-lea în literatura universală. Mutațiile complexe survenite în cele trei genuri literare. Tendințele epicii și curente apărute în lirică în prima jumătate a secolului, din perspectiva interdisciplinarității. Principalele teme și forme dramatice ale secolului, corelate și cu dezvoltarea artei spectacolului.

Mutațiile produse în dezvoltarea materială și științifică a omenirii „șocurile” pe care le-a cunoscut lumea în perioada de sfârșit a secolului al XIX-lea și jumătatea celui următor. Criza generată de aceste mutații a afectat, în special, mediile intelectuale și mai puțin masele care își abandonează puțin câte puțin moștenirea culturală de origine rurală pentru o cultură a consumului și divertismentului răspândită prin noile tehnici de comunicare.

Reacția la fenomen și analiza lui se configurează din direcții diferite ale cunoașterii umane: teologia, istoria, estetica, antropologia, sociologia, psihologia, artele și filosofia. Fiecare în domeniul ei și din perspective proprii descoperă semne, le interpretează, își pun întrebări și caută soluții, toate pe un fundal de alarmă care depășește cu mult interesul pur cognitiv.

Literatura a oglindit o mare parte dintre datele acestor domenii, s-a complicat ideatic, a renunțat la autonomia expresiei, generând o zonă de interferență, de interdisciplinaritate cu finalitate estetică: *războiul* a devenit temă curentă, *relativitatea* – o perspectivă asupra lucrurilor, *principiile freudiene* – o modalitate de a interpreta psihicul personajului, *filosofia absurdului* – cauzalitatea dramei omului modern. **Scriitorii sec. XX sunt preocupați de:** problemele

fundamentale ale omului, locul omului în lume, esența naturii umane, posibilitatea de afirmare a omului în epocile complexe ale modernității și postmodernității. **Critica literară** capătă o importanță deosebită, ea se dezvoltă strâns legată de curentele literare și de ideile de acum, oferă o gamă de interpretări ale fenomenului literar, textul servind ca unic punct de pornire pentru interpretarea fenomenului literar.

În sec. XX, în linii mari, în **literatura universală** se impun **două** tipuri mari de literatură: **Realistă**, care continuă tradițiile sec. XIX în special, și cea **Modernistă**, în care accentul se pune pe înnoirea literaturii atât la nivelul problematicii, al conținutului, cât și la nivel formal (genuri, specii, structură, compoziție, procedee artistice, etc.). Aceste **două** direcții nu se opun totalmente: elementele uneia cu ale celeilalte se interpătrund inclusiv într-o operă sau în creația unui singur scriitor. Ambele tipuri și interferarea lor se observă în toate **genurile**. De aici reies cele **2** mari curente ale secolului XX literar: **Realismul și Modernismul**.

Tema 11. Modernism și avangarde. Modernitatea e un concept estetic ce conotează în primul rând corespondența dintre opera de artă și epoca în care ea este făurită, legătura strânsă, dar, în același timp atât de subtilă, dintre creația artistică și mediul social care o generează. **Miza modernismului** e autenticitatea, consonanța dintre trăire și operă, dintre textul literar și emoția estetică. Elementul novator, noutatea e principiul fundamental al **modernismului**, chiar dacă raportarea sa la tradiție trebuie mereu refăcută, în sensul că modernismul se exprimă pe sine în termeni de opoziție față de o tradiție anchilozantă, stagnantă, needificatoare. **Modernismul** e, așadar, o expresie a unui anumit radicalism de expresie și de conținut, el înglobând în sfera sa simbolismul, expresionismul, imagismul etc.

În sens restrâns: mișcare literară de la sf. sec. XIX din America Latină (apoi în Spania și Portugalia), marcată de influența parnasianismului și simbolismului. Astfel, pentru prima oară, în 1890, modernismul devine numele unui curent când **Ruben Dario** și **Antonio Machado** fondează *il modernismo*. **H. Friedrich**, în *Structura liricii moderne* crede că modernitatea începe cu Ch. Baudelaire, după ce, la vremea sa, poetul însuși se considera modern). Sigur însă putem spune ca de la **Ruben Dario** începe **modernitatea** (în opoziție cu **postmodernitatea** zilelor noastre). În sens larg: mișcarea manifestată în literatura europeană a intersecției de veacuri XIX-XX, continuând până după 1950; opusă tradiționalismului. Se caracterizează prin ruperea cu tradiția, anulând-o, și prin înnoirea literaturii în spiritul epocii moderne.

Uneori e încadrat în **Modernism și Avangardismul** (sau «avangarda istorică») ca formă extremă a modernismului. Alteori între ele se pune semnul egalității. Astfel că vom defini **Modernismul** drept amplu curent literar din I jum. a sec. XX, care cuprinde toate manifestările înnoitoare de acum. Ca termen generic, include și avangarda, deși unii autori susțin ca Avangarda e o manifestare deosebită, incluzând formele extreme ale modernismului. În Acest sens larg, **Modernismul** include avangardismele (*expresionism, imagism, futurism, dadaism, suprarealism, lettrism, obiectivism, personalism, constructivism, unanimism, ermetism, cubism, orfism*) manifestate și ele, deși diferit, în toate genurile literare.

Fundamentul teoretic al Modernismului se constituie din gândirea (nihilismul) lui Nietzsche, intuiționismul lui Bergson, fenomenologia lui Husserl, teoria relativității a lui Einstein și psihanaliza lui Freud. După 1950 Avangarda se historicizează și ulterior chiar **postmodernismul** este perceput uneori ca «o nouă avangardă».

Tema 12. Romanul secolului al XX-lea. Tradiție și experiențe noi. În căutarea unor repere, în înțelegerea unor particularități, în justificarea obiectivității, aproape toți marii romancieri ai sec. XIX și-au argumentat/expus poziția ideologică sau tehnica literară: Hugo, Flaubert, Balzac, pentru că romanului, ca specie, îi lipseau regulile care erau prezente în cazul liricii sau al dramaticului. De aceea, romanul a împrumutat din alte specii sau din alte stiluri.

Mai mult, romanul, începând cu s. XIX, este influențat și de descoperirile științifice, de evoluția

unor discipline, de evenimente cu impact universal, cum ar fi războiul. De ex., romanul *Doamna Bovary*, unde analiza unui caz clinic rezultă din vulnerabilitatea unei tinere predispuse la lectura de tip empatic dă naștere unui scandal. Sau, pentru s. XX, *războiul* a devenit o temă intens exploatată de romancierii; *teoriile freudiene* au condus către o explorare complexă a personajului; *muzica ori arta filmului* au implicat tehnici narative noi. În ansamblu, consecința a fost receptarea romanului ca specie polisemică și mobilă.

Ține de **tradiție** în romanul secolului al XX-lea, în linii mari: construcția epică amplă – romanul-frescă ori romanul familiilor, bildungsromanul (romanul formării unui erou), romanul de tip realist-balzacian, narațiune la persoana a III-a, obiectivitate, narator omniscient.

Este **nou** în romanul secolului al XX-lea: renunțarea la investigația socială și la studiul tipologiilor, urmărirea fluxului conștiinței și a memoriei asociative, perspectiva narativă schimbată: persoana I; subiectivitate, fir narativ imprezvizibil, cronologie aleatorie, tematică lărgită; uneori, același roman poate fi interpretat din mai multe perspective tematice, interferența genurilor, sugerarea autenticității prin integrarea unor documente reale, scrisori, preluarea unor tehnici specifice altor arte.

Schimbări apărute în romanul modern: timpul: autoanaliza și memoria involuntară, amintirile: Proust; curgerea neîntreruptă a timpului, înșiruirea senzațiilor și impresiilor: Virginia Woolf; timpul ca durată: Faulkner, spațiul mitic: Faulkner, Márquez, intervenția absurdului în existență: Kafka, •paradoxurile: Borges, roman de tip polifonic: Huxley, Durrell, predominarea monologului interior: Joyce, V. Woolf, noul roman: analizarea tuturor situațiilor posibile ale discursului, prin abandonarea narațiunii tradiționale cu personaje: Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, Marguerite Duras, tehnica „narratorilor multipli”: Faulkner, tehnica referințelor multiple, pastașă, colajul: Joyce, ironie, parodie: Joyce, Thomas Mann, Robert Musil, Bulgakov (în modalități diferite), coexistența epicului, liricului și dramaticului: Joyce, limbajul frust (neprelucrat, natural), oralitatea: Salinger, romanul de anticipație: Orwell, Bradbury, Evgheni Zamiatin, romanul-eseu: Thomas Mann, romanul-parabolă: Th. Mann, Kafka, H. Hesse, Nikos Kazantzakis, realismul magic: Márquez.

Personajul din romanul modernist suferă o mutație profundă: evoluția sa nu mai este previzibilă (nici măcar pentru autor). El scapă de sub puterea destinului antic sau a determinismului mediului și se adâncește în propria conștiință. - preia funcțiile naratorului, asigură unitatea compozițională, sprijină intriga care și-a diminuat importanța. - parcurge un proces de dezeroizare, în sensul unei rupturi între calitățile sale și evenimentele în care este implicat; - este urmărit cu precădere în planul vieții interioare, autorul recurgând la procedee variate pentru a pune cititorul în contact cu acest plan; - traseul său refuză încadrările tipologice determinate social; - psihologia lui este surprinzătoare, complicată, imprezvizibilă;

- actele lui sunt adeseori aparent inexplicabile în raport cu psihologia comună; - relația lui cu lumea (cu societatea, cu familia) stă sub semnul tensiunii și exprimă refuzul normelor ei; - evoluează sau are fațete multiple, se “oglindește” diferit în cei din jur.

Marcel Proust și gândirea artistică din romanul *În căutarea timpului pierdut*. Alți mari romancierii ai secolului al XX-lea.

Tema13. Dramaturgia secolului al XX-lea între tragic și absurd. Spectacolul lumii a oglindit dintotdeauna relația dintre individ și masca sa, dintre sinele autentic și expresia lui pentru ceilalți, iar teatrul secolului al XX-lea ilustrează cel mai bine drama dedublării, formele alienării, renașterea tragediei, absurdul existenței, dispunând de o mare diversitate de teme și motive.

În marea diversitate de teme și forme ale dramaturgiei din sec. al XX-lea este foarte dificil de găsit un criteriu de clasificare, de ordonare a operelor și personalităților literare. Totuși, putem distinge, sub raport tematic, 3 direcții principale: socială, psihologică și a sensului existenței/filosofică. Între cele 3 teme principale există numeroase interferențe, **socialul, psihologicul și**

filozofic putând să apară ca planuri diferite de semnificație în cadrul uneia și aceleiași opere. Sub raportul formei / modalităților artistice, enumerăm cele mai importante curente și orientări: teatru de critică a moravurilor (**G. B. Shaw, O. Wilde** etc.), teatru cu conținut social-politic (**M. Gorki, V. Maiakovski, B. Brecht, S. O’Casey** etc.), teatru expresionist (**L. Blaga, TH. Williams, E. O’Neill, F. Wedekind, W. Hasenclever** etc.), teatrul cu caracter liric/ drama poetică (**J. Anouilh, J. Giraudoux, A. Gide, F. G. Lorca, J. Millington, W. B. Yeats** etc.), teatru „epic”(**B. Brecht**), teatru de avangardă (suprarealist și dadaist, cu precursorul **A. Jarry** și piesa sa *Ubu rege*, **A. Breton ș. a.**), teatrul tinerilor furioși (**Ch. Osborne**), teatrul cu caracter religios-mistic (**Th. Eliot, P. Claudel** etc.), teatrul de idei (**L. Pirandello**), teatru existențialist (**J.-P. Sartre, Alb. Camus**), teatrul absurdului (**E. Ionesco, S. Beckett, H. Pinter** etc.). Bineînțeles, că între temele și formele trecute în revistă există interferențe, socialul, psihologicul și filosoficul putând să apară ca planuri diferite de semnificație în cadrul uneia și aceleiași opere, iar o singură piesă pretându-se multiplelor interpretări, în conformitate cu estetica unui sau altui curent literar din acest veac. Dintre trăsăturile importante ale **dramaturgiei secolului anterior** amintim: formule teatrale noi, consecință a interferării genurilor; diversitate de teme și modalități de expresie, în scopul explorării problematicei omului modern; explorarea psihicului uman; preocuparea pentru politic, filosofic, social; valorificarea și reinterpretarea miturilor.

Primele elemente de noutate ale dramaturgiei moderne apar la intersecție de veacuri XIX-XX prin principalii săi precursori, **August Strindberg, Henrik Ibsen și Anton Pavlovici Cehov**, autori care aduc și impun în teatru dimensiunea socială, valențele simbolice și prefigurarea unui mit al libertății. **Ibsen și Cehov**, prin drame realiste, regândesc categoriile de tragic și eroic, tratând teme și subiecte ce țin de dramele cotidiene ale omului. Iată de ce ulterior dramaturgia modernistă renunță la tragedie și comedie, preferând în general **DRAMA**. Totuși, după al Doilea Război Mondial, **DRAMA**, în formula **farsei tragice (Ionescu, Beckett)**, revine la tragic și comic, urmărind fațetele fundamentale ale destinului omului contemporan.

Orice analiză atentă a fenomenului teatral observă că secolul al XX-lea nu este unul al comediei, deși este un veac al măștii. Dramaturgul nu-și râde de personaje, întrucât le compune o **farsă tragică**, eroii nu găsesc nimic vesel în parabola neantizării omului modern, după cum spectatorul este atras doar de ironie, de parodia care discreditează, de alegoria nefericirii. Evoluția dramaturgiei a surprins, în etape, sensurile existenței, întoarcerea eului artistic spre modelul tragedian, depersonalizarea oricărei convenții, până când piesa a devenit *Șase personaje în căutarea unui autor* (titlul piesei lui **Luigi Pirandello**).

Tema 14. Lirica secolului al XX-lea. Este tributară în general romantismului, acea ”binecuvântare a cerului sau a infernului, caruia îi datorăm stigmatul eterne”, afirmă Charles Baudelaire, poetul care a creat premisele înnoirii liricii secolului al XX-lea. Poezia modernă deci începe cu Baudelaire, a cărui creație probează faptul că din întâlnirea a două estetici aflate în replică se naște noutatea. De asemenea, simbolismul francez a constituit o etapă esențială în formarea poeziei moderne.

În secolul al XX-lea, **poezia** devine o formă „intelectualizată”, direcționată spre mintea și inima cititorului. Lirica deci, privită în aspectele ei teoretice, este transformată într-o adevărată „sărbătoare a intelectului”. Invocarea liricii veacului nu se produce violent sau prin stabilirea unor limite precise între fenomenele poetice de la intersecție de sec. XIX cu XX. Mutațiile valorice, transformările și înnoirile stilistice s-au produs în etape.

Lirica modernă se distinge prin re-crearea limbajului poetic și a tehnicii metaforice, prin încifrarea și ermetizarea poeziei, prin spargerea tiparelor limbii, a gramaticii și a sintaxei

tradiționale.

Totodată, se afirmă și o poezie axată pe problemele politice și sociale ale contemporaneității, o poezie militantă și angajată, la care au aderat poeți provenind din diferite mișcări și curente literare.

Preocupați de aspectele teoretice ale liricii, de ”artă poetică”, marii poeți ai sec. XX-lea „intelectualizează” poezia, direcționând-o spre inima, dar și spre mintea cititorului, transformând-o într-o adevărată „sărbătoare a intelectului”(adică egalează îndrăznelile matematicii). Abordând problemele majore ale existenței (viața, moartea, timpul, sensul existenței, iubirea, idealul, absolutul etc.), **poeții** sec. XX aduc în poezia lor realitățile civilizației recente și destinul omului în cadrul ei, dar și frământările omului modern, explorând adâncurile conștiinței lui, inclusiv zona subconștientului, valorificând și interpretând mituri, legende, tradiții.

Particularitățile liricii moderniste: preocuparea pentru marile probleme ale cunoașterii, preferința pentru universul citadin, pentru complexitatea acestuia, cultivarea lucidității în actul de creație lirică, dispariția speciilor consacrate și înlocuirea lor cu formule poetice insolite („inscripție”, „psalm”, „creion”, „poem într-un vers”, „catren”, cântec”), artele poetice dobândesc o valoare emblematică pentru universul poetic, pentru estetica personală, pentru viziunea asupra lumii, noul limbaj poetic se caracterizează printr-un vocabular insolit, prin ambiguitate semantică, prin sintaxă eliptică, prin înnoirea metaforei, coexistența în versificație a prozodiei consacrate cu versul liber, versul alb, absența strofelor (strofe inegale), ritmuri interioare, modificarea punctuației convenționale (versurile încep fără majusculă, dispar punctul și virgula), se folosesc intens punctele de suspensie ca semn al inefabilului și al sugestiei.

Mari poeți ai secolului XX: **R. M. Rilke, G. Apollinaire, P. Valery, F. G. Lorca, T. S. Eliot, S. Esenin, G. Ungaretti, F. Pessoa, E. Montale** etc.

Tema 15. Literatura universală din a doua jumătate a secolului al XX-lea și început de secol XXI. Existențialismul. Forme și structuri românești. Noul roman și romanul postmodern. Drama și teatrul după al doilea război mondial. Postmodernismul în literatura universală contemporană

Ultimele decenii ale sec. al XX-lea aduc un nou tip de înnoire a tuturor aspectelor vieții (inclusiv și a literaturii), diferit de cel al **modernismului**, care se axează nu pe ruptura cu tradiția, ci pe conviețuirea cu ea, prin utilizarea tot mai largă a *intertextualității*, ce încorporează tradiția în sensibilitatea modernă. **Postmodernismul** e un fenomen în manifestare și discuțiile pe seama lui continuă (chiar dacă pe alocuri se spune că ar fi un fenomen deja consumat. Cine vor fi clasicii postmodernității în toate domeniile, rămâne să vedem în viitor). Un lucru e de reținut (!): în epoca postmodernă, cel puțin la începutul ei, toată literatura poate fi considerată **postmodernă**, în sensul că aparține epocii în care a fost creată, dar nu și **postmodernistă**, adică aparținând **postmodernismului**.

Evoluția dramaturgiei în secolul al XX-lea este însoțită și de o dezvoltare a artei spectacolului teatral, ale cărui variate posibilități de expresie contribuie la potențarea valorilor textului dramatic.

Privit în dimensiunea sa spectaculară, teatrul actual este un fenomen fascinant, aflat într-o permanentă schimbare și reconstrucție. Mobilitatea interioară trădează grija pentru un nou limbaj artistic, un limbaj capabil de a redefini nu numai categoriile specifice reprezentației teatrale, ci existența umană însăși, a cărei reflectare este.

Strategii de evaluare

Evaluarea scrisă la examenul final presupune realizarea unui număr de subiecte teoretice ei aplicative de analiză ei sinteză.

Evaluarea curentă se bazează pe (1) rezultatele a 16 evaluări curente la seminare, (2) a două evaluări sub formă de test cu multipli itemi, (3) evaluarea portofoliului individual.
Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Drimba, Ovidiu, *Istoria literaturii universale*, București, 1999.
2. Drimba, Ovidiu, *Istoria culturii ei civilizației*, București,
3. Pavlicenco, Sergiu, *Literatura universală*, Chișinău, Litera, 2012.
4. Cisteakova, N. *Istoria literaturii antice*, 1991.
5. Anixt, A., *Istoria literaturii engleze*, București, 1965
6. Sanctis, Francesco, *Istoria literaturii italiene*, București, 1965
7. Martini, Fritz, *Istoria literaturii germane*, București, 1970
8. R.-M. Albérès, *Istoria romanului modern*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1968.
9. Bercescu, S., *Istoria literaturii franceze*, București, 1970.
10. S. Alexandrescu, D. Grigorescu, *Romanul realist în secolul al XIX-lea*, București, Ed. Enciclopedică, 1971.
11. M. Călinescu, *Cinci fețe ale modernității*, București, Univers, 1995, cap. Ideea de modernitate.
12. H. Friedrich, *Structura liricii moderne*, București, Editura pt. Lit. Universală, 1969, pp.31-57, 58-97, 98-146.
13. D. Grigorescu, *Dicționarul avangardelor*, București, Ed. Enciclopedică, 2003, art. Suprerealismul, Dadaismul, Tristan Tzara.
14. K. Heitmann, *Realismul francez de la Stendhal la Flaubert*, București, Univers, 1983.
15. M. Raymond, *De la Baudelaire la suprerealism*, București, Univers, 1970, cap. Introducere, pp. 9- 25/39, Considerații asupra simbolismului, pp. 42-49.
16. G. Larroux, *Realismul*, București, Cartea Românească, colecția Syracuse, 1998.
17. Gh. Crăciun, *aisbergul poeziei moderne*, Pitești, Paralela 45, 2009.

Opțională:

1. M. Călinescu, *Conceptul modern de poezie*, București, Eminescu, 1972.
2. D. Grigorescu, *Direcții în poezia secolului XX*, București, Eminescu, 1975.
3. *Literatură universală și comparată. Antologie critică*, coord. Elena Ionescu, Răzvan Tufeanu-Livintz, Editura Universității din București, ed. a II-a, 2009.
4. A. Marino, *Dicționar de idei literare*, București, 173, pp. 283-399, cap., Clasic și modern. Avangarda.
5. R. Munteanu, *Farsa tragică*, București, Univers, 1989.
6. Vl. Nabokov, *Cursuri de literatură*, București, Thalia, 2004.
7. Marthe Robert, *Romanul începuturilor și începuturile romanului*, București, Univers, 1983
8. Ph. Van Tieghem, *Marile doctrine literare în Franța*, București, Univers, 1972, cap. Realism, Simbolism.

9. Fukuyama Francis în *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, Editura Paideia, București, 1994.
10. Petrescu Liviu, *Poetica postmodernismului*, Pitești, Ed. Paralela 45, 1996.
11. Hutcheon Linda, *Politica postmodernismului*, București, Nemira, 1997.
12. Vattimo Gianni, *Sfârșitul modernității*, Editura Pontica, Constanța, 1993.

Denumirea programului de studii				Limba și literatura română și engleză (alolingvi)		
Ciclul				I, Licență		
Denumirea cursului				Metodologia investigației științifice		
Facultatea/catedra responsabilă de curs				Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare		
Titular de curs				Sv. Dermenji-Gurgurov, dr.		
Cadre didactice implicate				-		
e-mail				sv_dermenji@yahoo.com		
Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anii	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.03.A.023	2	II	III	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul respectiv este propus studenților pentru a se familiariza cu tehnicile de elaborare a unor lucrări științifice ca teza de an, teza de licență, referatul, articolul științific; de realizare a unor texte literare și nonliterare. El va asigura dotarea studenților cu cunoștințe și competențe privind exprimarea impresiilor și a punctelor de vedere în legătură cu anumite teme, deoarece orice creație conține semnele originalității și ale spiritului creator specific. Orice tip de lucrare scrisă, verifică gradul de cultură generală a persoanei, iar fiecare tip de text presupune anumite cerințe. Este adevărat că operele de artă nu se nasc din reguli, dar aceste reguli trebuie să fie cunoscute pe cale inductivă, deoarece uneori experiențele individuale pot servi un mijloc de scriere, de redactare.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive:

10. Cunoașterea noțiunilor principale ale cursului respectiv;
11. Distingerea etapelor de elaborare ale unui text;
12. Cunoașterea și respectarea normelor ortografice ale limbii române;
13. Definierea calităților stilului;
14. Înțelegerea și cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului lingvistic.

Competențe de aplicare:

1. Identificarea elementelor componente ale unui text;
2. Sesizarea deosebirii dintre un text științific, literar și oficial-administrativ;
3. Cunoașterea cerințelor față de scrierea fiecărui tip de text;
4. Redactarea coerentă a diferitelor tipuri de texte;
5. Redactarea eficientă a unui referat științific, a unei teze de an/de licență.

Competențe de analiză și sinteză:

1. Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate;
2. Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul comunicării interpersonale, de grup sau publice.
3. Întocmirea/redactarea unor sinteze, în rezultatul cercetării literaturii de specialitate sau al unor discuții.

Competențe de comunicare:

1. Comunicarea liberă despre subiectele noi din domeniul studiat, prin cercetare independentă și prin utilizarea cunoștințelor acumulate la orele de curs;
2. Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă
3. Identificarea și respectarea calităților generale ale stilurilor: precizia, corectitudinea, claritatea.

Competențe de învățare

1. Identificarea problemelor discutabile în cadrul cursului;
2. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru limba română actuală.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Relevarea cerințelor față de scrierea referatului științific. Structura referatului. Tipuri de referate;
- Descrierea tipurilor de articole. Condiții pe care trebuie să le îndeplinească scrierea unui articol;
- Determinarea etapelor de redactare a unei lucrări științifice;
- Elaborarea aparatului categorial de noțiuni, structurarea și redactarea textului științific;
- Elaborarea și realizarea experimentului de formare și de validare;
- Elaborarea tezelor de an și de licență cu respectarea cerințelor unice din Ghid.

Precondiții

- să cunoască lexicul activ al limbii române (Limbă și comunicare),
- să formeze corect structuri gramaticale (Limbă și comunicare).

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

Obiectul și metodele de cercetare. Obiectivele și finalitățile cursului.
Referatul. Tipuri de referate. Sistemul stilurilor funcționale. Texte specifice stilurilor oficiale.
Texte nonliterare, oficial-administrative. Cerințe ale stilului științific.
Elaborarea tezelor de an. Foaia de titlu. Cuprinsul. Introducerea (sau Preliminarii) cu descrierea:

- actualității și importanței problemei abordate;
- problemei, scopului și obiectivelor tezei;
- metodelor, tehnicilor de cercetare utilizate în elaborarea tezei (în funcție de categoria de teză);
- descrierii subiecților – lot, eșantion, cazuri – în funcție de categoria de teză;
- suportului științifico-metodic (enumerarea autorilor și lucrărilor relevante din domeniul de cercetare;
- valorii teoretico-aplicative a lucrării;
- sumarului compartimentelor tezei.

Fundamentarea teoretică și cercetarea experimentală. Întocmirea concluziilor finale.
Bibliografia. Corectitudinea trimiterilor. Referințele bibliografice. Publicațiile web și alte surse electronice.
Prezentarea în Power Point.
Elaborarea tezelor de licență. Documentarea științifică. Elaborarea aparatului categorial de noțiuni, structurarea și redactarea textului științific al capitolului I, conform cerințelor unice ale Ghidului.
Culegerea materialelor practice și experimentale. Elaborarea și realizarea experimentului de constatare.
Elaborarea și prezentarea capitolului II. Analiza, sinteza și prelucrarea datelor experimentale, obținute în cadrul stagiului de practică de licență.
Pregătirea discursului și a prezentării pentru susținerea tezei în fața Comisiei de examinare a tezelor de licență.

Strategii de predare și învățare

- predarea asistată de calculator (power point);
- problematizarea;
- descoperirea;
- metoda analizei lingvistice etc.

Strategii de evaluare: testare scrisă; evaluare I și II, examen scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie:

Obligatorie:

1. Petrenco L., Vacarciuc M., Lapoșina E. coord.: Alexandra Barbăneagră. **Ghid pentru elaborarea și susținerea tezelor de licență** / Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă” Chișinău, 2014.
- Condrea, I. **Introducere în tehnica cercetării**. Chișinău, 1997.
- Dumitrescu, A. **Metodologia structurii narative**. București, 1981.
- Gherasim, A., Țurcanu, N. **Ghid metodologic pentru elaborarea tezelor de licență și de master**. Chișinău, 2005.

Irimia, D. **Structura stilistică a limbii române contemporane**. București, 1986.

Magheru, P. **Noțiuni de stil și compoziție**. Chișinău, 1996.

Opțională:

1. Avram, M. **Ortografia pentru toți**. București, 2000.

2. Axentii, I. A., Axentii, V. **Ghid de perfectare a tezelor de licență și masterat**. Cahul, 2012.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Mijloace de îmbogățire a vocabularului
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.03.A.023	2	II	III	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Mijloace de îmbogățire a vocabularului este un curs opțional care vine să reactualizeze, dar și să aprofundeze cunoștințele propuse în cadrul disciplinei academice *Lexicologia limbii române*, oferind de astă dată abordarea unor situații de problemă ce țin de acest capitol al Lexicologiei.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- formarea unei imagini științifice asupra limbii ca mijloc de comunicare, a semnificației sale pentru individualitatea și pentru colectivitatea umană;
- dobândirea de capacități performante în ceea ce privește teoria și practica rațională și funcțională a limbii române;
- cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei;
- cunoașterea și recunoașterea procedeele formative lexicale ale limbii române actuale;
- corelarea domeniului formării cuvintelor cu problema cultivării limbii, precum și conștientizarea raportului dintre forța creativă a unei limbi în plan lexical și bogăția ei de expresie;
- corelarea proporțională a productivității procedeele interne de îmbogățire a vocabularului cu caracterul (mai mult sau mai puțin) sistematic al mecanismului lor.
- manifestarea unor atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific, în general, și față de cel filologic, în special

Finalități de studii realizate la finele cursului

- să cunoască sistemul funcțional al limbii române;
- să indentifice corect mijlocul de formare a cuvântului;
- să ortografieze corect cuvinte dormate prin derivare cu prefixare și sufixare;
- să ortografieze corect cuvinte formate prin compunere;
- să utilizeze abrevierile conform normelor limbii române;
- să identifice originea neologismelor.

Precondiții

Pentru a realiza cu succes orele în cadrul disciplinei e necesar ca studenții să aibă cunoștințe temeinice despre sistemul lexical al limbii române, despre stratificarea acestuia, precum și despre principalele mijloace interne și externe de îmbogățire a vocabularului.

Conținutul unităților de curs

I. Formarea cuvintelor în limba română. Generalități. Delimitarea domeniului. Locul formării cuvintelor în ansamblul disciplinelor lingvistice. Formarea cuvintelor și structura etimologică a lexicului românesc. Ierarhizarea principalelor procedee interne de îmbogățire a vocabularului din perspectiva productivității, a caracterului lor sistematic și a eficienței mecanismului de formare

II. Derivarea Structura morfematică a unui cuvânt derivat; conceptele de *rădăcină, radical, temă, primitiv, cuvânt-bază, bază de derivare, afix, lexiform, sufix, prefix, infix*. Familia lexicală. Mecanismul derivării. Tipuri structurale: Derivarea progresivă sau propriu-zisă (sintetică și parasintetică); Derivarea regresivă sau inversă (postsubstantivală, postadjectivală și postverbală); Derivarea prin substituție de afixe, Derivarea postsintagmatică sau delocutivă; Derivarea frazeologică. Nou și vechi în sistemul derivativ; funcționalitatea inovațiilor lexicale.

III. Compunerea. Definirea conceptului; caracteristicile lexico-gramaticale ale cuvântului compus. Tipologia compunerii. Sufixoidele și prefixoidele. Abrevierile. Trunchierea. Ortografia cuvintelor compuse

IV. Conversiunea (sau schimbarea valorii gramaticale) Definirea conceptului. Mijloace de realizare a conversiunii: mijloace morfologice și mijloace sintactice. Tipologia conversiunii. Conversiunea intermorfologică. Conversiunea intramorfologică. Conversiunea în metalimbaj

V. Procedee secundare de formare a cuvintelor. Contaminarea. „Deraierea” lexicală. Condensarea lexicală. Omonimizarea unor cuvinte polisemantice. Creația onomatopeică.

VI. Calcul lingvistic ca procedeu mixt (intern și extern) de îmbogățire a vocabularului Caracteristici generale ale fenomenului. Relația dintre calc, traducere și împrumut. Tipuri de calc lingvistic. Calc lexical (de structură morfematică). Calc semantic. Calc gramatical. Calc lexico-gramatical. Calc frazeologic. Calc lexico-frazeologic. Calc frazeologico-gramatical. Calcuri totale și parțiale. Sursele calculului lexical și semantic în limba română.

VII. Frazeologismele ca sursă specială de îmbogățire a vocabularului.

VIII. Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului. Împrumuturile. Neologismele. Ortografia unor neologisme.

Strategii de predare și învățare

prelegerea, conversația euristică, explicația, dezbateră, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei.

Strategii de evaluare

- ✓ evaluarea continuă în orelor practice (teme de acasă, fișe de lucru, verificare orală)
- ✓ evaluare sumativă - 1 lucrare scrisă semestrială (evaluare curentă)
- ✓ evaluare finală – test

Bibliografie

Obigatorie:

1. Apostolatu, Ionel, *Formarea cuvintelor în limba română. Note de curs*, curs multiplicat în tipografia centrului IDFR al Universității „Dunărea de Jos” din Galați, 2006, 63 p.
2. Ionescu, Raluca, *Valori superlative ale prefixoidelor în limba română actuală – utilizări cu baze substantivale*, în vol. *Dinamica limbii române actuale*, București, 2003.

3. Pascu, Giorge, *Sufixele românești*, București, 1916.
4. Preda, Irina, *Îmbogățirea lexico-semantică a limbii române actuale (cu privire specială la perioada postdecembristă)*, în LR, XLI, nr.9, p.483-490, nr. 10, p. 541-548, 1992.

Opțională:

1. *Formarea cuvintelor în limba română, vol. I Compunerea (1970), vol. II Prefixele (1978), vol. III Derivarea verbală (1989)*, Editura Academiei, București.
2. *Coteanu, Ion, Bidu-Vrănceanu, Angela, Limba Română Contemporană. Vocabularul*, Editura Didactică Și Pedagogică, București, 1975.
3. Goicu, Viorica, *Derivarea cu sufixe neologice în româna contemporană*, Timișoara 2002.
4. *Graur, Al., Tendințele actuale ale limbii române*, București, 1968.
5. Guțu Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșeală*, București, Editura Științifică, 1972.
6. *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română, (SMFC), I-VI*, Editura Academiei, București, 1959 – 1972.
7. Pană Dindelegan, Gabriela, *Aspecte ale substantivizării în româna actuală. Forme de manifestare a substantivizării adjectivului*, în vol. *Dinamica limbii române actuale*, București, 2003.

*Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Limba latină
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
G.05.A.034	4	III	V	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Limba Latină* precede modulul *Istoria limbii române*. În cadrul cursului *Limba latină* studenții vor învăța principalele reguli de ortografie și ortoepie ale limbii latine, vor învăța un anumit număr de cuvinte în limba latină, vor însuși sistemul gramatical al limbii latine. De asemenea în cadrul cursului vor asimila un număr realiv de maxime și îmbinări consacrate în limba latină.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să cunoască regulile generale de citire și criere a limbii latine.
- să determine categoriile gramaticale fundamentale ale limbii latine.
- să memoreze maxime latine.

La nivel de aplicare:

- să analizeze faptele de limbă la toate nivelurile, să interpreteze fenomenele de limbă ca sistem.
- să traducă și să redacteze texte în și din limba latină, respectând normele ortografice și gramaticale.
- să compare unităților lexicale, formele paradigmatică și structurile gramaticale ale limbii române cu unitățile, formele și structurile limbii latine.

La nivel de integrare:

- să stabilească motivațiile studierii limbii latine.
- să determine corelația între limba latină și limba română.
- să demonstreze abilități de utilizare adecvată a maximelor latine.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- să cunoască conținuturilor teoretice actuale ale disciplinei;
- să utilizeze adecvat conceptele operaționale specifice disciplinei;

- să recepteze, să analizeze și să aplice în exerciții structurile lingvistice prezente în literatura latină prin: identificarea valorilor sintactice și a relațiilor sintactice la nivelul frazei, prin folosirea lexicului circumscris domeniilor elocinței, filosofiei, istoriei și literaturii prin recunoașterea etimonului latin al neologismului
- să conștientizeze contribuția limbii latine și a civilizației romane la constituirea fondului european comun al societății contemporane și la elaborarea modelului cultural european
- să identifice metode de studiu al vocabularului român;
- să argumenteze prezența anumitor elemente comune în limba română și limba maternă/străină;
- să identifice valorile expresive și stilistico-funcționale ale vocabularului;
- să determine locul cursului de lexicologie în sistemul limbii.

Precondiții

Unități de curs

1. Introducere în studiul limbii latine. 2. Elemente de fonetică a limbii latine. Diftongii latini. Accentul. 3. Substantivul în limba latină. Declinările substantivului. Modele de declinare. 4. Verbul. Verbul „esse”. Infinitivus praesentis activi. Praesens indicativi activi. Exprimarea timpului trecut în limba latină. Imperfectum, perfectum indicativi activi. Plusquamperfectum indicativi activi. Modul conjunctiv. Modul imperativ. Formele nominale ale verbului. Diatezele verbului latin. 5. Adjectivul. Adjectivele de declinare I-II. Adjectivele de declinare a III. Gradele de comparație ale adjectivelor. 6. Pronumele personale. Pronumele posesive. Pronumele demonstrative. Pronumele determinative, relative, interogative, nehotărâte și negative. 7. Numeralul în limba latină. Tipuri de numerale. Declinarea lor. 8. Prepoziția. 9. Conjuncția. 10. Noțiuni generale de sintaxă latină.

Strategii de predare și învățare

prelegerea, conversația euristică, explicația, dezbateră, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei.

Strategii de evaluare

evaluare continuă (pondere 30 %prin metode orale, fișe de lucru, probe practice și teme de casă;

evaluare sumativă (pondere 30%) prin probe scrise;

evaluare finală (pondere 40 %) prin test.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Barbu, N. I., Vasilescu, T. I., **Gramatica Latină (fonetică, morfologie, sintaxă, appendix)**, București, 1969, sau oricare altă ediție ulterioară
2. Bujor, I., Chiriac, Fr., **Gramatica Limbii Latine**, edițiile I și II, 1956 și 1971;
3. Cretia Gabriela, **Morfologia istorica a verbului latin**, Editura Universitatii din Bucuresti, 1999
4. Ernout A et Thomas F., **Syntaxe latine**. Ed. Klincksieck, Paris, 1954
5. Lascu, N., **Manual de Limba Latină pentru învățământul superior**, Litografia și Poligrafia Învățământului, 1957;
6. Matei, Virgil, **Gramatica limbii latine**, Editura Scripta, Bucuresti, 1994

7. Palmer, R. L., *The Latin Language*, London, 1968
8. Parlog, Maria, *Gramatica limbii latine*, Editura All, 2001
9. Slusanschi, Dan, *Sintaxa limbii latine*, Editura Univerisitatii din Bucuresti, 1984

Opțională:

1. C. Cemîrtan, E. Cucerov, *Limba latină*, Chişinău, 1995.
2. Ciobanu, *Lingua latina*, Chişinău, 1996.
3. Ionaşcu, *Limba latină*, Chişinău, 1997.
4. Gutu, *Dicţionar latin-român*, Chişinău, 1995.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Istoria literaturii române.Literatura clasică, II.
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie / Catedra de Istorie și Teorie literară
Titular de curs	Dumitrița Smolnițchi, dr. conf.
Cadre didactice implicate	Dumitrița Smolnițchi, dr. conf.
e-mail	sdumitritza@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.05.O.037	4	III	V	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar de **literatură română clasică, II (Marii clasici)** se ține în continuarea cursului de literatură română clasică, I (perioada premodernă și modernă). Epoca marilor clasici (cuprinsă între deceniile VII-IX ale secolului al XIX-lea), când pe scena vieții culturale apar numeroase personalități, precum Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Ioan Slavici, Ion Creangă, ilustrează apogeul evoluției literaturii române. Epoca marilor clasici este marcată de apariția, la Iași, a Societății *Junimea* (1864) și a revistei *Convorbiri literare* (1867). Astfel, evoluția literaturii va fi tratată din perspectiva canonului junimist. Cursul de literatură română clasică, II cuprinde și perioada de tranziție de la literatura clasică la cea interbelică (sf. sec. XIX – înc. sec. XX).

Cursul va avea un impact formativ major, dat fiind că abordarea corectă a unor polemici literare se soldează cu asimilarea unor principii estetice în consonanță cu imperativele timpului.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive: se exprimă, preponderent, în **competența literar istorică**, prin care studentul va demonstra înțelegerea fenomenului literar din epoca marilor clasici. Cunoașterea contextului cultural istoric în care au activat scriitorii reprezentativi ai perioadei și a direcțiilor de dezvoltare a literaturii din a II-a jumătate a secolului al XIX-lea. Cunoașterea operelor de referință și a terminologiei specifice canonului junimist.

Competențe de învățare: se manifestă, preponderent, în **competența pragmatică** – informarea privind problemele istoriei literaturii române clasice. Capacitatea de a identifica operele caracteristice perioadei și de a consulta sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de interpretare corectă. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru această perioadă istorică (de ex. *O ceretare critică asupra poeziei române...* de Titu Maiorescu).

Competențe de aplicare: studentul va interpreta adecvat operele literare din această perioadă, aplicând canonul literar junimist; va identifica temele, motivele, atitudinea autorilor față de problematica abordată; va recurge la diferite perspective de abordare a operei literare.

Competențe de analiză: se vădesc, preponderent, în **competența de critică**, prin care studentul va recurge la anumite principii și criterii de analiză literară, argumentându-și opțiunea cu referințe la sursele credibile; va efectua analiza complexă a oricărui text clasic scris în limba română; va ști să examineze mai multe puncte de vedere și să ia o decizie științific întemeiată.

Competențe de comunicare: se demonstrează, preponderent, ca o **competență literară** generală și

de **competență socioculturală**, în toate textele literare, prin respectarea normei și prin valorificarea potențelor expresive ale structurilor artistice.

Competențe la nivel de integrare: se probează ca o **competență literară** generală, prin care studentul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar clasic și este capabil să discute problemele de istorie literară; face dovada (a) unei viziuni de sistem asupra fenomenului literar din epoca marilor clasici; (b) a înțelegerii importanței și a locului literaturii clasice între disciplinele literare; (c) a capacității de a sesiza specificul literaturii clasice și a priceperii de a corecta greșelile depistate în propria comunicare și în comunicarea elevilor.

Finalități de studii

Să identifice și să analizeze argumentat fenomenul literar din epoca marilor clasici, la diferite niveluri și din diverse perspective.

Să rezolve problemele specifice analizei textului literar clasic, prin metodele utilizate de critica literară de azi.

Să interpreteze științific procesele și fenomenul literar din perioada respectivă.

Să facă dovada unei viziuni concrete asupra sistemului literaturii clasice, prin orice produse evaluabile (referat, discurs, eseu, studiu de caz, analiză complexă a textului).

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul teoriei, istoriei și criticii literare.

Studenții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza textele literare.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere. Climatul epocii Marilor clasici. Direcții de dezvoltare a literaturii, reviste și curente literare

Periodizarea literaturii din epoca marilor clasici. Prezentare generală a procesului literar din a II-a jumătate a secolului al XIX-lea. Curente și tendințe (clasicism și modernism). Tangențe literare cu epoca pașoptistă. Spiritul junimist și *noua direcție* de dezvoltare a literaturii. Diversitate tematică, stilistică și de viziune în opera marilor clasici. Contribuția marilor clasici la dezvoltarea literaturii române.

Tema 2. Titu Maiorescu și societatea Junimea. Canonul junimist

Titu Maiorescu – fondator al criticii estetice românești. Studiile literare maioresciene. Lucrarea *O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867*. Teoria *artă pentru artă*. Dimensiunile (clasicistă, romantică, realistă) esteticii maioresciene.

Rolul societății *Junimea* și al revistei *Convorbiri literare*. Trăsăturile junimismului. Doctrina literară a *Junimii* (Canonul junimist).

Tema 3. Mihai Eminescu (1850-1889)

Etapele creației eminesciene. Debutul literar. Eminescu – poet romantic. Eminescu și *Junimea*. Izvoare de inspirație: folclorul, mitologia, filozofia germană, romantismul autohton și european. Teme și motive în opera lui M. Eminescu. Concepția despre misiunea poetului și rolul artei în societate. Timpul – supratemă a creației eminesciene. Cosmogonia. Poezia de meditație istorică și socială. Ipostaze ale naturii în lirica lui M. Eminescu. Poezia erotică eminesciană. Poemul *Luceafărul* – sinteză a creației eminesciene.

Proza lui M. Eminescu. Caracterizare generală. Elemente fantastice și filozofice. Personaje romantice. Nuvela *Sărmanul Dionis*. Eminescu și teatrul. Dramaturgia – privire de ansamblu. Publicistica lui M. Eminescu.

Național și universal în opera eminesciană.

Tema 4. Ion Creangă (1839-1889)

Prezentarea generală a operei lui Ion Creangă. Creangă – pedagog. Creangă și Eminescu.

Realismul și didacticismul povestirilor crengiene. Originalitatea basmelor și poveștilor lui Ion Creangă. Raportul dintre real și fabulos. Ion Creangă – povestitor arhaic și modern. Tehnica rememorării în *Amintiri din copilărie*. Motivul satului și al copilăriei. Tipuri și arhetipuri. Arta povestirii la Ion Creangă. Între umor, ironie și sarcasm. Limbajul popular (erudiția paremiologică). Modelul Creangă în literatura română.

Tema 5. Ioan Slavici (1848-1925)

Universul operei. Realismul popular. Etape de creație. Nuvelistica lui Slavici: între idilic și dramatic. Imaginea satului. *Moara cu noroc* – capodoperă a nuvelisticii analitice românești. Narațiune de tip „western” și perspectiva psihanalitică în *Moara cu noroc*. Arta construcției personajelor în nuvelistica lui Slavici. Slavici – romancier. Observație realistă și analiză psihologică în romanul *Mara*. Tipologia personajelor. Elemente iluministe, clasiciste, realiste etc. în opera lui I. Slavici.

Tema 6. Ion Luca Caragiale (1852-1912)

Universul creației. I. L. Caragiale și spiritul satiric. *Momente și schițe*. Surse ale comicului la I. L. Caragiale. Dramaturgia. Caracterul satiric-realist. Tipologia personajelor. Comedia *O scrisoare pierdută / O noapte furtunoasă*. Nuvelistica analitică a lui I. L. Caragiale. Nuvela *În vreme de război*. Analiza psihologică. Nuvelistica fantastică a lui I. L. Caragiale. Actualitatea lui I. L. Caragiale.

Tema 7. Literatura de la sf. sec. al XIX-lea și începutul sec. XX

Diversitatea tendințelor și orientărilor. Declinul *Junimii*. Polemici literare. *Convorbiri literare* (Titu Maiorescu) vs *Contemporanul* (C. Dobrogeanu-Gherea): tangențe și contradicții. Tradiție și modernitate. Revista *Literatorul* și inițierea simbolismului românesc. Reprezentanți ai literaturii din această perioadă.

Tema 8. George Coșbuc (1866-1919)

Reprezentant al poeziei de specific național. Crezul poetic. Privire de ansamblu asupra volumelor de versuri: *Balade și idile*, *Cântece de vitejie*, *Fire de tort* ș.a. Universul creației: între idilic și dramatic. Epic și liric în poezia coșbuciană. Viața satului între *Nunta Zamfirei* și *Moartea lui Fulger*. Coșbuc – cântăreț al erosului rural. Poezia naturii. Poezia de inspirație istorică și socială.

Tema 9. Barbu Șt. Delavrancea (1858-1918)

Universul creației. Debutul literar și tablete în proză. Concepția estetică. Între structura romantică și imaginea realistă (naturalistă) a existenței. Nuvelele și povestirile scurte. Volumele *Sultânica*, *Paraziții*, *Hagi-Tudose* ș.a. Teme și preocupări. Tipologia personajelor. Trilogia istorică *Apus de soare*. Caracterul simbolic al dramelor. Imaginea lui Ștefan cel Mare. Modalități de realizare artistică.

Tema 10. Alexandru Macedonski (1854-1920)

Alexandru Macedonski – promotor al literaturii române moderne. Structura imaginarului macedonskian: între romantism și clasicism. Al. Macedonski – teoretician al simbolismului. Experimente simboliste și instrumentaliste în poezie. Parnasianismul din *Poema rondelurilor*. Ciclul *Noptilor*. Romantismul macedonskian. Influențe mussetiene și byroniene. *Noaptea de decembrie* – capodoperă a lui Macedonski. Geneza poemului. Structura compozițională, semnificații și simboluri în *Noaptea de decembrie*.

Elemente memorialistice și autobiografice în proza lui A. Macedonski.

Tema 11. Literatura din Basarabia. Alexei Mateevici (1888-1917)

Trăsături generale. Integrarea literaturii basarabene în procesul literar național. Reprezentanți. Alexei Mateevici. Etape ale creației. Teme și motive.

Strategii de evaluare

Evaluarea orală la examenul final presupune proba teoretică (prezentarea a două subiecte teoretice) și proba practică (analiza unei opere literare).

Evaluarea curentă se bazează pe (1) rezultatele a trei răspunsuri la seminarii, (2) portofoliul textelor pentru lectură obligatorie, (3) participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor (4) o evaluare complexă finală.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Călinescu G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Minerva, 1982.
2. Munteanu G., *Istoria literaturii române: Epoca marilor clasici*. 2 vol. Galați: Porto-Franco, 1994.
3. Simion E., *Clasici români*, v. I. București: Grai și Suflet, 2000.
4. Tiutiucă D., *Literatura marilor clasici*. București: E.D.P., 2005.
5. Manolescu N., *Istoria critică a literaturii române*. Pitești: Paralela 45, 2008.
6. Zamfir M., *Scurtă istorie: Panorama alternativă a literaturii române*. București: Cartea Românească, 2011.
7. Vianu T., *Arta prozatorilor români*. Chișinău: Hyperion, 1991.
8. Vintilescu V., *Scriitorii clasici și Junimea*. București: E.D.P., 1997.

Opțională:

1. Papu E., *Lumini perene: Retrospecții asupra unor clasici români*. București: Eminescu, 1989.
2. Zigu O., *Junimea și junimismul*. București: Minerva, 1998.
3. Călinescu G., *Opera lui Eminescu*. București: Ed. Academiei, 1999.
4. Grădinaru D., *Creangă*. Monografie. București: Alfa, 2002.
5. Ungureanu C., *Ioan Slavici*. Monografie, Brașov: Aula, 2002.
6. Iorgulescu M., *Marea trăncăneală. Eseu despre lumea lui Caragiale*. București: Compania, 2002.
7. Moldovan A., *Coșbuc sau lirismul pragurilor*, Cluj-Napoca: Clusium, 1997.
8. Drăgulescu R., *George Coșbuc - mitopoetica*, Cluj: Casa Cărții de Știință, 2005.
9. Cubleşan C., *Opera literară a lui Delavrancea*. București: Minerva, 1982 (reeditat 2003).
10. Beșteliu M., *Alexandru Macedonski și complexul modernității*. Craiova: Scrisul Românesc, 1984.
11. Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. București: Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2002.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	<i>Limba română contemporană. Morfologia.</i>
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	A. Barbăneagră, dr. conf., L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	L. Gălușcă, lector superior, L. Neaga, lector
e-mail	lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.04.O.028 S1.05.O.036	10	II, III	4, 5	300	150	150

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul descrie sistemul morfologic al limbii române contemporane, prezintă categoriile lexico-gramaticale ale părților de vorbire, dezvoltă competența de clasificare și de analiză morfologică a cuvintelor, sunt analizate funcțiile sintactice ale părților de vorbire.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Competențe cognitive: <ul style="list-style-type: none">- Cunoașterea sistemului gramatical al limbii române;- Cunoașterea și respectarea principiilor de analiză gramaticală a părților de vorbire; Competențe de aplicare: <ul style="list-style-type: none">- Interpretarea științifică a proceselor din sistemul gramatical al limbii române;- Aplicarea modelelor de analiză morfologică a părților de vorbire din limba română;- Exprimarea opiniei proprii în raport cu problemele din domeniul morfologiei limbii române. Competențe de analiză și sinteză: <ul style="list-style-type: none">- Analiza și compararea părților de vorbire ale limbii române și limbii materne;- Identificarea și analiza argumentată a fenomenelor gramaticale, caracteristice limbii române;- Analiza procesului de evoluție a claselor lexico-gramaticale ale limbii române;- Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate. Competențe de comunicare: <ul style="list-style-type: none">- Descrierea părților de vorbire ale limbii române din punct de vedere istoric, etc.- Dezvoltarea competenței de comunicare orală în limba română;- Aplicarea modelelor de formare, utilizare și analiză corectă a grupelor lexico-gramaticale în procesul de comunicare în limba română; Competențe de învățare <ul style="list-style-type: none">- Identificarea problemelor din domeniul morfologiei limbii române
Finalități de studii realizate la finele cursului
<ul style="list-style-type: none">- să determine clasele lexico-gramaticale ale cuvintelor;

- să identifice categoriile lexico-gramaticale ale părților de vorbire;
- să analizeze din punct de vedere morfologic cuvintele;
- să demonstreze abilități de corelare între părțile de vorbire și părțile de propoziție.

Precondiții

- să recunoască principalele categorii lexico-gramaticale ale părților de vorbire (Limbă și comunicare),
- să cunoască părțile principale și secundare ale propoziției (Limbă și comunicare),
- să determine cauzele alternanțelor fonetice (Fonetica);
- să determine sensul lexical al cuvintelor limbii române literare (Lexicologia);

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

Sem. IV

1. Obiectul de studiu al morfologiei. Structura gramaticală a limbii române. 2. Clasificarea cuvintelor. Clasele morfologice. Categoriile morfologice. 3. Substantivul. Categoriile gramaticale. 4. Articolul. Definiție. Clasificarea. 4. Adjectivul. Clasificarea. Acordul cu substantivul. Gradele de comparație. Valori expresive. 5. Numeralul. Clasificarea după structură și după sens. 6. Pronumele. Caracteristici. Clasificare. Valori de întrebunțare.

Sem. V

7. Verbul. Clasificarea. Locuțiuni verbale. Categoriile morfologice ale verbului. Funcții sintactice. 8. Adverbul. Definiție. Locuțiuni adverbiale. Clasificare. Comparația. 9. Interjecția. Definiție. Clasificare. Funcții sintactice. 10. Prepoziția. Definiție. Clasificare. Întrebunțarea prepozițiilor. 11. Conjunția. Clasificare. Rol sintactic. Valori expresive.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:

- predarea asistată de calculator;
- lucrul în echipe;
- lucrul în perechi;
- metoda exercițiului etc.

Strategii de evaluare: 2 testări scrise, examen combinat oral-scris.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

1. Academia Română, Gramatica limbii române, Vol. I-II, ed. A II-a, București, Ed. Academiei, 1966.
2. Avram M. Gramatica pentru toți, București, Editura Academiei, 1986.
3. Coteanu I. Gramatica de bază a limbii române, București, Editura Albatros, 1982.
4. Dimitriu C. Gramatica limbii române explicată, Iași, Editura Junimea, 1982.
5. Guțu V. Dicționar al greșelilor de limbă, Chișinău, 1998
6. Gherasim Al. Morfologia limbii române. Curs practic, Chișinău, 2004.
7. Norme ortografice, ortoepice și de punctuație ale limbii române. – Chișinău, 1981.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Gramtica istorică a limbii române
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F.06.A.039	1	III	VI	32	16	16

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
În cadrul disciplinei <i>Gramatica Istorică a limbii române</i> studenții sunt familiarizați cu particularitățile evoluției limbii române la diferite niveluri, constituirea alfabetului limbii române, stratificarea vocabularului și evoluția acestuia în plan diacronic, constituirea diferitor părți de vorbire, precum și a categoriilor gramaticale a acestora. Acest curs constituie un scurt istoric ce anticipează studierea compartimentelor lingvistice ale limbii române contemporane.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<ul style="list-style-type: none">- să aplice metoda comparativ-istorică pentru a examina diferite fapte de evoluție a limbii.- să stabilească fenomenele de limbă moștenite din limba latină și să evidențieze premisele apariției unor fapte de limbă noi, formate pe teren propriu.- să deosebească fenomenele lingvistice moștenite din limba latină de cele împrumutate sau formate pe teren propriu.
Finalități de studii realizate la finele cursului
<ul style="list-style-type: none">- să definească termenii de <i>latină populară și latină literară</i>;- să cunoască stratificarea vocabularului limbii române.- să posede informații despre fenomenele fonetice ce au intervenit în evoluția sistemului vocalic și consonantic.- să cunoască specificul evoluției fiecărei părți de vorbire.- să înțeleagă argumentat unele aspecte din limba română contemporană, cu referință la originea lor.
Precondiții
<ul style="list-style-type: none">- cunoștințe de istorie a românilor,- cunoașterea limbii latine și a sistemului gramatical de funcționare a acesteia;- capacități de analiză structural-lingvistică și comparativ-istorică a textelor de limbă română veche;- abilități de utilizare a surselor bibliografice (manual, studii, dicționare, monografii, articole științifice).
Unități de învățare
I.Introducere în studiul Gramaticii istorice. Tema 1 Preliminarii istorice

Momente esențiale din perioada romanizării Daciei. Limba latină populară și originea limbii române.

Lucrări care se pot raporta la domeniul romanic (vestitul Appendix probi, culegerile de glose, culegerile de inscripții, lucrări de diferite genuri: traducerea Bibliei, sfaturi medicinale, descrieri de călătorii ș.a.).

Izvoare privind limba latină din Balcani și regiunile dunărene: „Scrisoarea lui Alexandru Macedoneanul către Aristot despre minunile Indiei”, numeroase inscripții, scrisori religioase, „Toponimele după Procopiu” ș.a.

II. Evoluția sistemului fonetic. Tema 2. Evoluția sistemului vocalic.

Modificări necondiționate și condiționate în sistemul vocalic. Evoluția vocalelor (*a, e, i, o, u*).

Apariția fonemelor *ă* și *î*.

Diftongii latini. Apariția diftongilor ascendenți și descendenți. Diftongi palatali. Diftongi labiali. Diftongi micști. Apariția triftongilor.

Vocale în hiat . Pronunțarea corectă a vocalelor în hiat.

Tema 3. Evoluția sistemului consonantic

Sistemul consonantic al limbii latine. Modificări condiționate și necondiționate intervenite în sistemul consonantic. Evoluția oclusivelor explozive (*p, b*). Evoluția oclusivelor dentale și velare (*t, d, c, g*).

Evoluția oclusivelor fricative (*qu, gu*). Evoluția oclusivelor nazale (*m, n*) Evoluția oclusivelor lichide (*l, r*). Devieri în evoluția unor consoane.

Apariția consoanelor și sunetelor noi (*z, ș, j, ț, h*). Factorii care au condiționat apariția consoanelor și sunetelor noi. Apariția labio-dentalei *v, s*. Consonantismul în textele vechi.

III. Originea și evoluția vocabularului . Tema 4. Constituirea vocabularului limbii române

Vocabularul latin moștenit (stratul de bază al vocabularului limbii române). Elementul autohton (reminiscențe ale limbii poporului geto-dac).

Pătrunderea cuvintelor de origine slavă. Influența altor limbi, purtătorii cărora au venit în contact cu populația romanică (maghiară, neogreacă, turcă, ș.a.).

Împrumuturi lexicale din unele limbi romanice (franceză, italiană) sau germanice (engleză, germană).

IV. Evoluția părților de vorbire . Tema 5. Dezvoltarea substantivului ca parte de vorbire

Modificări în cadrul declinării substantivului. Reducerea sistemului cazual latin și constituirea sistemului cazual român. Dezvoltarea categoriei genului. Modificări în cadrul categoriei numărului. Trecerea substantivelor în procesul evoluției de la un gen la altul.

Formarea substantivelor.

Tema 6. Apariția și constituirea articolului

Premizele apariției articolului ca parte de vorbire.

Formarea articolului substantival hotărît. Formarea articolului substantival nehotărît. Valori semantice ale articolului substantival.

Articolul posesiv. Ipoteze privind originea articolului posesiv. Articolul adjectival.

Constituirea articolului determinativ pe teren romanic.

Tema 7. Evoluția pronumelui. Apariția unor noi tipuri de pronume

Completarea paradigmei pronumelui personal (apariția formelor pentru persoana a III și a formelor neaccentuate). Crearea pronumelor de politețe.

Constituirea pronumelor reflexive. Completarea paradigmei pronumelor reflexive. Evoluția pronumelor demonstrative. Evoluția pronumelor posesive.

Dezvoltarea pronumelor interogative. Evoluția pronumelor relative. Constituirea pronumelor nehotărîte.

<p>Tema 8. Modificări în cadrul categoriilor gramaticale ale adjectivului și adverbului. Schimbări intervenite în cadrul evoluției categoriilor de gen, număr și caz ale adjectivului. Trecerea de la calea sintetică la cea analitică de formare a gradelor de comparație ale adjectivului. Modificări în sistemul adverbilor latinești. Evoluția adverbilor în limba română. Formarea gradelor de comparație.</p> <p>Tema 9. Restructurarea sistemului verbal latin. Regruparea verbelor după conjugări. Evoluția modului indicativ. Dezvoltarea conjunctivului prezent și perfect. Dispariția aspectelor timpului trecut ale modului conjunctiv. Dispariția conjunctivului pasiv. Originea modului condițional. Constituirea formelor de imperativ. Evoluția modurilor nepersonale ale verbului. Evoluția modului infinitiv. Infinitivul lung. Evoluția formelor de participiu. Formarea verbelor. Formarea verbelor cu ajutorul sufixelor. Formarea verbelor cu ajutorul prefixelor. Verbalizarea.</p> <p>Tema 10. Evoluția prepoziției și a conjuncției. Dezvoltarea prepozițiilor latinești. Constituirea prepozițiilor simple și compuse în limba română. Apariția unor prepoziții noi. Raporturi exprimate de prepoziții. Cazurile substantivului exprimate cu ajutorul prepoziției. Modificări în inventarul conjuncțiilor latinești. Evoluția conjuncțiilor coordonatoare. Evoluția conjuncțiilor subordonatoare. subordonatoare. Formarea unor conjuncții noi.</p>
<p>Strategii de predare și învățare</p> <p>prelegerea, conversația euristică, explicația, dezbateră, problematizarea, simularea de situații, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul documentelor curriculare și al bibliografiei</p>
<p>Strategii de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none">- examinare orală;- referat;- testare scrisă.
<p>Bibliografie</p> <p><i>Obligatorie:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Curs de gramatică istorică a limbii române. Chișinău, 19912. Istoria limbii române. Vol. I, București, 1965; Vol. II, București, 19693. Irănescu G. Istoria limbii române, Iași, 19804. Rosetti Al. Istoria limbii române, Vol. I, București, 1965; Vol. II, București, 1969 <p><i>Opțională:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Cr. Brâncuș. Vocabularul autohton al limbii române, București, 1983.2. O. Densuseanu, Istoria limbii române, vol I-II. București, 1961.3. P. Diaconescu, Structura și evoluția în morfologia substantivului românesc, București, 1970.4. A. Evdoșenco, Introducere în studiul filologiei romanice, Chișinău, 1987.5. G. Istrati, originea limbii române literare. Iași. 1981.6. Em. Petrovici, Influența slavă asupra sistemului fonemelor limbii române, București, 1956.7. I. Russu, Etnogeneza românilor (fondul autohton traco-dacic și componența latino-romană), București, 1981.8. M. Sala, Contribuții la fonetica istorică a limbii române, București, 1970.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Istoria limbii române
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	An ul	Semestr ul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F.06.A.039	1	III	VI	28	14	14

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>În cadrul cursului de <i>Istorie a limbii române literare</i> studenții sunt familiarizați cu evoluția limbii române de la origini până în prezent. Etapele dezvoltării românei literare ca limbă de cultură sunt prezentate drept momente ale unui proces de lungă durată, examinate în raport cu tendințele limbii populare și în funcție de împrejurările istorico-culturale specifice epocilor studiate. De asemenea studenții află despre contribuția celor mai de seamă reprezentanți ai culturii românești la dezvoltarea limbii române literare.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<ul style="list-style-type: none">- documentarea asupra epocilor și perioadelor de evoluție și dezvoltare a limbii române literare;- cunoașterea metodelor și principiilor de analiză structural-lingvistică a textelor de limbă română medievală;- informarea privind particularitățile structurale (fonetice, lexicale, morfologice și sintactice) ale limbii române literare vechi;- crearea unei viziuni de ansamblu asupra sistemului structural al limbii române literare și asupra obiectului de studiu al disciplinei <i>Istoria limbii române literare</i>.- aplicarea metodelor de analiză structurală la cercetarea variatelor fenomene de limbă română medievală;- interpretarea sub aspect sincron și diacronic a elementelor lingvistice ale limbii române literare din toate epocile și perioadele ei de dezvoltare;- prezentarea unităților lingvistice (din toate epocile și perioadele) în cadrul sistemului literar normat;- posedarea terminologiei lingvistice adecvate pentru toate fenomenele și epocile de dezvoltare.- incitarea interesului pentru istoria limbii române literare, dar și a istoriei propriu-zise, a istoriei culturii și literaturii noastre din trecutul medieval și până în prezent;- dezvoltarea constantă și permanentă a abilităților de a comenta științific fenomenele lingvistice pe perioade și epoci.
Finalități de studii realizate la finele cursului
<p>să expună fragmentar procesul istoric al evoluției și dezvoltării limbii române literare ; să analizeze structura lingvistică a textelor limbii române medievale;</p>

să observe consecvența epocilor și perioadelor românei literare de la origine și până în prezent.
Precondiții
cunoștințe de istorie a limbii române literare, în limitele programelor analitice ale cursurilor universitare; cunoașterea textelor vechi ale limbii române literare; capacități de analiză structural-lingvistică a textelor de limbă română medievală; abilități de utilizare a surselor (dicționare, monografii, studii).
Unități de învățare:
1 Apariția limbii și poporului român sec. V-VIII. Dezvoltarea limbii române. Limba română primitivă (sec. VII-X). Limba română preliterară (sec X-XIV). Formarea limbii române vechi (sec XIV-XVI). 2. Apariția limbii române literare. Limba literară–categorie istorică. Normele limbii literare. Raportul dintre limba literară și graiuri. Limba literară și cultură: unificarea și modernizarea , procese importante în evoluția limbii literare. Originile limbii române literare. Periodizarea istoriei limbii române literare – surprinderea principalelor momente ale procesului de unificare și modernizare. Baza dialectală a românei literare vechi, baza dialectală a românei literare moderne. 3. Epoca veche a românei literare. Începuturile scrisului în limba română. Monumente de limbă literară veche. Structura lingvistică a textelor scrise în limba literară veche: norme comune, norme divergente care diferențiază variantele literare de tip nordic de cele de tip sudic. Influența slavonă, influența greacă, influența turcă asupra românei literare. Prima unificare a normelor variantelor literare, la nivelul cărții tipărite religioase, (mijlocul sec. al –XVIII-lea). 4. Epoca modernă a românei literare: Școala Ardeleană și problemele normării și modernizării românei literare; crearea de către P. Maior a unei koine prin reevaluarea în spirit latinist a normelor unice de la 1750. 5. Procesul de (re)unificare lingvistică 1836 – 1881. Momentul I.H.Rădulescu în evoluția limbii literare. Stabilirea principiilor raționale și practice de unificare a normelor limbii literare. Modernizarea limbii literare în sensul romanizării ei prin împrumutul latino-roman. Direcții în dezvoltarea limbii române literare moderne. Direcția latinistă, direcția romanică, direcția național-populară. Contribuția lui Titu Maiorescu la impunerea principiului fonetic în scrierea limbii române cu alfabet latin; cultivarea limbii în concepția lui T. Maiorescu – problema neologismelor. Organizarea stilurilor limbii literare. Rolul Academiei în fixarea normelor limbii literare de la 1881 și până astăzi. Contribuția
Strategii de predare și învățare
prelegerea, conversația euristică, explicația, dezbaterea, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei.
Strategii de evaluare
<i>evaluare continuă</i> (pondere 30 %) prin metode orale, fișe de lucru, probe practice și teme de casă; <i>evaluare sumativă</i> (pondere 30%) susținerea unui referat; <i>evaluare finală</i> (pondere 40 %) ptin lucrare scrisă.
Bibliografie
<i>Obligatorie:</i> Chivu, Gh, <i>Limba română de la primele texte pînă la sfârșitul sec. al-XVIII-lea. Variantele stilistice</i> , Editura Univers Enciclopedic, București, 2000 Coteanu, Ion, <i>Româna literară și problemele ei principale</i> , Editura Științifică, București,

1961

Coteanu, Ion, *Structura și evoluția limbii române. De la origini până la 1860*, Editura Academiei RSR, București, 1981

Diaconescu, Paula, *Elemente de istorie a limbii române literare.*(Partea I), Tipografia Universității din București, București, 1974

Gheție, Ion, Mareș, Al., *Originile scrisului în limba română. Contribuții filologice și lingvistice*, Editura Academiei RSR, București, 1974

Gheție, Ion, *Istoria limbii române literare. Privire sintetică*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978

Gheție, Ion, *Introducere în studiul românei literare*, Editura Academiei RSR, București, 1982

Gheție, Ion (coord.), *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532-1780)*, Editura Academiei RSR, București, 1997

Graur, Al., *Limba literară*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

Greco, Victor, *Școala Ardeleană și unitatea limbii române literare*, Editura Facla, Timișoara, 1973

Mancaș, Michaela, *Istoria limbii române literare. Perioada modernă (sec. al – XIX-lea)*, Tipografia Universității din București, București, 1974.

Munteanu, Ștefan, Țăra, Vasile D., *Istoria limbii române literare. Privire generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978

Rosetti, Al., Cazacu, Boris, Onu, Liviu, *Istoria limbii române literare I. De la origini până la începutul sec. al-XIX-lea*, București, 1971

Opțională:

Bejan, Doina Marta, *Interfețe lingvistice în diacronia limbii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005

Chivu, Gh., Buză, Emanuela, Roman-Moraru, Alexandra, *Dicționarul împrumuturilor latino-romanice în limba română veche (1421-1760)*, Editura Academiei Române, București, 1992

Gheție, Ion, *Opera lingvistică a lui Ion Budai Deleanu*, Editura Academiei RSR, București, 1966

Gheție, Ion, *Societatea Academică și unificarea limbii române literare*, în LR, XV, (1966), nr. 5, p.519-530

Seche, Luiza și Mircea, *Contribuții la problema unificării limbii române literare în sec. al XIX-lea . În jurul problemei munitenizării*, în LR, X, (1961), nr.2, p.56-167

Șchiau, Octavian, *Cărturari și cărți în spațiul românesc medieval*, Editura Daci, Cluj-Napoca, 1978

Tomescu, Mircea, *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*, Editura Științifică, București, 1968

Ursu, N.A., *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1962

Zugun, Petru, *Unitate și varietate în evoluția limbii române literare*, Editura Junimea, Iași, 1977

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență, alolingvi
Denumirea cursului	Istoria literaturii române. Literatura interbelică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie, Catedra de istorie și teorie literară
Titular de curs	dr. Sergiu Cogut, dr. Nina Corcinschi
Cadre didactice implicate	dr. Sergiu Cogut
e-mail	sergiucogut@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.06.O.041	4	III	VI	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar de istorie a literaturii române interbelice se ține în continuarea literaturii marilor clasici. Examinarea și interpretarea proceselor literare presupune analiza lor în contextul literaturii universale și în plan comparativ-istoric. Evident, acest curs va pune accent pe cele trei mari doctrine poetice, pe tipologia romanului interbelic, pe fenomenele de sincronizare. Evoluția literaturii va fi tratată din perspectiva noului canon, a noii poeticități.

Cursul va avea un impact formativ major asupra culturii comunicării, dat fiind că abordarea corectă a unor polemici literare se soldează cu asimilarea unor principii estetice în consonanță cu imperatiile timpului.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive: se exprimă, preponderent, în *competența literară*, prin care studentul va demonstra înțelegerea specificului operei literare, sistemul de convenții artistice; cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic.

Competențe de învățare: se manifestă, preponderent, în *competența pragmatică* – informarea la zi privind problemele discutabile de istorie și teorie literară; capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de interpretare corectă; priceperea de a consulta sursele cu statut credibil (DGLR, DSR, enciclopedii, dicționare de termeni literari).

Competențe de aplicare: se exteriorizează, preponderent, în *competența integrării lexicului terminologic*, prin care studentul va interpreta adecvat structurile artistice; va recurge la diferite perspective de abordare a textului literar, va identifica tipologii ale romanului, doctrine poetice.

Competențe de analiză: se vădesc, preponderent, în *competența hermeneutică*, prin care studentul va recurge la anumite principii și criterii de analiză literară, argumentându-și opțiunea cu referințe la sursele credibile; va efectua analiza hermeneutică a textului poetic sau epic; va ști să examineze mai multe puncte de vedere și să-și argumenteze demersul critic.

Competențe de comunicare: se demonstrează, preponderent, ca o *competență literară* generală în concordanță cu *competența socioculturală*, în toate textele produse, prin respectarea normei și prin valorificarea potențelor expresive ale operei literare, ale regiei textului poetic, ale stratului sonor, ale constituenților intonației, ale semnelor de punctuație.

Competențe la nivel de integrare: se probează ca o *competență literară* generală, prin care studentul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar și este capabil să discute problemele de istorie și teorie literară; face dovada (a) unei viziuni de sistem asupra fenomenelor atestate; (b) a înțelegerii importanței și a locului literaturii interbelice între disciplinele filologice; (c) a capacității de a sesiza erorile cauzate de cunoașterea insuficientă a

artelor poetice, a concepțiilor și teoriilor literare și (d) a priceperii de a le corecta, în propria comunicare și în comunicarea elevilor. Manifestarea supremă a acestei competențe este comunicarea corectă în conformitate cu norma limbii literare.

Finalități de studii

Să identifice și să analizeze argumentat fenomenele literare, specifice literaturii interbelice, la diferite niveluri și din diverse perspective.

Să rezolve problemele specifice analizei literare, prin metodele utilizate de critica literară modernă.

Să interpreteze științific doctrinele poetice, noul concept de poeticitate, tendințele de sincronizare, activitatea scriitorilor reprezentativi.

Să facă dovada unei viziuni holistice asupra sistemului poetic al textului liric sau epic specifice perioadei interbelice, prin orice produse evaluabile (referat, discurs, eseu, studiu de caz, analiză complexă a textului).

Să însușească un alfabet critic elevat, să-l aplice adecvat în comunicare.

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul istoriei și teoriei literare, mitologiei, naratologiei, poeziei generale.

Studenții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza operele în convențiile canonului pașoptist și junimist.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere. Specificul perioadei (1918-1944). Reviste literare și cele două orientări: tradiționalistă și modernistă

Climatul epocii 1918-1944. Marea Unire și viața spirituală. Specificul național și tendința de europenizare. Raportul tradiționalism-modernism: polemici, dispute.

Din cele aproximativ 300 de titluri de reviste literare apărute în epocă se impun cele cu orientări. *Viața românească* își reia apariția în 1920, tot la Iași, sub conducerea lui Garabet Ibrăileanu. Orientarea înspre o democrație populară. Grupul redacțional (Mihail Sadoveanu, Jean Bart, Gala Galaction, Mihai Ralea, Ionel Teodoreanu, Al. Philippide, Paul Zarifopol, G. Călinescu). Colaborează toți marii scriitori ai vremii: L. Rebreanu, O. Goga, T. Arghezi, L. Blaga, T. Vianu, Ion Pillat, G. Topârceanu, Ion Barbu, Matei Caragiale, Hortensia Papadat-Bengescu, Ion Vinea etc. Din 1930 revista apare la București sub conducerea lui M. Ralea și G. Călinescu. *Viața românească* și problema specificului național.

Revista *Sburătorul*. Gruparea revistei (E. Lovinescu). Apare la București între anii 1919-1922 și 1926-1927. Cenaclul revistei are o existență îndelungată (din 1919 până în 1947). Obiectivele grupării: promovarea tinerilor scriitori și impunerea tendințelor moderniste. Teoria *imitației* preluată după francezul Gabriel Tarde. Fenomenul *formelor fără fond*. Principiul sincronismului. De la o literatură preponderent rurală la o literatură de inspirație urbană. Cultivarea prozei obiective. Evoluția poeziei de la epic la liric. Intelectualizarea prozei și a poeziei. Criteriul estetic în judecata operei de artă.

Revista *Încredințarea ei alte publicații tradiționaliste*. Apare la Cluj în 1921 sub conducerea lui Cezar Petrescu. Din 1922 se mută la București sub conducerea lui Nichifor Crainic până în 1944.

Colaboratori: Lucian Blaga, Adrian Maniu, Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Cezar Petrescu, Tudor Vianu, Matei Caragiale, Gib Mihăescu etc. *Tradiționalismul ortodoxist*. Revista Fundațiilor Regale (1934-1945). Colaboratori: Paul Zarifopol, Camil Petrescu, D. Caracostea etc.

Tema 2. Avangarda literară.

Contimporanul și alte publicații de avangardă. *Contimporanul*(1922-1932), *Punct*(1924-1925), *Integral*(1925-1927), *Urmuz*(1928), *unu*(1928-1932), *Alge*(1930-1931). Literatura manifestelor.

Dadaismul și antiliteratura, antimuzica, antipictura. Negarea valorilor consacrate. Tehnicile de creație. Valorile: ludicul, gratuitatea, extrema convenționalitate, accidentalul etc. Mișcarea se autodizolvă în 1921.

Constructivismul românesc și grupul revistei *Contimporanul* (Ion Vinea, Tudor Arghezi, I. Barbu, Camil Petrescu, Felix Aderca, B. Fundoianul, Ilarie Voronca, Marcel Iancu, Cunstantin Brâncuși, St. Roll, Brunea-Fox, Milița Petrașcu etc.) Formule artistice noi explorarea unor spații temetice inedite: tehnica modernă. Necesitatea unei corespundențe între artă și spiritul contemporan al tehnologiei moderne. Inventarea formelor noi concurând natura.

Suprerealismul e teoretizat și practicat la revistele *unu*, *Urmuz*, *Alge*. Alături de Tristan Tzara, Ilarie Voronca, B. Fundoianul, Marcel Iancu, Victor Brauner apar Geo Bogza, Sașa Pană, Gellu Naum, Aurel Baranga, Miron Radu Paraschivescu, Virgil Teodorescu ș.a. Arta și inconștientul, visul, delirul. Tehnica de realizare artistică e dicteul automat. Fluxul continuu al subconștientului. Tehnici ale combinării întâmplătoare. *Futurismul* în poezia românească.

Tema 3. Metamorfozele poeziei interbelice.

Modernizarea liricii. Zonele de supraviețuire ale poeziei. Natura. Cosmosul. Mitul. “Poezia pură”. Încifrarea poeziei. Ermetsmul. Plurivocitatea sensului. Magia limbajului și a sugestiei. Crearea unui nou limbaj poetic. Depărtarea de narativ prin degajare de verbe. Intensitatea substantivului. Poezia de notație.

Tema 4. George Bacovia.

Poezia lui Bacovia în receptarea criticilor. Bacovia și simbolistii. *Ars poetica*. Măștile eului bacovian. Semnificația spațiului, timpului, culorii. Arcadia bacoviană în negativ.

Tema 5. Lucian Blaga

Poezia lui Blaga în receptarea criticii. Sistemul filosofic al lui L. Blaga. *Ars poetica*. Blaga și expresionismul. Taina: criteriu al poetului. Dominantele universului Blagian: lumina, tristețea metafizică, mitul, pădurea.

Tema 6. Tudor Arghezi.

Note biografice. Poezia lui Arghezi în receptarea criticilor. Repere ale poeticii argheziene: necesitatea înnoirii permanente a operei. Lirica de idei: omul de geniu (*Nehotărâre*, *Testament*), raportul conflictual cu Dumnezeu (*Psalmi*). Poezia marilor neliniști existențiale (*Duhovnicească*, *De-a v-ași ascuns*). Estetica urâtului (*Flori de mucigai*). Arghezi între două structuri ale liricii moderne. Eul arghezian și statutul lui proteic. Eterogenitatea poeziei. Eroticonul arghezian (*Cărticica de seară*). Ludicul arghezian (*Cartea cu jucării*).

Tema 7. Ion Barbu

Noul concept de poeticitate. Poezia lui Ion Barbu în receptarea criticii. Etapele poeziei lui Barbu. Radicalizarea tradiției. Arta pură. Lirică și geometrie: restrânssele perfecțiunii poliedrale.

Tema 8. Alți poeți

Ion Vinea, Tristan Tzara, B. Fundoianu, Aron Cotruș, Nichifor Crainic, Radu Gyr, Adrian Maniu, Ion Minulescu, Al. Philippide, Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Ilarie Voronca, Camil Baltazar, Emil Botta, Magda Isanos, Al. Robot.

Tema 9. Tipologia romanului românesc. Anii '20-30. Disputa în jurul romanului

Maturizarea artistică a romanului, afirmarea lui printre genurile literare principale. Scurt istoric al evoluției romanului românesc. Orientările (variantele) principale ale romanului interbelic.

Trei modele principale: romanul doric, romanul ionic, romanul corintic (tipologia lui Nicolae Manulescu în *Arca lui Noe*)

Tema 10. Mihail Sadoveanu

De la povestire spre romanul – epopee. Sinteza dintre epic și liric, prozaic și poetic.

<p>Temele principale ale creației sadoveniene. Operele reprezentative. Sadoveanu – creatorul romanului – epopee cu subiect istoric.</p>
<p>Tema 11. Liviu Rebreanu Nuvelistica. Subiecte tipuri de personaje, conflicte reluate în romanele sale. Rebreanu – omul de teatru. Publicistica. Romanul rebrenian și construcția lui.</p>
<p>Tema 12. Camil Petrescu Drama intelectualului – tema centrală a operei sale artistice și publicistice. Poezia. Dramaturgia. „Teoretician al romanului” și inovator al romanului românesc.</p>
<p>Tema 13. Hortensia Papadat-Bengescu Evoluția de la proza lirică la proza obiectivă. Contribuțiile principale ale scriitoarei la dezvoltarea romanului interbelic. Ciclul Hallipilor.</p>
<p>Tema 14. Mircea Eliade Contribuțiile „tinerei generații”. Romanul autenticității.</p>
<p>Tema 15. Alți prozatori Scurt istoric asupra evoluției romanului românesc. Trei modele structurale ale romanului european și afirmarea lor în proza românească. Romanul doric. Romanul ionic. Romanul corintic.</p>
<p>Tema 16. Literatura basarabească Reviste basarabene. Generația Unirii. „Tânără generație”.</p>
<p>Strategii de evaluare Evaluarea orală la examenul final presupune proba teoretică (prezentarea a două subiecte teoretice) și proba practică (analiza unei poezii sau a unui fragment de text epic). Evaluarea curentă se bazează pe (1) rezultatele a șapte lucrări de laborator, (2) o lucrare de evaluare curentă practică, (3) un test de cunoștințe, (4) participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor (5) o evaluare complexă. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.</p>
<p>Strategii de predare și învățare Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.</p>
<p>Bibliografie</p>
<p>Obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Călinescu G. Istoria literaturii române de la origini până în prezent, ed. a II-a revăzută și adăugită, București: Minerva, 1982.2. Călinescu M. Conceptul modern de poezie... ed. a II-a. Pitești: Paralela 45, 2002.3. Constantinescu P. Romanul românesc interbelic. București: Minerva, 1977.4. Crăciun Gh. <i>Istoria literaturii române</i>. Ch.: Cartier, 2004.5. Manolescu N. <i>Istoria critică a literaturii române</i>. Pitești: Paralela 45, 2008.6. Manolescu N. Arca lui Noe. București: Gramar, 2010.7. Protopopescu Al. Romanul psihologic românesc. București: Editura Eminescu, 1978.8. Scarlat M. Istoria poeziei românești. Vol.3. București: Minerva, 1986.

9. Vianu T. *Arta prozatorilor români*. București: Editura Eminescu, 1973.

Opțională:

1. Burlacu A. *Literatura română din Basarabia. Anii 20-30*. Ch., 2002.
2. Cimpoi M. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. Ed. a III-a revăzută și adăugită. București: Editura Fundației Culturale Române, 2002
3. Chevalier J., Gheerbrant A. *Dicționar de simboluri*. Iași: Editura POLIROM, 2009.
4. Ducrot O., Schaeffer J.-M., *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*. București: Editura Babel, 1996.
5. Negoșescu I. *Scriitori moderni*. București: Minerva, 1975.
6. Petrescu I. E. *Eminescu și mutațiile poeziei românești*. Cluj-Napoca, 1989.

studii	
Ciclul	Licență
Denumirea cursului	Ortografia limbii române actuale
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Filologie, Catedra limbă și Comunicare
Titular de curs	Liliana Neaga
Cadre didactice implicate	
e-mail	liliananeaga@rambler.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S1. 06.A.043	ECTS: 1	III	VI	32	16	16

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul descrie sistemul ortografic al limbii române contemporane și se axează pe abordarea noțiunilor specifice de ortografie și punctuație a limbii române. Cursul prezintă ortografia și punctuația din perspectiva noilor cercetări ale lingvisticii moderne, structurile limbii române, conținuturile teoretice și practice.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive:

- Cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic;
- Înțelegerea funcționării sistemului ortografic și de punctuație al limbii române.

Competențe de aplicare:

- Interpretarea adecvată a structurilor ortografice în diferite tipuri de texte;
- Modelarea structurilor ortografice și de punctuație;
- Respectarea regulilor ortografice și de punctuație în vigoare;

Competențe de analiză și sinteză:

- Analiza textelor conform principiilor și criteriilor studiate;
- Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate;
- Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul procesului de analiza ortografică și de punctuație;

Competențe de comunicare:

- Valorificarea potențelor expresive ale structurilor ortografice în comunicarea orală și scrisă;
- Utilizarea adecvată a intonației și semnelor de punctuație în procesul de comunicare;
- Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă;

Competențe de învățare:

- Identificarea normelor ortografice și de punctuație în propoziții și fraze.
- Distingerea confuziilor ce țin de regulile ortografice și de punctuație;

Finalități de studii

Sa recunoască unitățile sintactice și funcțiile acestora;

Să utilizeze tehnici de analiză sintactică a propozițiilor, frazelor, textelor;
Să interpreteze și să înțeleagă limba în acțiune prin prisma sintaxei;
Să analizeze și să aplice structura comunicativă a limbii;

Precondiții

Pentru a sculata acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C 1-C2;
Sunt necesare cunoștințe de bază despre limbă ca sistem și structură, clasificarea părților de vorbire..(Lingvistica, lexicologie,Morfologie, Probleme dificile de gramatică).
Studenții trebuie să aibă capacitatea de cercetare, analiză și interpretare a fenomenelor de limbă

Conținutul unităților de învățare;

Tema 1. Introducere în curs.

Obiectul de studiu al ortografiei și punctuației. Delimitarea semnelor ortografice de cele de punctuație.

Tema 2. Principiile ortografiei actuale: fonetic, etimologic, simbolic, silabic, morfologic, sintactic.

Tema 3. Semnele de ortografie:

['] Apostroful.

[/] Bara Oblică.

[] Blancul.

[.] Punctul.

[-] Cratimă.

[-] Linia de pauză.

[,] Virgulă.

Utilizarea normelor ortografice.

Tema 4. Semnele de punctuație. Reguli de utilizare a semnelor de punctuație.

[.] Punctul.

[?] Semnul întrebării.

[!] Semnul exclamării.

[,] Virgulă.

[;] Punctul și virgulă.

[:] Două puncte.

[""] Semnele Cctarii (Ghilimelele).

[-] Linia de dialog și de pauză.

() Parantezele rotunde.

[] Parantezele drepte/ patrate.

[.] Punctele de suspensie/ puncte-puncte.

[-] Cratimă (Liniuta de unire sau de despartire).

Tema 5. Reguli de redactare a textelor.

Utilizarea corectă a semnelor de ortografie și punctuație la nivel de text.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele unui test de evaluare curentă, participarea la discuții în timpul seminarelor (60%).

Examinare orală la examenul final include 1 probă practică (test final) (40%) .

Bibliografie

Obligatorie:

Academia Româna, DOOM, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.

Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan", Dictionarul Ortografic, ortoepic si Morfologic al Limbii Romane (DOOM), Editia a II-a, revizuita si adaugita, Editura Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2005.

Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan", Indreptar ortografic, ortoepic si de punctuatie al limbii romane, Editura Univers Enciclopedic, editia a V-a, Bucuresti, 2001.

Academia Romana, Institutul de Lingvistica "Iorgu Iordan", Dictionarul explicativ al limbii romane(DEX), Editura Univers Enciclopedic, Bucuresti, 1998

Opțională :

Guțu Romalo Valeria, Corectitudine și greșeală (Limba română de azi), Ed. Humanitas, București, 2000.

Mătcaș. N., Șoșa E., Șuteu F, Româna corectă, Ed. Universal Dalsi, Buurești, 2000.

Moldoveanu Gh. C., Ortografia limbii române. Privire istorică, Ed. Univ. „Ștefan cel Mare”, Suceava, 2000

Rădulescu Ilie Ștefan, Să vorbim și să scriem corect • Erori frecvente în limbajul cotidian, Ed. Niculescu, București, 2002.

Stoichițoiu-Ichim Adriana, Vocabularul limbii române actuale, Ed. All, Buc., 2001.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Probleme dificile de gramatică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	An ul	Semestr ul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.06.A.04 3	1	III	V	28	14	14

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Cursul <i>Probleme difile de gramatică</i> este propus după încheierea cursului academic de <i>Morfologie</i> și are menirea de a reactuliza cunoștințele studenților despre părțile de vorbire. În cadrul cursului studenții vor însuși normele limbii române literare, vor asimila modalități de rezolvare a situațiilor de probleme dificile de gramatică românească.</p>
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<ul style="list-style-type: none">- La nivel de cunoaștere:- să identifice acele aspecte ale părților de vorbire care pot crea dificultăți.- să cunoască excepțiile și abaterile de la regulile generale specifice fiecărei părți de vorbire.- să interpreteze trăsăturile diferențiale ale fiecărei părți de vorbire pentru a evita confuzia cu alte clase morfologice.- să cunoască regulile de ortografie a diferitor părți de vorbire.- La nivel de aplicare- să formuleze argumente științifice pentru susținerea unei interpretări sau analize gramaticale- să aplice diverse surse științifice în susținerea unei argumentări.- să redacteze greșeli de acord și ortografie.- La nivel de integrare:- să aprecieze importanța teoretică și practică a cursului.- să demonstreze abilități de ortografie a tuturor părților de vorbire.
Finalități de studii realizate la finele cursului
<ul style="list-style-type: none">- să identifice acele aspecte ale părților de vorbire care pot crea dificultăți.- să cunoască excepțiile și abaterile de la regulile generale specifice fiecărei părți de vorbire.- să interpreteze trăsăturile diferențiale ale fiecărei părți de vorbire pentru a evita confuzia cu alte clase morfologice.- să cunoască regulile de ortografie a diferitor părți de vorbire.- să formuleze argumente științifice pentru susținerea unei interpretări sau analize gramaticale- să aplice diverse surse științifice în susținerea unei argumentări.

- să redacteze greșeli de acord și ortografie.
- să aprecieze importanța teoretică și practică a cursului.
- să demonstreze abilități de ortografie a tuturor părților de vorbire.

Precondiții

Unități de curs

1. Substantivul; cazuri; dificultăți ale identificării cazului: probleme ale marcării cazului; omonimia mărcilor cazuale; omonimia formelor cazuale; ambiguități cazuale; false analogii; greșeli de construcții. Concurența formelor de plural la substantive; substantivele defective; concurența genurilor; variante literare libere. Ezitări și inconsecvențe în utilizarea numelor proprii și a substantivelor colective.

2. Dificultăți de recunoaștere, de analiză și de utilizare a articolului. Eterogenitatea formelor reunite sub denumirea de „articol”. Reguli sintactice; calitatea de morfem și formant; funcții stilistice; greșeli de construcție și grafie.

3. Dificultăți de recunoaștere, de analiză și de utilizare a pronumelui. Pronume vs. adjective pronominale. Pronume personal vs. pronume reflexiv. Probleme ale recunoașterii și interpretării cazului pronomelor. Forme pronominale cu și fără funcție sintactică. Erori în utilizarea pronomelor relative. Omonimii morfologice și lexico-sintactice.

4. Valorile și funcțiile numeralului. Valoarea adjectivală a numeralului. Valoarea substantivală a numeralului. Valoarea pronominală a numeralului. Valoarea adverbială a numeralului. Greșeli de construcție și grafie.

5. Dificultăți de analiză a adjectivului. Adjective variabile și invariabile. Adjective fără grade de comparație. Adjective provenite din conversiune. Funcțiile sintactice ale adjectivelor.

6. Ambiguitățile clasei adverbului. Adverb vs. adjectiv. Adverb vs. pronume. Adverb vs. substantive. Adverb vs. prepoziție. Adverb vs. conjuncție. Adverbe predicative vs. adverbe nepredicative. Adverbe fără funcție sintactică.

7. Probleme de utilizare a prepozițiilor în limba română. Conjuncția și probleme de însușire a conjuncției în limba română. Interjecția: funcții sintactice și punctuație.

Strategii de predare și învățare

explicația, dezbateră, studiul de caz, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei, analiza gramaticală.

Strategii de evaluare

evaluare continuă (pondere 60%) prin metode orale, probe scrise, fișe practice, analize gramaticale;

evaluare sumativă (pondere 40%) - test.

Bibliografie

Obligatorie:

Avram M. ,, Gramatica pentru toți, ediția I, București, Editura Academiei, 1986; ediția a II-a revazută și adăugită, București, Editura Humanitas, 1997;

Bejan Dumitru, *Gramatica limbii române. Compendiu*, Editura Echinoc, Cluj-Napoca, 1995.

Ion Coteanu, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Albatros, București, 1982.

C. Dimitriu, *Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa*, Editura Institutul European, Iași, 2003.

Gramatica limbii române, vol. I-II, Editura Academiei Române, 1963.

- Gramatica actuală a limbii române*, Enunțul, Editura Academiei Române, 2005.
G. Gruiță, *Gramatica normativă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994.
Valeria Guțu Romalo, *Corectitudine și greșeală (Limba română azi)* Editura Științifică, 1972.
Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române*, Iași, Polirom, 1997.
G.G. Neamțu, *Teoria și practica analizei gramaticale*, Excelsior, Cluj, 1999.
Gh. D. Trandafir, *Probleme controversate de gramatică a limbii române actuale*, Scrisul Românesc, Craiova, 1982.
- Opțională:*
Calotă, Ion, *Mică enciclopedie a românei corecte*, Editura Niculescu SRL, București, 2001.
Hristea, Theodor, *Inovații lingvistice negative în limba română contemporană*, Editura Universității, București, 2002.
Ion Diaconescu, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale. Construcție și analiză*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
G. Gruiță, *Acordul în limba română*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
Gh. Vasilache, *Știți să scrieți? Îndrumar ortografic, ortoepic al limbii române. Exerciții, teste, soluții*, Editura POLIROM, Iași, 1999

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	Licență
Denumirea cursului	Limba română contemporană. Sintaxa limbii române
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Filologie, Catedra limbă și Comunicare
Titular de curs	Liliana Neaga, L, Gălușcă
Cadre didactice implicate	
e-mail	liliananeaga@rambler.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
S1.06.O.042 S1.06.O.048	ECTS: 8	III, IV	VI, VII	240	120	120

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul descrie sistemul sintactic al limbii române contemporane și se axează pe abordarea noțiunilor specifice sintaxei limbii române. Cursul prezintă sintaxă din perspectiva noilor cercetări ale lingvisticii moderne, structurile limbii române, conținuturile teoretice și practice ale sintaxei, fenomenele limbii române la nivelul propoziției și frazei.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
<u>Competențe cognitive:</u> Cunoașterea terminologiei, a noțiunilor necesare demersului analitic; Înțelegerea funcționării sistemului gramatical al limbii române. <u>Competențe de aplicare:</u> Interpretarea adecvată a structurilor sintactice în diferite tipuri de texte Modelarea structurilor sintactice; Respectarea regulilor de punctuație în vigoare; <u>Competențe de analiză și sinteză:</u> Analiza sintactică a textelor conform principiilor și criteriilor studiate; Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate; Susținerea argumentată a unor puncte de vedere în cadrul procesului de analiza sintactică; <u>Competențe de comunicare:</u> Valorificarea potențelor expresive ale structurilor sintactice în comunicarea orală și scrisă; Utilizarea adecvată a intonației și semnelor de punctuație în procesul de comunicare; Capacitatea de a identifica sursele credibile pentru soluționarea ambiguităților și a problemelor de comunicare corectă; <u>Competențe de învățare</u> Identificarea tipurilor de legături ale cuvintelor în propoziții și ale propozițiilor în frază. Distingerea părților principale și secundare ale propoziției; Identificarea tipurilor de propoziții în frază; Dezvoltarea ideilor proprii în enunțuri, enunțurilor în fraze, frazelor în texte.
Finalități de studii
<ul style="list-style-type: none">- Sa recunoască unitățile sintactice și funcțiile acestora;- Să utilizeze tehnici de analiză sintactică a propozițiilor, frazelor, textelor;- Să interpreteze și să înțeleagă limba în acțiune prin prisma sintaxei;

- Să analizeze și să aplice structura comunicativă a limbii;

Precondiții

Pentru a sculata acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C 1-C2;
Sunt necesare cunoștințe de bază despre limbă ca sistem și structură, clasificarea părților de vorbire..(Lingvistica, lexicologie, Morfologie, Probleme dificile de gramatică).
Studenții trebuie să aibă capacitatea de cercetare, analiză și interpretare a fenomenelor de limbă

Conținutul unităților de învățare:

SEM. VI

Tema 1. Introducere în curs.

Obiectul de studiu al sintaxei. Unitățile de bază ale sintaxei (îmbinarea de cuvinte, propoziția, fraza, textul).

Tipuri de raporturi sintactice. Mijloace de exprimare a raporturilor sintactice.

Tema 2. Tipologia propozițiilor în limba română.

Criterii de clasificare a propozițiilor.

Tema 3. Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate.

Legătura dintre cele două părți ale sintaxei. Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate. Expansiunea și contragerea.

Tema 4. Părțile principale ale propoziției. Subiectul.

Definirea noțiunii de subiect. Clasificare. Elipsa subiectului.

Mijloace de exprimare (categorii gramaticale).

Dezvoltarea/contragere.

Topică și punctuație.

Tema 5. Părțile principale ale propoziției. Predicatul.

Definirea noțiunii de predicat.

Clasificare. Elipsa predicatului.

Mijloace de exprimare.

Dezvoltarea/contragere.

Relația subiect – predicat.

Topică și punctuație.

Tema 6. Elementul predicativ suplimentar.

Definirea noțiunii de eps.

Mijloace de exprimare.

Clasificare. Dezvoltarea/contragere.

Topică și punctuație

Tema 7. Părțile secundare ale propoziției. Atributul. Apozitia.

Definirea noțiunii de atribut.

Mijloace de exprimare.

Clasificare. Dezvoltarea/contragere.

Acordul atributului cu substantivul determinat.

Topică și punctuație.

Definirea noțiunii de apozitie.

Tipologia apozitiilor.

Termeni regenți.

Dezvoltarea/contragere.

Topică și punctuație.

SEM. VII

Tema 8. Părțile secundare ale propoziției. Complementele necircumstanțiale.

Complementele: direct, indirect; de agent, sociativ, instrumental, de relație, opozițional, cumulativ, de excepție.

Definiția.

Termeni regenți.

Mijloace de exprimare.

Clasificare. Dezvoltarea/contragere.

Topică și punctuație.

Tema 9. Părțile secundare ale propoziției. Complementele circumstanțiale..

Tipurile complementelor circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, cauzal, final, condițional, concesiv, consecutiv.

Definiția.

Termeni regenți.

Clasificare. Dezvoltarea/contragere.

Mijloace de exprimare

Topică și punctuație.

Tema 10. Cuvintele nelegate sintactic cu propoziția.

Adresările.

Cuvintele, construcțiile și propozițiile incidente.

Topică și punctuație.

Tema 11. Noțiuni generale despre frază.

Caracteristici.

Definiție. unitățile sintactice în cadrul frazei (propozițiile coordonate, subordonate, regente, incidente, intercalate).

Tipurile de raporturi sintactice în cadrul frazei (coordonarea, subordonarea, inerența, ralierea). Modalități de realizare a acestor raporturi (joncțiunea, juxtapunerea).

Tipuri de fraze.

Contragerea și expansiunea.

Tema 12. Fraza coordonată.

Mijloacele de legătură a propozițiilor în fraza coordonată.

Tipurile propozițiilor coordonate (copulative, disjunctive, adversative, conclusive). Jonctivele lor.

Punctuația.

Tema 13. Inerența în cadrul frazei.

Propozițiile subiective, predicative, predicative suplimentare.

Definiție, caracteristici. Mijloace de conexiune cu propoziția regentă.

Topica. Punctuația.

Tema 14. Fraza subordonată.

Noțiuni generale despre fraza subordonată.

Tipurile propozițiilor subordonate.

Propoziția subordonată atributivă.

Definiție, caracteristici.

Elemente introductive.

Tipurile propozițiilor subordonate atributive.

Topica. Punctuația.

Tema 15. Propozițiile subordonate complete necircumstanțiale.

Propozițiile subordonate complete: directă, indirectă, de agent, sociativă, instrumentală, cumulativă, de relație, opozițională, de excepție.
Definiție, caracteristici. Elemente introductive.
Topica. Punctuația.
Tema 16. Propozițiile subordonate complete circumstanțiale.
Propozițiile subordonate circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, causală, finală, condițională, concesivă, consecutivă.
Definiție, caracteristici. Elemente introductive.
Topica. Punctuația.
Tema 17. Ralierea la nivel de frază.
Propoziția subordonată apozitivă.
Definiție, caracteristici. Elemente de referință. Clasificarea.
Topica. Punctuația.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele testelor de evaluare curentă (2), participarea la discuții în timpul seminarelor (60%).
Examinare orală la examenul final include 2 probe: teoretică (două subiecte teoretice) și practică (analiza unei fraze) (40%) .

Bibliografie

Obligatorie:
Avram M. Gramatica pentru toți. București: Humanitas, 2001.
Constantinescu-Dobridor Gh. Sintaxa limbii române. București: Editura Științifică, 1998.
Dimitriu C. Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa, Iași: Editura Institutul European, 2002.
Gramatica uzuală a limbii române. Chișinău: Litera, 2000
Gramatica limbii române. Vol. II, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura . Academiei Române, 1966.
Irimia D. Gramatica limbii române. Iași: Polirom, 2000.
Limba moldovenească literară contemporană, Sintaxa, Chișinău, Lumina, 1987.
Pană-Dindelegan, Gabriela - *Elemente de gramatică*, București: Humanitas Educațional, 2003
Opțională :
I.Iordan, Vl. Robu, Limba română contemporană, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
R. Nagy, Sintaxa limbii române actuale, Institutul European, 2005.
Droșoveanu D.D., Teze și antiteze în sintaxa limbii române, Cluj-Napoca, Clusium, 1997

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	<i>Lingvistica generală</i>
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F.07.O.045	4	IV	7	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul descrie istoria apariției și dezvoltării lingvisticii ca știință, prezintă școlile și curentele lingvistice europene, descrie activitatea și aportul savanților lingviști în dezvoltarea lingvisticii mondiale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe cognitive:

Cunoașterea curentelor și școlilor lingvistice;
Cunoașterea etapelor de dezvoltare ale lingvisticii generale;

Competențe de aplicare:

Interpretarea științifică a proceselor lingvistice;
Aplicarea modelelor de analiză a perioadelor de dezvoltare, ale teoriilor lingvistice
Exprimarea opiniei proprii în raport cu problemele din domeniul lingvisticii generale.

Competențe de analiză și sinteză:

Analiza și compararea curentelor lingvistice;
Identificarea și analiza argumentată a fenomenelor lingvistice;
Analiza procesului de evoluție a lingvisticii generale;
Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate.

Competențe de comunicare:

Descrierea curentelor și școlilor lingvistice din punct de vedere istoric, etc.
Dezvoltarea competenței de comunicare orală în limba română;
Aplicarea modelelor de analiza lingvistica în procesul de comunicare în limba română;

Competențe de învățare

Identificarea problemelor din domeniul lingvisticii generale

Finalități de studii realizate la finele cursului

Identificarea metodelor de cercetare din domeniu;
Identificarea principiilor de structurare a istoriei lingvisticii;
Distingerea principalelor etape de dezvoltare a lingvisticii generale;
Identificarea particularităților generale și particulare ale curentelor lingvistice, teoriilor științifice cunoscute în istoria lingvisticii;
Relatarea despre caracteristicile de bază a fiecărei etape în dezvoltarea lingvisticii generale;

Interpretarea concepțiilor științifice ale marilor lingviști din diferite perioade de dezvoltare a istoriei limbii.

Precondiții

să cunoască istoria limbii române și noțiuni generale despre limba latină (Limbă latină, Istoria limbii române),
să cunoască structura limbii române și categoriile lexico-gramaticale ale părților de vorbire (Limba română contemporană);
să cunoască istoria apariției scrisului, clasificarea genealogică și tipologică a limbilor (Introducere în lingvistică);

CONȚINUTUL UNITĂȚILOR DE CURS

1. Obiectul de studiu și sarcinile cursului. Principalele etape și periodizarea istoriei lingvisticii. Perioada protolingvistică și antică. Lingvistica în India veche. Lingvistica greco – romană. 2. Lingvistica în Evul mediu și în epoca Renașterii. Lingvistica arabă. 3. Lingvistica în sec. XVII-XVIII. Apariția gramaticilor generale. Elaborarea gramaticilor normative. “Grammaire generale et raisonnee” de Antoine Arnauld și Claude Lancelot (Gramatica de la Port-Royal). Problemele de lingvistică generală în «Российская грамматика» de M.Lomonosov. 4. Elaborarea metodei comparativ- istorice. Aplicarea metodei comparativ-istorice în lucrările lui Fr.Bopp, R.Rask, I.Grimm, Fr.Diez, A.Vostokov. 5. Concepția lingvistică a lui Wilhelm von Humboldt. Influența lui Wilhelm von Humboldt asupra dezvoltării ulterioare a lingvisticii generale. 6. Curentul naturalist în lingvistica comparativă de la mijlocul sec. XIX. Teoria limbii-bază și reconstrucția ei în lucrările lui A.Schleicher. 7. Curentul psihologic în lingvistica sec. XIX. Teoria “gândirii” lingvistice și a formei interne în concepția lui H.Steinthal. Caracteristica generală a activității științifice a lui A.Potebnea. 8. Curentul neogramatic în lingvistica comparativă-istorică (K. Brugmann, N. Osthoff, N.Paul, B. Delbruck, A. Leskien). 9. Școlile lingvistice de la Moscova, Kazan, Petersburg (sec. XIX – începutul sec. XX). Contribuția lui F. Fortunatov și I. Baudouin de Courtenay la dezvoltarea lingvisticii indo-europene. 10. Școala “Cuvinte și lucruri” în lingvistică (R. Meringer, H. Schuchardt). Școala estetică în lingvistică (K. Vossler). Geografia lingvistică (J.Gillieron, E.Edmont). Neolingvistica (M. Bartoli, G. Bonfante, V. Pisani). 11. “Cursul de lingvistică generală” de F. de Saussure. 12. Lingvistica în anii 20 – 50 ai secolului XX. Apariția și dezvoltarea structuralismului. 13. Eugen Coșeriu–savant enciclopedist. Direcțiile principale de activitate științifică. Orientarea antipozitivistă - o nouă ideologie proprie sec. al XX-lea. Principiile esențiale pentru interpretarea corectă a unui fenomen lingvistic. Tratarea noțiunilor “limbaj”, “om politic”, “politica limbajului” în lucrarea “Limbaj și politică”(1996). Probleme de lingvistică generală și romanică în lucrările “Lingvistica din perspectivă spațială și antropologică”(1994) și “Lingvistica integrală”(1996). Conceptele fundamentale de “limbă”, “limbaj”, “act lingvistic”, “izoglosă” ș.a. expuse în “Introducere în lingvistică”(1995). 14. Școala lingvistică clujeană. Sextil Pușcariu. Direcțiile principale de activitate a școlii lingvistice din Cluj. Viața și activitatea științifică a lui S. Pușcariu. Elevii lui S. Pușcariu și activitatea lor științifică. 15. Școala lingvistică bucureșteană. Alexandru Rosetti. Ovid Densusianu – fondatorul școlii lingvistice din București. Preocupările științifice. Alți reprezentanți ai școlii lingvistice din București. Al. Graur, I.A.Candrea, Jacques Byck. 16. Școala lingvistică ieșeană. Iorgu Iordan. Alexandru Philippide– conducătorul școlii ieșene. Concepția de neogramatist expusă în lucrarea “Principii de istoria limbii” (Iași, 1894). Gheorghe Ivănescu. 17. Școala lingvistică din Chișinău. Activitatea științifică a savanților N. Corlăteanu, A. Ciobanu, N. Dumeniuc, G. Colțun ș.a. Direcțiile de activitate. Contribuția savanților din Moldova la dezvoltarea științei lingvistice românești și generale.

Strategii de predare și învățare

Strategii de predare & învățare:
prelegerea;
lucrul în echipe;
problematizarea.

Strategii de evaluare: 1 testare scrisă, examen oral/scris.
Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluări.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Berejan S. ș.a. Lingvistica generală. Manual pentru facultatea de filologie / Berejan S., Dumeniuc I., Matcaș N. – Chișinău: Lumina, 1985.
2. Coșeriu E. Lecții de lingvistică generală. Chișinău, 2000.
3. Saussure F. de Cours de lingvistică generală. București, 1998
4. Звегинцев В.А. История языкознания XIX вв. В очерках и извлечениях. М.. Просвещение, ч.1-2, 1965.
5. Кодухов В.И. Общее языкознание. М. Высшая школа, 1974.
6. Lingvistica din perspectiva spațială și antropologică. Trei studii (cu o prefață de S.Berejan și un punct de vedere editorial de Șt. Dumitrăcel) Traducere de T.Balaban, D.Diaconu, A. Crijanovschi. – Chișinău, 1994.
7. E. Coșeriu. Limbaj și politică. – Revista de lingvistică și știință literară, nr.5, p.10-28. – Chișinău, 1996.
8. E. Coșeriu. Introducere în lingvistică.- Cluj, 1995.
9. Al. Rosetti. Istoria limbii române de la origini până în sec. al XVII. – București, Edit. pentru liter-ră, 1968.
10. Al. Rosetti. Istoria limbii române. Vol. I. Limba latină. - București, 1940; Vol.II. Limbile balcanice. – București, 1943; Vol. III. Limbile slave meridionale. – București, 1964.
11. S. Pușcariu. Limba română. Vol. I. Privire generală. – București, 1976; Vol. II. Rostirea. – București, 1994.
- a. Iordan (coord.) Istoria lingvisticii românești. – București, 1978.

Denumirea programului de studiu	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	1, Licență
Denumirea cursului	Literatura română contemporană
Facultatea / catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie. Catedra de istorie și teorie literară
Titular de curs	Dr. hab., conf. univ. Timofei Roșca
Cadre didactice implicate	Dr. hab., conf. univ. Timofei Roșca
e-mail	creangalitrom@yahoo.it

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.08.O.053	4	IV	7	120	90	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Descrierea succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursului de Literatură română contemporană îi sunt rezervate 60 de ore, 36 ore teoretice, 24 ore practice. El vine să continue și să completeze cursul de literatură română interbelică. Nu doar să preia firul literaturii autentice interbelice dar și să propună experiențe și probe noi, ocolind, de pildă, radicalismul și purismul, nemaivorbind de confruntarea cu principiile dogmatice “realist-socialiste”. Literatura română contemporană reprezintă un domeniu de cultură și contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere și educare în spirit modern, sincronizat cu valorile literare europene și universale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- **Competențe cognitive:** cursul de literatură română contemporană vine să formeze în conștiința studenților o concepție modernă despre fenomenul literar contemporan. Selectând valorile literare incontestabile, conform criteriului estetic, ideologic, istoric, cursul desăvârșește o cunoaștere profundă a istoriei literaturii române de pretutindeni din țara, diasporă, din Basarabia.
- **Competențe de învățare:** se manifestă prin formarea deprinderilor de a recunoaște valoarea fenomenului literar autentic, atât în formula lui propriu-zisă (modernă, transmodernă, postmodernă etc.) cât și în aprecierile critice autoritare, inclusiv în contextul celor curente.
- **Competențe de aplicare:** se exprimă prin competența filologică; a ști să diferențieze valorile de nonvalori, să le aprecieze printr-un limbaj teoretic adecvat, a extrage corect elementul ideologic, confruntându-l cu cel estetic în vederea promovării efectului, originalității operei.
- **Competențe de analiză:** se vor evidenția conform abilităților de analiză pe textul operei literare, stăpânirea principiilor și criteriilor de analiză a textului operei literare, variind informațiile din teoriile sistemelor stratiforme.
- **Competențe de comunicare:** se manifestă prin cultura filologică a studentului, provenită, bineînțeles, din lecturi (nu numai a producțiilor artistice propriu-zise, dar și a literaturii teoretice) și care se soldează cu acumularea unui limbaj competent, adecvat, menit să evalueze cu cea mai mare precizie fenomenul literar-artistic.

- Competențe la nivel de integrare: se impun ca o completare a domeniului literar-artistic și teoretic, totodată, prin corelarea fondului de informații acumulat cu date și probe ce provin din alte domenii sau discipline-estetică, psihocritică, hermeneutică etc., formând o viziune de sistem, o convingere suplimentară privind specificitatea fenomenului literar-artistic, diagnosticarea unor stiluri sau probe stilistice experimentale, curajul de a le aprecia sau chiar a le completa prin viziuni noi.

Finalități de studii

- Scopul cursului este de a dobândi la studenți capacitatea de a aprecia convingător fenomenul literar din oricare etapă a evoluției literaturii, precum și la nivelul oricărei paradigme sau doctrine literare.
- Să stăpânească criteriile și principiile criticii literare moderne, precum și cele de ultimă oră, pentru a le aplica la analiza și evaluarea valorilor literar-artistice.
- Să știe a fundamenta științific o problemă de literatură cu implicații filosofice, estetice, hermeneutice etc.
- Să aibă o viziune clară asupra sistemului de valori, dovedind-o prin diverse probe de evaluare (microrecenzii, referate etc.).

A ocroti inteligența limbajului de literat

Precondiții

- Ca să asculte acest curs, studenții trebuie să fie antrenați în lecturi
- Este necesar să cunoască istoria literaturii universale, teoria literaturii, tratatele de structură a poeziei și prozei moderne
- Să dea dovadă de abilități de cercetător literar și de critic literar.

Conținutul unităților de învățare:

Tema 1. Literatura română din anii 40-50

Între dogmă și creativitate. Literatura ca proces. Inocularea dogmei și rezistența vocației. Rolul tradițiilor clasice, al folclorului. Literatura de dincolo de teme și motive. Poezia lui N.Labiș și repunerea liricii în albia tradițiilor clasice eminesciene.

Tema 2. Literatura română din anii 60-80

Dezgheteul hrușciovist și evoluția spiritului de înnoire. Intelectualizarea. Interiorizarea. Orientarea spre literatura universală. De la tranzitivitate la reflexivitate. Interferența genurilor: liricizarea prozei; resurecția prozopoemului. Diversificarea și individualizarea stilurilor. Mutațiile statutare. Desolemnizarea poeziei.

Tema 3. Continuitatea prozei

M.Sadoveanu, G.Călinescu ș.a. Tributul plătit canonului proletcultist (romanele „Păuna mică”, „Mitrea Cocor” de M.Sadoveanu). Arta narațiunii în „Nicoară Potcoavă”, „Șoimii”, „Nada florilor”, „Amintirile unui pescar”. G.Călinescu. „Bietul Ioanide”. Intelectualul și vocația. Influența proustiană. C.Petrescu. „Un om între oameni”. Prestigiul personajului (Nicolae Bălcescu). Rolul metodologic al scrierilor, în contextul literaturii postbelice.

Tema 4. Proza lui M.Preda

M.Preda și obsedantul deceniu. Perspectiva creației: istorie, adevăr, realitate. Probe inedite în proza scurtă „Întâlnirea din pământuri”. Motivele terifiante și rateul. „Moromeții” și moromețianismul. Conceptul de istorie și „delirul” lumii. „Cel mai iubit dintre pământeni” și concepția destinului uman. „Viața ca o pradă” și viața de conștiință a operei.

Tema 5. Proza și dramaturgia lui D.R.Popescu

Formula prozei postmoderniste. Confuzii de planuri; suprapunerile îmbinate: adevărul cu falsul,

tragicul cu farsa etc. Lumea cu teatru în „F”, „Cei doi din dreptul țebeii”, „Vânătoare regală”. Subversivitatea. Tehnicile narative îmbinate, suspansul. Multiplicarea opticilor narative.

Tema 6. Proza lui Sorin Titel

Cele trei etape ale creației. Motivul copilăriei, adolescenței. Culegerea de povestiri „Copacul”. Perioada căutărilor și a influențelor (F.Kafka, Becket). Romanul „Dejunul pe iarbă” și „Noaptea inocenților”. Răsturnarea cronologiei, dizolvarea epicului în narațiunea difuză, juxtapunerea întâmplărilor. Perioada maturității. Alte lecturi: Musil, Broch, Doderer, Rilke – în romanele „Țara îndepărtată”, „Pasărea și umbra”, „Clipa cea repede”, „Femeie, iată fiul tău”. Fantasticul, oniricul, biblicul. Interferență timpurilor și a modurilor în „Femeie, iată fiul tău”.

Tema 7. Proza lui Aug. Buzura

Realismul social în obiectivul scriitorului. Examenul de conștiință. Criza morală a omului în romanul „Absenții”. Abisul și criza personajului. Drama individualității umane în confruntare cu istoria. Mediul intelectual și criza de conștiință în romanul „Vocile nopții”. Căutarea sensului vieții și lumea solitudinii în romanul „Refugii”. Fenomenul intertextualizării în romanul „Drumul cenușii”. Sugestia metaromanului. Tehnica eseistică.

Tema 8. Proza și dramaturgia lui I. Druță

Unul din fondatorii prozei lirice. Rolul strategic al speciei și al formulei implementate de scriitor în nuvelistică („Toiagul păstoriei”, „Ultima lună de toamnă”) și în romane („Povara bunătații noastre”, „Clopotniță”, „Biserica albă”, „Frunze de dor” ș.a.). Dubla intenție a vizionarismului druțian în aprecierea criticii literare. Dramaturgia lui I.Druță („Casa mare”, „Păsările tinereții noastre”, „Horia”, „Frumos și sfânt”, „Cervus divinus” ș.a.). Prezența lirismului și a simbolisticii cu subtext concludent. Tentația eticismului. Perspectiva iluministă. Miza pe credință ca ultima șansă de schimbare în această lume.

Tema 9. Proza lui V. Vasilache

„Povestea cu cocoșul roșu” – expresie a postmodernismului, blamat în timpul totalitarist și reabilitat în condiții democratice. Un roman subversiv care comunică în/cu limbajul tehnicilor narative: fabulescul, carnavalescul, fantasticul, grotescul, calamburul etc. Continuitatea stilului în Elegii. Arta construirii personajului; umorul dramatizat în „Surâsul lui Vișnu”, „Izvodul zilei a patra” și „Elegie pentru Ana-Maria”. Interferența viziunilor filosofice și a celor sociale.

Tema 10. Proza lui Vladimir Besleagă

Vârful ierarhiei în proza basarabeană (Ion Simuț). Arta ionicului basarabean în „Zbor frânt” – virtuozitate narativă cu o exceptabilă analiză psihologică. Rolul monologului, al solilocviului, precum și a intuiției vizavi de mimetismul artistic nelipsit (L.Rebreanu, F.Dostoievski). Alte tehnici: punerea în abis, principiul teleologic, structura inelară ș.a. Subiectul, personajele, simbolistica. Poetica: de la doric la ionic. Dublarea timpurilor. Personajul în două ipostaze. Policonfliktul. Romanul „Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine”. Motivul(cauza) neintegrării în societatea totalitaristă. Sensul unei morți premeditate. Motivul labirintului. Fondul latent al romanului. Ermetismul sufletesc. Căile de cunoaștere a universului sufletesc zăgăzuit.

Tema 11. Proza, poezia și dramaturgia lui A. Busuioc

Debutul în poezie. „Prăfuri amare”, „Dor”, „Firicel de floare rară”, „În alb și negru” ș.a. De la parodie la poezia cu tematică diversă. Vocația umorului inteligent. Proza. Debutul cu romanul „Singular în fața dragostei”. Modelul de limbaj intelectual. Conceptul de antierou. Tehnica litotei. Alte probe: „Unchiul din Paris”, „Local ploii de scurtă durată” - romane ratate în mare parte. Altă răbufnire a talentului: „Spune-mi Gioni”, „Lătrând la lună” și mai cu seamă „Hronicul Găinarilor” și „Pactizând cu diavolul” – o altă concepție și viziune asupra istoriei neamului. „Descălecarea” eroului în proza lui A.Busuioc. Ironia, satira, grotescul. Tehnica poliecranului. Continuitatea temelor în drame: „Radu Ștefan primul și ultimul”, „Plecarea fiului risipitor”, și

„Sub cerul acela”.

Tema 12. Nicolae Breban. Sfidarea convențiilor realiste

Conștiința polemică, ludică. Psihismul, abisul. Romanul „Bunavestire”. Modelul kafkian. Metamorfoza viziunii personajului. Coloratura nietzscheană. Incongruența semnificațiilor. Delirul imagistic. Religiozitatea larvară, demonismul latent, lirismul eruptiv, pluralitatea personajelor, limbajul abrupt.

Tema 13. Poezia subterană. Generația pierdută. Școală de proză de la Târgoviște

Continuarea firului autentic al poeziei și al prozei. „Cercul literar ” de la Sibiu. Resurecția baladei. Revista „Albatros” și intențiile postmoderniste. Poezia lui Geo Dumitrescu – o stigmatizare a modernismului. Desolemnizarea poeziei. „ Libertatea de a trage cu pușca”. Depoetizarea realului, oroarea de contemplație și de confesie. Tendința de reconsiderare a sistemului de valori. Școala de proză de la Târgoviște. Radu Petrescu. Proza estetică. „ Ocheanul întors”, „ Părul Berenicei”, „A treia dimensiune”. Realitatea ca strict sursă de inspirație, ca obiect al zugrăvirii literare. Lumea văzută estetic. Romanul „Matei Iliescu”. Descrierea obiectelor ca studiu al caracterelor.

Tema 14. Poezia lui Nichita Stănescu - o mutație în po(i)eticitatea literaturii românești. Fazele de început și influența liricii eminesciene („Sensul iubirii”). O viziune a sentimentului dragostei și viziunea ludică. „Leoaica tânără, iubirea” – vizualizarea sentimentului. Iubirea – leoaică, iminență a primejdiei. Iubirea- uriașă forță de transfigurare. „Dreptul la timp” și intelectualizarea poeziei. Apelul la mit, aprofundarea viziunii timpului („Enghidu”). „11 elegii” – axa poeziei lui N. Stănescu. Confruntarea cu viziunea filosofică hegeliană și cea eminesciană (sub aspect ontologic).

Tema 15. Poezia și dramaturgia lui Marin Sorescu

Debutul în poezie. „Singur printre poeți”. Creativitatea parodiei. „Poeme” – altă față a poeziei. Situarea în inima temelor mari. Sublimul, grotescul în plasa ironiei. Fuga de lirismul oracular. Fantasticul lucrurilor umile, simple. Refuzul la finețea expresiei (Volumele: „Moartea ceasului”, „Tinerețea lui Don Quijote”, „Tușiți”, „Suflete, bun la toate”. O viziune inedită în „La Lilieci” și „Descântoteca”. Descoperirea poeziei în drama realului . Dramaturgia lui M. Sorescu. „Iona” și viziunea modernă a labirintului lumii.

Tema 16. Creația lui G.Meniuc

Meniuc – poetul și debutul din anii 30. O poezie intelectualizată, cu o viziune filosofică inspirată din modernismul românesc și din cel universal: L. Blaga, T. Arghezi, G. Bacovia, Ch. Baudelaire, A. Rimbaud, S. Mallarme. Revenirea la poezie în anii 60-70 în „Toamna lui Orfeu” – o reluare a viziunilor și a modalităților din anii 30 („Toamna lui Orfeu”, „Vasul – năluca”, „Colind de cerb”, „Gauguin”, „Perla” ș.a.) Meniuc-eseistul. Eseul ca specie a genului liric. Eseul lui G. Meniuc ca proză poetică, poem în proză. „Marea Neagră”, „Ineditul”, „Garoafe și mesagii” ș.a.

Tema 17. Poezia lui Grigore Vieru

Debutul în genul poeziei pentru copii – inaugurarea literaturii autentice în domeniu. Poezia pentru maturi (Volumele: „Numele tău”, „Fiindcă iubesc”, „Aproape”, „Cel care sunt”, „Strigat – am către tine”, „Rădăcina de foc”, „Hristos nu are nici o vină” ș.a. Caracterul arhetipal al poeziei. Sursa folclorică și cultura universală. Condiția epistemică a poeziei . Eroticonul, Eminescianismul.

Tema 18. Poezia lui Victor Teleucă

De la „Ruptul apelor” la „ Încercarea de a nu muri”. O poezie de rezistență dublă: a salva poezia de înecul ideologic; a o orienta spre idee și filosofie. Exemplul poemelor: „Sensul horelor”, „Triunghiul Ocniței” ș.a. Refluxul poeziei „Piramida singurătății”, „Ninge la o margine de existență”, „Decebal”, „Improvizația nisipului”, „Răsărit de luceafăr”, „Car frumos cu patru boi”, „Molis Davia”. Metafizicizarea poeziei. Viziunea heideggeriană în gândirea poetică.

Confruntarea cu filosofii existente.

Strategii de evaluare

Evaluarea orală la examenul final presupune proba teoretică (prezentarea a două subiecte teoretice) și proba practică (analiza unui text).

Evaluarea curentă se bazează pe:

rezultatele a șapte lucrări de laborator;

o lucrare de evaluare curentă practică;

un test de cunoștințe;

participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor;

o evaluare complexă;

Nota finală se constituie din următoarele componente:

40% - nota de la examenul final;

60% - nota medie de la evaluările scrise și orale.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Balotă, N. Romanul românesc în sec. XX. București: Viitorul românesc, 1997.
2. Bilețchi, N. Romanul și contemporaneitatea. Chișinău: Știința, 1984.
3. Burlacu Al. Vladimir Beșleagă. Po(i)etica romanului. Chișinău: Gunivas, 2009.
4. Cărtărescu M. Postmodernismul românesc. București: Humanitas, 1999.
5. Cimpoi M. O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia. Ediția a II-a revăzută. Chișinău: Arc, 1997.
6. Crăciun Gh. Istoria literaturii române pentru elevi și profesori. București: Cartier, 2004.
7. Scarlat M. Istoria poeziei românești, Vol.I-II-III, București: Minerva, 1982-1990.
8. Simion E. Scriitori români de azi, Vol. I-IV, București: Editura Cartea Românească, 1978-1989.

Opțională

1. Manolescu N. Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu 1.Poezia.Brașov: Editura Aulă, 2001.
2. Manolescu N. Istoria critică a literaturii române, 5 secole de literatură. Pitești: Editura Paralela 45. 2008.
3. Mușina A. Antologia poeziei generației '80, București: Editura Vlasie, 1993.
4. Negoșescu I. Scriitori contemporani. Pitești: Paralela 45, 2000.
5. Pop I. Avangarda în literatura română. București: Minerva, 1990.
6. Popa M. Dicționar de literatură română contemporană. București: Editura Albatros, 1977.
7. Mincu Șt. Nichita Stănescu între poezie și poezie. București: Editura Eminescu, 1991.

Denumirea programului de studii	UPS „Ion Creangă”
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Probleme ale sintaxologiei și sintaxei
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	Lilia Gălușcă, lector superior
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lgalusca@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.08.A.054	2	IV	VIII	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina *Probleme ale sintaxei și sintaxologiei l.române* se axează pe abordarea problemelor de sintaxă normativă, dezvoltarea și funcționarea limbii române. Studenții vor însuși cunoștințe despre dificultățile de analiză și interpretare a funcțiilor sintactice, despre ambiguitățile părților de propoziție, dificultăți ale analizei sintactice a frazei, despre procedee sintactice cu potențial expresiv (anacolutul, elipsa, repetiția...).

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

La nivel de cunoaștere:

- să cunoască aprofundat și sistematic structura limbii române contemporane;
- să formeze o imagine științifică asupra limbii, printr-o abordare modernă și interpretare riguros științifică a funcțiilor ei;
- să identifice tipurile de legături-problemă ale cuvintelor în propoziție;
- să identifice tipurile de legături-problemă ale propozițiilor în frază;
- să delimiteze dificultățile și ambiguitățile în procesul de analiză sintactică,
- să distingă cazurile de confuzie între părțile de propoziție;
- să dobândească competențe în ceea ce privește teoria și practica analizei gramaticale, ca element esențial în formarea și ordonarea gândirii logice.

La nivel de aplicare

- să formuleze argumente științifice pentru susținerea unei interpretări sau analize sintactice
- să aplice diverse surse științifice în susținerea unei argumentări.
- să redacteze greșeli de acord.

La nivel de integrare:

- să aprecieze importanța teoretică și practică a cursului.

Finalități de studii realizate la finele cursului

- Să descrie evoluția fenomenelor sintactice;
- Să delimiteze dificultăți și ambiguități în procesul de analiză sintactică;

- Să analizeze corect structurile sintactice;
- Să interpreteze funcțiile sintactice ale părților de vorbire;
- Să comenteze cazurile de confuzie între părțile de propoziție.

Precondiții

Unități de curs

1. Raporturile sintactice: coordonare, adordonare și subordonare la nivelul propozițional și frazic. Tipuri de relații. Mijloace de realizare. 2. Propoziția și fraza. Tricotomia enunț/propoziție/frază. Modele de analiză. 3. Enunțul-element structural complex. Noțiuni generale. Criterii și principii de clasificare. 4. Părțile principale ale propoziției: subiectul și predicatul. Specificul relației de inerență. Elipsa subiectului. Confuzia subiectului cu alte părți de propoziție. Valorile stilistice ale subiectului. Elipsa predicatului. Valorile stilistice ale predicatului. 5. Părțile secundare ale propoziției. Atributul. Apoziția. Elipsa atributului. Repetiția și izolarea atributului. Confuzia atributului cu alte părți de propoziție. Elipsa apoziției. Valorile stilistice ale apoziției. 6. Părțile secundare ale propoziției. Complementele necircumstanțiale. Complementul direct, indirect. Fenomenul reprizei: prin anticipare și reluare. Situații de confuzie cu alte tipuri de complemente necircumstanțiale și circumstanțiale. 7. Părțile secundare ale propoziției. Complementele circumstanțiale. Specificul complementelor circumstanțiale. Situații de confuzie în grupul complementelor circumstanțiale. 8. Cuvintele nelegate sintactic cu propoziția. Cuvintele și construcțiile intercalate. Adresările. Valoarea semantică și sintactică alor. Termeni multipli, construcțiile absolute (infinitivale, gerunziale, participiale), construcțiile relative. 9. Fraza subordonată. Tipologii propozițiilor subordonate. Situații problemă de analiză a frazelor subordonate. 10. Ralierea la nivel de frază. Propoziția subordonată pozitivă. Caracteristici, principii, modele de analiză.

Strategii de predare și învățare

explicația, dezbateră, studiul de caz, problematizarea, metode de lucru în grup, individual și frontal, metode de dezvoltare a gândirii critice, studiul bibliografiei, analiza gramaticală. predarea asistată de calculator;

Strategii de evaluare

evaluare continuă (pondere 60%) prin metode orale, probe scrise, fișe practice, analize gramaticale;

evaluare sumativă (pondere 40%) - test.

Bibliografie

1. Diaconescu Ion, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale. Construcție și analiză*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
2. Drosoveanu D.D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Clusium, 1997
3. Hristea Theodor, *Inovații lingvistice negative în limba română contemporană*, Editura Universității, București, 2002.
4. Gencarău Șt., *Sintaxa limbii române. Fraza. Dificultăți. Exerciții.*, Cluj-Napoca, Promedia Plus, 1997
5. Goian M., *Probleme de sintaxă. Probleme și interpretări*, București, 1992
6. Gruiță G., *Acordul în limba română*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
7. Nicolescu A., *Probleme de sintaxă a propoziției*, București, 1996
8. Nicolescu A., *Probleme de sintaxă a propoziției*, ed. II, București: R.A.I., 1996.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Procesul literar contemporan
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie, Catedra de Istorie și Teorie Literară
Titular de curs	Nina Corcinschi
Cadre didactice implicate	Andrei Țurcanu
e-mail	creangalitrom@yahoo.it

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.08.A.055	2	IV	VIII	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
<p>Cursul acesta vine ca o continuare firească a cursului de Literatură română contemporană și ca o contribuție complementară la explicarea fenomenului literar românesc în ansamblu. Perspectiva de studiere a procesului literar contemporan, oricare ar fi ea, obligă la o raportare constantă a acestuia la paradigma literară a postmodernității, căci postmodernismul constituie, realmente, cea mai recentă și mai gravă doctrină și stare de spirit după romantism și modernism.</p> <p>La predarea cursului se vor pune în discuție numele reprezentative ale literaturii române de după anii '70, printre care mai puțin cunoscuții, dar inițiatori ai unor mutații structurale de adâncime, Ștefan Agopean, Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Liviu Ioan Stoiciu, Gheorghe Crăciun ș.a.</p>
Obiective
<ul style="list-style-type: none">- cunoașterea paradigmei literare actuale;- cercetarea procesului de tranziție de la o epocă literară la una contemporană;- studierea creației celor mai reprezentativi scriitori ai procesului literar contemporan;- cunoașterea operelor de referință.
Finalități de studii
La finele cursului studenții vor fi capabili:
<ul style="list-style-type: none">- să obțină o viziune amplă asupra fenomenului literar românesc din perioada contemporană;- să identifice trăsăturile definitorii ale procesului literar contemporan;- să analizeze și să interpreteze referințele critice pe marginea scrierilor autorilor contemporani;- să exprime argumentat atitudinea față de problematica și mesajul scrierilor literare de azi.
Pre-recuzite (precondiții)
<ul style="list-style-type: none">- studenții trebuie să cunoască fenomenul literar pentru a putea aplica noțiunile de teorie literară.

- competența de comunicare orală și scrisă, capacitatea de interpretare a textelor beletristice.
Evaluarea curentă (Modalitatea, formele concrete pentru disciplina dată)
Se vor efectua analize pe texte, insistându-se pe imaginea omului și a lumii, pe valoarea literară a lucrării. Se va analiza procesul literar contemporan din R. Moldova în comparație cu cel din România.
Frecvența (Modalitatea de luare în considerație a frecvenței)
Frecvența este liberă. Materialele pentru curs sunt disponibile în varianta electronică și în suportul de curs tipărit.

Conținutul unităților de curs
Tema 1. Procesul literar contemporan. Noțiuni de bază. Receptarea opțiunii postmoderniste, interpretarea textului contemporan. Opera literară postmodernistă – formă și conținut; ficțiune și realitate.
Tema 2. Caracteristicile de bază a literaturii contemporane, postmoderniste. Dimensiunile prin care se deosebește de literatura anterioară. Teoretizări al procesului literar contemporan.
Tema 3. Prezentarea autorilor reprezentativi ai procesului literar contemporan. Nicolae Manolescu, Mircea Cărtărescu, Emilian Galaicu Păun etc., trăsăturile literaturii propuse de ei.
Tema 4. O incursiune în literatura anterioară procesului literar contemporan. Analiza textului reprezentativ. Reminiscente și schimbări de paradigmă.
Tema 5. Despre literatura imediată de după cel de-al doilea război mondial. Al doilea modernism, neo-modernism.
Tema 6. Despre generația 80-istă, care tinde să depășească (neo)modernismul prin asumarea și regândirea simultană a relației cu tradiția în cea mai largă accepție a acesteia.
Tema 7. Instaurarea în câmpul literar a unei poezii (auto)biografice, realiste, (inter)textualiste, „metafizică”, inaugurând o amplă deschidere asupra realului. Interesul pentru prezent, citadin, actualitate (culturală, socială, științifică), autenticitate. Textul reflectă și se autorefectă, se scrie și se rescrie, polemizează, parodiază, pastișează parodic sau acumulează „prefabricate” din orice zonă a livrescului, de la patrimoniul literar național și universal la cele mai vechi sau recente descoperiri științifice sau tehnologice și la evenimentele de cultură.
Tema 8. <u>Grupul oniric</u> , <u>Școala de la Târgoviște</u> , <u>Grupul de la Brașov</u> , <u>Cenaclul de luni</u> , <u>Cenaclul Universitas</u> , <u>Cenaclul Junimea</u> , <u>Cenaclul Litere</u> . Revistele <i>România literară</i> , <i>Contrafort</i> , <i>Semn</i> , <i>Metalitaratură</i> etc.
Strategii de predare și învățare
Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbateri; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

1. Bucur Romulus, *Literatură, viață*, București, 1985.
2. Călinescu Matei, *Cinci fețe ale modernității*, București, 1993.
3. Cărtărescu Mircea, *Postmodernismul românesc*, București, 1999.
4. Crăciun Gheorghe, *Generația '80 în texte teoretice*, Pitești, 1984.
5. Friedrich Hugo, *Structura liricii moderne*, București, 1999.
6. Fucuyama Francis, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, București, 1994.
7. Nemoianu Virgil, *O teorie a secundarului*, București, 1997.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Stilistica practică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Filologie, Catedra Limba și Comunicare
Titular de curs	L. Petrenco, dr. conf.
Cadre didactice implicate	-
e-mail	lpetrenco@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
S1.08.A.052	2	IV	8	60	30	30

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul prezintă stilurile funcționale ale limbii române, descrierea particularităților morfologice, sintactice, lexicale ale fiecărui stil aparte; se axează pe elaborarea textelor din diferite stiluri funcționale, prezintă exerciții de lucru în corectarea celor mai frecvente greșeli de stil.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Competențe dezvoltate în cadrul cursului: <u>Competențe cognitive:</u> Cunoașterea principiilor de funcționare a stilurilor limbii în societate, Cunoașterea principiilor de întocmire a textelor din diferite stiluri funcționale; <u>Competențe de aplicare:</u> Interpretarea științifică a principiilor stilistice; Aplicarea principiilor de analiză stilistică a textelor; Exprimarea opiniei proprii în raport cu problemele din domeniul stilisticii practice. <u>Competențe de analiză și sinteză:</u> Analiza și compararea stilurilor funcționale; Identificarea și analiza argumentată a principiilor stilisticii practice; Analiza procesului de evoluție a cerințelor față de întocmirea diferitor texte; Elaborarea argumentelor în sprijinul opiniei exprimate. <u>Competențe de comunicare:</u> Descrierea greșelilor de stil. Dezvoltarea competenței de comunicare orală în limba română; Aplicarea modelelor de analiza stilistică a textului în procesul de comunicare în limba română; <u>Competențe de învățare</u> Identificarea problemelor din domeniul stilisticii funcționale.
Finalități de studii realizate la finele cursului
Stabilirea particularităților stilistice ale textului; Identificarea stilului funcțional al textului; Elaborarea textelor care aparțin diferitor stiluri funcționale;

Identificarea greșelilor de stil și corectarea lor.
Precondiții
să cunoască tipurile de texte (Lucrul cu textul); să cunoască structura lexicală a limbii (Limba română contemporană. Lexicologia.); să cunoască clasele lexico-gramaticale ale cuvintelor (Morfologia);
Strategii de predare și învățare
Strategii de predare & învățare: prelegerea; lucrul în echipe; exercițiul; problematizarea.
Strategii de evaluare: 1 testare scrisă, examinare combinată oral-scrisă Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - nota la examenul final; 60% - nota medie de la evaluare.
Bibliografie
Obligatorie: Marin V. Stilistica și cultivare a vorbirii: Manual pentru studenții de la instituțiile de învățământ superior. – Chișinău: Lumina, 1991. Jordan I. Stilistica limbii române. – București, Ed. Științifică, 1975. Irimia D. Limbajul poetic eminescian. Iași, Junimea, 1975. Irimia D. Structura stilistică a limbii române contemporane. - : Ed. Științifică și enciclopedică, 1986. Coteanu I. Stilistica funcțională a limbii române, I-II.- București, ed. Științifică, 1973, 1985.

Denumirea programului de studii	Limba și literatura română și engleză (alolingvi)
Ciclul	I, Licență
Denumirea cursului	Teoria literaturii
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de filologie, Catedra de istorie și teorie literară
Titular de curs	dr. conf. Vlad Caraman dr. conf. Viorica Zaharia
Cadre didactice implicate	prof. univ. Alexandru Burlacu
e-mail	vladcaraman@yahoo.it

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anu I	Semestrul	Total ore	Total	
					ore de contact	ore de studiu individual
F.08.O.050	2	IV	8	120	60	60

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul universitar de **Teorie a literaturii** se ține la finele studiilor filologice cu statut de privire generală asupra ceea ce este literatura. Studiarea teoriilor și conceptelor principale care au stat la baza evoluției ideii de literatură. Urmărirea particularităților distincte ale canoanelor literaturii române și universale. Caracteristicile de bază și structura operei literare. Genuri și specii literare, teoria procesului literar modern.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Competențe cognitive: se exprimă, preponderent, în *competența literar istorică*, prin care studentul va demonstra înțelegerea conceptelor de teorie literară. Cunoașterea contextului cultural istoric în care au activat teoreticienii din toate timpurile. Cunoașterea operelor teoretice de bază și terminologia specifică teoriei literare.

Competențe de învățare: se manifestă, preponderent, în *competența pragmatică* – informarea privind problemele hermeneuticii ideii de literatură. Capacitatea de a identifica concepte caracteristice teoriei literaturii, soluționarea ambiguităților și a problemelor de recunoaștere corectă. Priceperea de a consulta sursele cu statut normativ pentru teoria literară (de ex. *Poetica, Estetica, Teoria receptării, Hermeneutica, Semiotica, Ființă și timp, Timp și ființă* etc.).

Competențe de aplicare: studentul va interpreta adecvat sensurile conceptului teoretic, textului de interpretare, va compara diverse teorii din perioade diferite de evoluție a literaturii. Va respecta principiile de structurare caracteristice operei literare.

Competențe de analiză: se vădesc, preponderent, în *competența de critică*, prin care studentul va recurge la anumite principii și criterii de analiză literară, argumentându-și opțiunea cu referințe la sursele credibile; va efectua analiza complexă a oricărui text teoretic scris în limba română; va ști să examineze mai multe puncte de vedere și să ia o decizie științific întemeiată.

Competențe de comunicare: se demonstrează, preponderent, ca o *competență literară* generală și de *competență socioculturală*, în toate textele literare și teoretice, prin respectarea normei și prin valorificarea potențelor expresive ale structurilor artistice.

Competențe la nivel de integrare: se probează ca o *competență literară* generală, prin care studentul admite existența altor puncte de vedere asupra fenomenului literar și este capabil să discute problemele de teorie, critică și istorie literară; face dovada (a) unei viziuni de sistem asupra fenomenului literar; (b) a înțelegerii importanței și a locului teoriei literaturii între

disciplinele literare; (c) a capacității de a sesiza specificul conceptelor de teorie literară și a priceperii de a corecta greșelile depistate în propria comunicare și în comunicarea elevilor.

Finalități de studii

Să identifice și să analizeze argumentat fenomenul literar din toate perioadele literaturii române și universale, la diferite niveluri teoretice și din diverse perspective analitice.

Să rezolve problemele specifice analizei textului literar și teoretic, prin metodele utilizate de critica literară de azi.

Să interpreteze științific procesele și fenomenul literar din toate perioadele literaturii.

Să facă dovada unei viziuni concrete asupra sistemului teoriei literare, prin orice produse evaluabile (referat, discurs, eseu, studiu de caz, analiză complexă a textului).

Să comunice corect, oral și în scris, respectând norma limbii literare.

Precondiții

Pentru a asculta acest curs, studenții trebuie să posede limba de instruire la nivelul C2.

Sunt necesare cunoștințe de bază din domeniul teoriei, criticii și istoriei literare.

Studenții trebuie să aibă formate, în linii generale, deprinderi de a cerceta, interpreta, analiza texte teoretice și literare.

Conținutul unităților de învățare:

Tema 1. Noțiuni generale. Evoluția conceptului de teorie literară.

Interesul pentru studiul literaturii. Perioada Greciei și Romei antice. Platon, Aristotel, Horatius. Opiniile despre opera literară în Evul Mediu. Renașterea italiană. Clasicismul. Iluminismul. Epoca modernă. Conceptele de literatură comparată, generală, națională și universală.

Locul și rolul teoriei literaturii în știința literaturii. Structura teoriei literaturii.

Obiectul specific al științei literaturii – literatura ca formă verbală a creației artistice. Noțiunile de literatură, literaritate, antiliteratură, paraliteratură, beletristică, scriitură, metaliteratură.

Tema 2. Abordarea extrinsecă și intrinsecă a operei literare.

Opera literară, abordată din perspective multiple. Acestea se pot reduce la două moduri fundamentale de abordare: unul pune accentul pe factorii extrinseci operei, iar cel de-al doilea, pe factorii intrinseci.

Direcții extrinseci: critica pozitivistă, critica filologică, sociologică, biografismul, critica psihologică, metoda comparativă, teoria receptării etc.

Direcții intrinseci: școala formalistă, noua critică, fenomenologia, structuralismul etc.

Tema 3. Ce este literatura?

Abordări teoretice: literatura ca tot ce s-a scris vreodată; literatura ca mimesis; literatura ca artă a frumosului; literatura ca ficțiune, limbajul comun și limbajul poetic; literatura ca funcție particulară a limbajului; literatura ca violare a limbajului comun (literaritatea, literaturitatea) etc.

Tema 4. Limbajul poetic. Limbajul prozastic-narativ

Figuri poetice din stratul sonor (fonetic sau fonematic). Rolul lor în apariția stratului semantic.

Figuri poetice din stratul morfologic. Rolul lor în apariția stratului semantic.

Figuri poetice din stratul sintactic. Rolul lor în apariția stratului semantic.

Figuri poetice din stratul semantic (ideatic). Rolul lor în apariția tabloului poetic al lumii.

Figura narativă – efect artistic al raporturilor dintre constituenții triumphiului narativ: enunțare (narație) / enunț (text – discurs) / poveste (ficțiune, diegeză).

Figuri narrative ale raporturilor temporale.

Figuri narrative ale raporturilor modale.

Figuri narrative ale raporturilor aspectuale.

Constituenții poveștii (diegeză sau lume fictivă).

Tema 5. Structura operei literare

În accepție tradițională opera literară este determinată de dihotomia formă/conținut. Interesul pentru formă ia o deosebită amploare în studiile formaliştilor ruși. Cercul lingvistic de la Praga impune un nou model de existență a operei literare – structuralismul.

La modul general vorbim de stratul *sonor; semantic; stratul obiectelor reprezentate*, adică lumea creată de scriitor (lucruri, acțiuni, personaje); *stratul simbolurilor și al semnificațiilor* ce se degajă în ultimă instanță din opera literară.

Tema 6. Imaginea artistică a omului în opera literară

Locul central într-o operă literară revine imaginii artistice a omului. În imaginea artistică se concentrează fondul tematic și ideatic al operei literare și conținutul umanistic al operei literare.

Imaginea artistică a omului în opera literară este definită prin mai multe concepte: personaj, tip literar, caracter, erou literar, antierou, personalitate etc. Tipologia personajului. Modalități de caracterizare a personajului.

Tema 7. Relația autor-narator-personaj-cititor

Acest raport AUTOR-NARATOR-PERSONAJ-CITITOR nu e atestat în opera dramatică sau lirică. În opera dramatică sau lirică nu avem propriu-zis narațiune.

În genul epic (roman) un rol important revine narațiunii. Între autor și personaj se interpune un autor sau mai mulți naratori.

Autor – acest concept este foarte discutat, de mulți teoreticieni contestat în calitate de component al operei literare. Unii teoreticieni consideră că autorul rămâne în afara operei literare.

Unii consideră că personajele sunt proiecții de caracter sau personalitate ale autorului. Concepția obiectivității epice (impersonale) a autorului în raport cu personajele sale. Relația dialogică dintre autor și personaj.

Tema 8. Genuri și specii literare

Conceptul de gen literar. Teoria clasică a genurilor. Genurile – atitudini și viziuni estetice-artistice fundamentale ale omului. Noțiunea de gen literar. Genul literar – “formă conținutistă” (Hegel) a “memoriei literaturii” (Bahtin). Evoluția teoriei genurilor.

Genul epic. Caracterizare generală și speciile principale. Epopeea. Basmul. Legenda. Fabula. Poemul epic. Nuvela. Schița. Povestirea. Romanul. Alte specii.

Genul liric. Caracterizare generală și speciile principale. Oda. Elegia. Meditația. Poemul liric. Cântecul. Romanța. Imnul. Madrigalul. Alte specii.

Genul dramatic. Caracterizare generală. Speciile principale. Tragedia. Comedia. Drama. Melodrama. Vodevilul. Poemul dramatic. Alte specii.

Limitele genologiei clasice, inadecvată mobilității sporite a metamorfozelor și interferențelor formelor genurile ale literaturii contemporane.

Genologia modernă. Noul raport gen / operă. Noul mod de a concepe procesul literar. Specii de frontieră și mixte: Idila. Balada romantică. Poemul lirico-epic. Romanul liric. Drama lirică. Eseul (filosofico-literar și critic). Jurnalul scriitorului. Memoriile literare. Note de călătorie. Publicistica literară. Corespondența ș. a. Romanul – nou gen literar?

Tema 9. Curente literare și culturale

Caracterizarea generală a principalelor curente literare și culturale. Umanismul Renașterii. Barocul și manierismul. Clasicismul. Literatura iluministă (Clasicismul iluminist. Realismul iluminist. Sentimentalismul. Preromantismul.) Romantismul. Realismul. Naturalismul. Simbolismul. Expresionismul. Mișcări avangardiste (dadaismul, constructivismul, futurismul, suprarealismul ș.a. Modernismul. Postmodernismul. Sincronismul și tradiționalismul românesc.

Sămănătorismul. Poporanismul. Gândirismul. Ruralismul moldovenesc. Sincronism și tradiționalism.

În căutarea unui nou model conceptual al tranziției în literatură. Epoci și fenomene de tranziție în literatură: curente literare anticipatoare, recuperatoare, recurente. O dominantă a paradigmei postclasice – potențarea spiritului autocritic, de autonegare, deconstructivist, autoironic.

Proliferarea speciilor de antiliteratură (antiroman, antiteatru, antipoezie etc.).

Tema 10. Canoanele literaturii române

O schiță a evoluției canonice din literatura română. Adeseori scriitorii biografic contemporani trăiesc în epoci literare diferite. Etape de tranziție de la un canon la altul. Dominantele unui canon, a unei epoci literare.

Canonul presupune o suprapunere de, cel puțin, trei elemente:

a) valoarea (cota de critică), b) succesul (cota de piață) și c) un amalgam de eterogen de factori sociali, morali, politici și religioși.

Echilibrul acestora fiind unul dinamic, prezența tuturor nu poate fi pusă la îndoială. Conceptul de literatură modernă, în accepția noastră de azi, cuprinde un secol și jumătate.

Canonul pașoptist; Canonul junimist; Canonul modernist; Un canon postmodernist?

Strategii de evaluare

Evaluarea orală la examenul final presupune proba teoretică (prezentarea a două subiecte teoretice) și proba practică (analiza unei opere teoretice).

Evaluarea curentă se bazează pe (1) rezultatele a trei răspunsuri la seminarii, (2) portofoliul textelor pentru lectură obligatorie, (3) eseu la tema *Ce este literatura?* (4) participarea la prezentări și discuții în timpul seminarelor (5) o evaluare complexă finală.

Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% – nota de la examenul final; 60% – nota medie de la evaluările scrise și orale.

Strategii de predare și învățare

Învățare centrată pe student: prelegeri interactive, lucrări de laborator, lucrări de portofoliu, proiecte, consultații. Metode de dezvoltare a gândirii critice; dezbaterile; conversația euristică; problematizarea; studiul bibliografiei. Proceduri de analiză reciprocă a probelor de evaluare. Prelegeri interactive cu aplicarea TIC. Organizarea dezbaterilor, situații problematice.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Anghelescu M., Ionescu C., Lăzărescu Gh. **Dicționar de termeni literari.** – Buc., f.a.
2. Bociort J.F. **Curs de teoria literaturii.** – Timișoara, 19
3. **Dicționar de termeni literari.** Coordonator Al. Săndulescu. – Buc., 1976.
4. Ducrot O., Schaeffer J. M. **Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului.** – Buc., 1996.
5. Ferber Michel. **Dicționar de simboluri literare.** – Chișinău, 2001.
6. Ghiță Gh., Fierăscu C. **Dicționar de terminologie literară. Proză, retorică, dramaturgie.** – Buc., 1975.
7. Rene Wellek și Austin Warren. **Teoria literaturii, EPLU, 1967**
8. Petraș Irina. **Teoria literaturii (Curente, figuri de stil, genuri și specii literare; metrica și prozodie).** Dicționar-antologie. – Buc., 1996.
9. **Terminologie poetică și retorică.** – Iași: Ed-ra Universalității “Al.I. Cuza”, 1994.

Opțională:

1. Adrian Marino. **Hermeneutica ideii de literatură.** – Cluj, 1987.
2. Aristotel. **Poetica.** – Buc., 1965.
3. Bahtin M. **Probleme de literatură și estetică.** – Buc., 1982.
4. Barilli Renato. **Poetică și retorică.** – Buc., 1975.
5. Barthes L. **Gradul zero al scriiturii. Ce este scriitura? // Poetică și stilistică.** – Buc., 1972.

6. Bousoño Carlos. Teoria expresiei poetice. – Buc., 1975.
7. Călinescu George. Principii de estetică. – Craiova, 1974.
8. Ce este literatura? Școala formală rusă. – Buc., 1983.
9. Markiewics H. Conceptele științei literaturii. – Buc., 1988.
10. Teoria limbajului poetic. Școala filologică rusă. – Iași, 1994.